

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE

Obchodná fakulta

Evidenčné číslo: 102003/I/2023/36122163468595972

**VÝZVY OBCHODNEJ POLITIKY EÚ
V OBLASTI DIGITÁLNEJ TRANSFORMÁCIE
V KONTEXTE VZŤAHOV S USA A ČÍNOU**

Diplomová práca

2023

Bc. Soňa Mášová

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE

Obchodná fakulta

**VÝZVY OBCHODNEJ POLITIKY EÚ
V OBLASTI DIGITÁLNEJ TRANSFORMÁCIE
V KONTEXTE VZŤAHOV S USA A ČÍNOU**

Diplomová práca

Študijný program: manažment medzinárodného obchodu
Študijný odbor: ekonómia a manažment
Školiace pracovisko: katedra medzinárodného obchodu
Vedúci záverečnej práce: Ing. Kristína Drieniková, PhD.

Bratislava 2023

Bc. Soňa Mášová

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracovala samostatne a s použitím zdrojov, ktoré sú uvedené v zozname použitej literatúry.

V Bratislave

Dňa:

.....

Bc. Soňa Mášová

Pod'akovanie

Chcem sa pod'akovať vedúcej diplomovej práce Ing. Kristíne Drienikovej, PhD. za jej trpezlivosť, odborné vedenie a množstvo času, ktoré venovala opravovaniu práce a konzultáciám. Tiež sa chcem pod'akovať mojej rodine za ich podporu počas celého štúdia.

ABSTRAKT

MÁŠOVÁ, Soňa: *Výzvy obchodnej politiky EÚ v oblasti digitálnej transformácie v kontexte vzťahov s USA a Čínou.* – Ekonomická univerzita v Bratislave. Obchodná fakulta; Katedra medzinárodného obchodu. – Vedúca záverečnej práce: Ing. Kristína Drieniková, PhD. - Bratislava: OF EU, 2023, 88 s.

Záverečná práca je vypracovaná na tému výzvy obchodnej politiky EÚ v oblasti digitálnej transformácie v kontexte vzťahov s USA a Čínou. Cieľom záverečnej práce bolo komplexne preskúmať smerovanie zahraničnoobchodnej politiky EÚ voči USA a Číne so zameraním na oblasť digitálnej transformácie ako jednej z kľúčových priorít obchodnej politiky EÚ a na základe zistených výsledkov stanoviť hlavné výzvy a odporúčania pre obchodnú politiku EÚ. Jednotlivé časti záverečnej práce boli zamerané predovšetkým na problematiku digitálnej transformácie v obchodnej politike EÚ, USA a Číny. Práca je rozdelená do 5 kapitol. Obsahuje 15 grafov, 1 tabuľku a 1 prílohu. Prvá kapitola je rozdelená do troch podkapitol a charakterizuje obchodnú politiku a digitálnu transformáciu EÚ, USA a Číny. V ďalšej časti je stanovený hlavný cieľ, parciálne ciele a metodika využitia v práci. Vo výsledkoch práca analyzuje vzájomné obchodné vzťahy EÚ, USA a ČLR, a uvádza výzvy a príležitosti pre EÚ v oblasti digitálnej transformácie. V poslednej kapitole sú uvedené a zosumarizované hlavné závery diplomovej práce a odporúčania pre EÚ vyplývajúce z digitálnej transformácie a z jej vzťahov s USA a Čínou. Výsledkom riešenia danej problematiky je poukázanie na úlohu digitálnej transformácie a výziev s ňou spojených v obchodnej politike EÚ so zameraním na vzťahy s USA a Čínou.

Kľúčové slová: digitálna transformácia, digitalizácia, obchodná politika, Európska únia, Čínska ľudová republika, Spojené štáty americké

ABSTRACT

MÁŠOVÁ, Soňa: *The challenges of EU trade policy in the field of digital transformation in the context of US – China relations*. University of Economics in Bratislava. Faculty of Commerce; Department of International Trade. – Thesis supervisor: Ing. Kristína Drieniková, PhD. – Bratislava: FoC EU, 2023, 88 pages

This thesis focuses on the challenges of EU trade policy in the area of digital transformation in the context of relations with the US and China. The aim of the final thesis will be to comprehensively examine the direction of the EU's foreign trade policy towards the USA and China, focusing on the area of digital transformation as one of the key priorities of EU trade policy, and based on the findings to identify the main challenges and recommendations for EU trade policy. The individual parts of the thesis focused mainly on the issue of digital transformation in the trade policy of the EU, the USA and China. The thesis is divided into 5 chapters. It contains 15 graphs, 1 table and 1 appendix. The first chapter is divided into three sub-chapters and characterises the trade policy and digital transformation of the EU, the USA and China. The next chapter sets out the main goal, partial goals and methodology used in the thesis. In the results, the work deals with the analysis of the trade relations between the EU, USA and China, and point out challenges and opportunities for the EU in the area of digital transformation. In the last chapter, the main conclusions of the thesis and recommendations for the EU arising from the digital transformation and its relations with the US and China are presented and summarised. Results of the diploma thesis are to define the role of digital transformation and its challenges in EU trade policy with a focus on relations with the US and China.

Keywords: digital transformation, digitalisation, trade policy, European Union, People's Republic of China, United States of America

Obsah

Zoznam grafov	9
Zoznam tabuliek	10
Zoznam skratiek a značiek.....	11
Úvod	12
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	13
1.1 Význam digitálnej transformácie v obchodnej politike EÚ	16
1.2 Význam digitálnej transformácie v obchodnej politike ČLR	26
1.3 Význam digitálnej transformácie v obchodnej politike USA	31
2 Cieľ práce.....	38
3 Metodika práce a metódy skúmania.....	39
4 Výsledky práce.....	42
4.1 Smerovanie zahraničnoobchodnej politiky EÚ voči ČLR so zameraním na oblasť digitálnej transformácie	43
4.2 Smerovanie zahraničnoobchodnej politiky EÚ voči USA so zameraním na oblasť digitálnej transformácie	53
4.3 Výzvy a príležitosti pre EÚ v oblasti digitálnej transformácie	63
5 Diskusia	72
Záver	75
Zoznam použitej literatúry	77
Zoznam príloh	87

Zoznam grafov

Graf 1 Vývoj zahraničného obchodu s tovarmi medzi EÚ a ČLR v rokoch 2011 – 2021 ..	45
Graf 2 Celkový vývoz high-tech výrobkov ČLR a EÚ v rokoch 2011 – 2021	50
Graf 3 Percentuálny podiel vývozu tovaru IKT na celkovom vývoze tovaru EÚ a ČLR v rokoch 2010 až 2020.....	51
Graf 4 Percentuálny podiel dovozu tovaru IKT na celkovom dovoze tovaru EÚ a ČLR v rokoch 2010 až 2020.....	52
Graf 5 Top obchodní partneri EÚ-27 v exporte služieb v rokoch 2012 Až 2021.....	53
Graf 6 Top obchodní partneri EÚ-27 v importe služieb v rokoch 2012 až 2021.	54
Graf 7 Vývoj zahraničného obchodu s tovarmi medzi EÚ a USA v rokoch 2011 - 2021...	56
Graf 8 Celkový vývoz high-tech výrobkov USA a EÚ v rokoch 2011 – 2021	58
Graf 9 Percentuálny podiel vývozu tovaru IKT na celkovom vývoze tovaru EÚ a USA v rokoch 2010 až 2020.....	60
Graf 10 Percentuálny podiel dovozu tovaru IKT na celkovom dovoze tovaru EÚ a USA v rokoch 2010 až 2020.....	61
Graf 11 Zavedenie digitálnych technológií v EÚ a USA v roku 2020 (v % všetkých firiem)	62
Graf 12 Počet prípadov porušenia ochrany osobných údajov pre top desať krajín v rámci EÚ od 25. mája 2018 do 27. januára 2022.....	67
Graf 13 10 najväčších pokút pre firmy v EÚ udelených sa porušenie GDPR od mája 2018 do júla 2022.	68
Graf 14 Vývoz IKT služieb EÚ, USA a ČLR v rokoch 2011 až 2021	70

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1 Desať najväčších svetových spoločností podľa trhovej kapitalizácie k aprílu 2022	63
---	----

Zoznam skratiek a značiek

5G	mobilná sieť piatej generácie
CAI	Komplexná dohoda o investíciách
Covid-19	infekčné ochorenie, spôsobené koronavírusom SARS-CoV-2
ČLR	Čínska ľudová republika
EK	Európska komisia
EHS	Európske hospodárske spoločenstvo
ES	Európske spoločenstvo
EUR	euro
EÚ	Európska únia
EÚ-27	označenie Európskej únie po odchode Spojeného kráľovstva
GATT	Všeobecná dohoda o clách a obchode
GDPR	Všeobecné nariadenie o ochrane údajov
HDP	hrubý domáci produkt
IKT	informačno-komunikačné technológie
IoT	internet vecí
mld.	miliarda
mil.	milión
MSP	malé a stredné podniky
OECD	Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
OSA	otvorená strategická autonómia
PZI	priame zahraničné investície
SOP	Spoločná obchodná politika
TTC	Rada EÚ - USA pre obchod a technológie
TTIP	Transatlantické partnerstvo v oblasti obchodu a investícií
UK	Veľká Británia
UNCTAD	Konferencia spojených národov pre obchod a rozvoj
USA	Spojené štáty americké
USD	americký dolár
USTR	Úrad obchodného zástupcu Spojených štátov amerických
WTO	Svetová obchodná organizácia

Úvod

Diplomová práca rieši spôsoby, akými sa medzinárodný obchod uskutočňuje, keď sa postupne presúva do digitálneho prostredia. V posledných desaťročiach totiž môžeme pozorovať rozvoj digitalizácie, a to vo všetkých oblastiach medzinárodného obchodu. Všetky ekonomiky sú pod tlakom tempa zmien vyplývajúcich z inovácií. Je preto dôležité, aby sa prispôbili technologickému pokroku vo všetkých oblastiach. Úroveň rozvoja digitalizácie čím ďalej, tým viac charakterizuje schopnosť napredovania jednotlivých hospodárstiev vo svetovej ekonomike, nakoľko rozvoj informačno-komunikačných technológií má priamy vplyv na všetky sféry v spoločnosti. Je evidentné, že hospodársky rozvoj je čoraz viac závislý od úrovne implementácie digitálnych technológií.

V rámci EÚ digitálna transformácia napomáha k udržaniu jej konkurencieschopnosti vo svetovom obchode, a z tohto dôvodu sa stáva dôležitou súčasťou jej obchodnej politiky. Stratégia rozvoja digitálnej transformácie EÚ sa zameriava na viacero oblastí, predovšetkým na vytvorenie konkurencieschopnejšieho a inovatívnejšieho digitálneho hospodárstva a zároveň na zabezpečenie ochrany práv občanov a zlepšenie kvality ich života.

USA a ČLR ako hlavní obchodní partneri EÚ taktiež prikladajú veľký význam tejto problematike, pretože obe krajiny si uvedomujú potenciálne hospodárske a strategické výhody pokročilých digitálnych technológií. V posledných rokoch môžeme pozorovať, že USA zdôrazňujú význam digitálneho obchodu a ČLR zaradila digitálnu transformáciu medzi kľúčové priority rozvoja jej hospodárstva. Celkovo sa digitálna transformácia stala významným faktorom v obchodnej politike USA, ČLR a aj EÚ.

Cieľom záverečnej práce je komplexne preskúmať smerovanie zahraničnoobchodnej politiky EÚ voči USA a Číne so zameraním na oblasť digitálnej transformácie ako jednej z kľúčových priorít obchodnej politiky EÚ a na základe zistených výsledkov stanoviť hlavné výzvy a odporúčania pre obchodnú politiku EÚ. Prvá kapitola diplomovej práce sa zaoberá problematikou digitálnej transformácie a obchodnej politiky ako takej, a to vo vzťahu EÚ k USA aj ČLR. Druhá kapitola stanovuje hlavný cieľ práce a parciálne ciele. Tretia kapitola charakterizuje metodiku práce a metódy skúmania. Štvrtá kapitola následne analyzuje vývoj vzájomných obchodných vzťahov jednotlivých ekonomík, a to predovšetkým v oblasti digitalizácie, a zároveň rozoberá príležitosti a výzvy vyplývajúce pre EÚ v jej obchodnej politike. Posledná kapitola práce s názvom Diskusia obsahuje hlavné odporúčania pre EÚ vo vzťahoch k USA a ČLR v oblasti digitalizácie.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Napriek tomu, že digitalizácia prebieha už od druhej polovice 90. rokov 20. storočia, jej význam prudko narastá v 21. storočí. Je definovaná ako začlenenie technológií do produktov, procesov a stratégií organizácie, pričom organizácie uskutočňujú digitálnu transformáciu s cieľom zefektívniť svoje procesy, obsluhu zákazníkov a vo výsledku tým zvyšujú svoju konkurencieschopnosť na trhu.¹

Podľa Laury LaBerge v súvislosti s digitalizáciou a nárastom jej významu, je dôležité spomenúť pandémiu Covid-19, ktorá v krátkom časovom horizonte zmenila spôsob života, nakoľko zdôraznila význam technológií v spoločnosti, ako aj význam elektronického obchodu.² Digitalizácia zasiahla všetky odvetvia medzinárodného obchodu a ekonomiky boli nútené digitalizáciu urýchliť, v dôsledku čoho sa zastaralé systémy transformovali na modernejšie. Automatizácia si vyžadovala množstvo inovatívnych komponentov a ich zapojenie do systému, pričom mala dopad na všetky subjekty na trhu. Pre mnohé z nich vznikla nová realita, kedy elektronizácia predstavovala jediný spôsob, akým mohli pokračovať vo svojej činnosti. Život v lockdowne³ a sociálne dištancovanie urýchlili nástup digitalizácie, pričom procesy implementované počas pandémie Covid-19 sú využívané naďalej.

Digitálna transformácia zásadne zmenila spôsob, akým ľudia, podniky a jednotlivé štáty medzi sebou interagujú. Jej význam v modernej dobe narastá a má priamy dopad na všetky subjekty na trhu. Ako príklad môžeme uviesť veľké množstvo tovarov, ktoré majú digitálnu podobu, vďaka čomu sa im darí úspešne konkurovať hmotným produktom a taktiež množstvo služieb, ktoré sú poskytované digitálne. Digitalizácia so sebou prináša mnoho príležitostí, napríklad rast predaja, zníženie nákladov, pokrytie globálnych trhov alebo rýchle uspokojovanie potrieb zákazníkov. Taktiež sa v súvislosti s digitalizáciou stávajú podniky konkurencieschopnejšie, nakoľko sa zvyšuje efektívnosť prostredníctvom inovácií. Na druhej strane s ňou súvisí aj veľa hrozieb, napríklad nedostatočná regulácia, kybernetické útoky, či

---

¹K. PRATT, Mary - SPARAPANI, Jason. *What is digital transformation?* In *TechTarget: Ultimate guide to digital transformation for enterprise leaders*. [online]. August 2021 [cit. 2022-10-12]. Dostupné na: <https://www.techtarget.com/searchcio/definition/digital-transformation>

²LABERGE, Laura. How COVID-19 has pushed companies over the technology tipping point—and transformed business forever [online]. Mc Kinsey & Company [cit. 2023-03-03]. Dostupné na: <https://www.mckinsey.com/capabilities/strategy-and-corporate-finance/our-insights/how-covid-19-has-pushed-companies-over-the-technology-tipping-point-and-transformed-business-forever/>

³Lockdown je dočasný stav, pri ktorom je obmedzený voľný pohyb osôb, obvykle kvôli špecifickým rizikám pre nich alebo pre ostatných, napr. s cieľom zabrániť šíreniu epidémie alebo pandémie.

únik dát a vyžaduje investície do rozvoja infraštruktúry a technológií. Je dôležité, aby štáty monitorovali vplyv digitálnej transformácie a prispôbili sa digitálnej dobe.

V kontexte digitálnej transformácie je dôležité definovať pojem s ňou spojený, a to digitálnu ekonomiku. Digitálna ekonomika predstavuje súhrn ekonomických činností, ktoré sú kľúčovým faktorom produkcie zahŕňajúcej údaje v digitálnej podobe. Formuje informačný priestor, v rámci ktorého získava spoľahlivé informácie a prispieva k vytváraniu novej technologickej základne spoločenskej a hospodárskej sféry.⁴

S nárastom významu digitalizácie v ekonomikách krajín v roku 2019 Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) vydala publikáciu s názvom Súbor nástrojov na meranie digitálnej ekonomiky (Toolkit for Measuring the digital economy). Podľa OECD je správne meranie digitalizácie dôležité pre tvorbu legislatívy, nakoľko napomáha určiť stav digitalizácie ekonomiky, posúdiť vplyv digitalizácie na budúci vývoj hospodárstva, monitorovať pokrok a hodnotiť efektívnosť už zavedených opatrení na jej rozvoj. Podľa OECD je digitalizácia ovplyvnená 4 faktormi:⁵

- Infraštruktúra: rozvoj fyzickej infraštruktúry, infraštruktúry služieb a bezpečnostnej infraštruktúry, ktoré sú základom digitálneho hospodárstva.
- Postavenie digitalizácie v spoločnosti: zaoberá sa vyvíjajúcou sa úlohou digitálnej ekonomiky v živote ľudí a spôsoby, akými využívajú digitálne technológie.
- Inovácie a ich zavádzanie v oblasti digitálnych technológií.
- Trh práce a nárast množstva pracovných miest: spôsoby, akými digitálne technológie prispievajú k hospodárskemu rastu a tvorbe pracovných miest.

Podľa OECD bude výzvou pre štáty zjednotiť spôsob, akými merajú digitalizáciu.⁶ Na túto tému nadviazalo v novembri 2022 zasadnutie pracovnej skupiny Konferencie spojených národov pre obchod a rozvoj (UNCTAD), ktoré skúmalo postupy, ako využiť údaje na meranie digitálneho hospodárstva, využívanie štatistík na skúmanie správania sa používateľov dát v digitálnej ekonomike a spôsoby rozvoja digitalizácie rozvojových krajín.

---

⁴IANENKO, Marina - IANENKO, Mikhail - HUHLAEV, Dmitry - MARTYENKO, Oksana. *Digital transformation of trade: problems and prospects of marketing activities*. In *IOP Conference Series: Materials Science and Engineering* [online]. Russia: IOP Publishing, 2019, 2019, 2019(497), 6 [cit. 2022-10-

⁵OECD. *Toolkit for Measuring the Digital Economy* [online]. Paríž: OECD, 2019 [cit. 2023-02-15]. Dostupné na: <https://www.oecd.org/g20/summits/buenos-aires/G20-Toolkit-for-measuring-digital-economy.pdf>

⁶OECD. *Toolkit for Measuring the Digital Economy* [online]. Paríž: OECD, 2019 [cit. 2023-02-15]. Dostupné na: <https://www.oecd.org/g20/summits/buenos-aires/G20-Toolkit-for-measuring-digital-economy.pdf>

Zhoduje sa na rovnakom závere ako OECD v roku 2019, že štatistiky spolu s analýzami stavu digitálneho hospodárstva krajín môžu vytvoriť podstatu pre navrhovanie a vykonávanie legislatívnych opatrení a štátnej podpory v oblasti digitálnej ekonomiky, ktorá predstavuje kľúčový faktor pre napredovanie hospodárstva v 21. storočí.⁷

V kontexte rozvoja digitalizácie sa rozšíril digitálny obchod, ktorý zahŕňa všetky digitálne transakcie s tovarom a službami.⁸ V prípade digitálneho obchodu internetové pripojenie poskytuje platformu na realizáciu obchodu. V tejto súvislosti je podľa Michaela Petersa dôležité, aby sa štáty zaoberali ekonomickými a obchodnými výzvami súvisiacimi s internetom, opatreniami na ochranu online súkromia a oblasťou kybernetickej bezpečnosti.⁹

Digitálna transformácia predstavuje dôležitú súčasť obchodnej politiky, nakoľko zmenila pôvodné spôsoby obchodovania, priniesla mnoho nových a má zásadný vplyv na medzinárodný obchod. OECD považuje za kľúčové pre štáty a inštitúcie pochopiť povahu a rozsah týchto zmien, aby sa tvorcom politík podarilo vytvoriť prostredie, ktoré podporuje inovácie a digitálny obchod s tovarom a službami.¹⁰ V 21. storočí narastá dôležitosť diskusie o tom, či je potrebné aktualizovať alebo zmeniť existujúce obchodné pravidlá a záväzky v právnom systéme, nakoľko tradičné obchodné pravidlá berú do úvahy obchodovanie s tovarmi a službami, ktoré prekračujú hranice jednotlivých štátov, avšak digitalizácia tieto hranice vymazáva. V obchodnej politike jednotlivých štátov je preto dôležité sa flexibilne prispôbiť prechodu na digitálny trh a uľahčiť identifikáciu obchodných pravidiel potrebných pre daný prípad.

Hlavnou výzvou sa tak stáva spôsob koordinácie medzinárodnej politiky a súdržnosť štátov v otázkach rozvoja digitalizácie. Na zvýšenie právnej istoty, pokiaľ ide o uplatňovanie obchodných pravidiel v digitálnom priestore, bude potrebné vytvoriť presné normy. Podporovaním medzinárodnej regulačnej spolupráce a presadzovaním harmonizácie

---

⁷UNCTAD. *Supporting countries to measure the digital economy for development* [online]. Ženeva, December 2022 [cit. 2023-02-15]. Dostupné na: <https://unctad.org/news/supporting-countries-measure-digital-economy-development>

⁸LOPÉZ GONZÁLEZ, Javier – JOUAJEAN, Marie. Digital Trade: Developing a Framework for Analysis. In OECD Trade Policy Papers [online]. Paríž: OECD Publishing, 2017, 2017-07-27, 2017(205), 25 [cit. 2022-10-12]. Dostupné na: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/524c8c83-en.pdf?expires=1665595508&id=id&acname=guest&checksum=B84373067A19C24345C8AC8558BAA48C>

⁹PETERS, Michael. *Digital trade, digital economy and the digital economy partnership agreement (DEPA)* [online]. Taylor&Francis online, Január 2022 [cit. 2023-02-15]. Dostupné na: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/00131857.2022.2041413>

¹⁰OECD. *Digital trade inventory: Rules, standards and principles*. In *Trade Policy Brief* [online]. Júl 2021. 3 [cit. 2022-10-12]. Dostupné na: <https://www.oecd.org/trade/topics/digital-trade/>

právných predpisov medzi štátmi navzájom môžu obchodné pravidlá napomáhať k vytvoreniu právnej istoty pre fyzické aj právnické osoby. Podľa WTO je to možné vďaka viacerým faktorom:¹¹

- zabránenie fragmentácii technologického prostredia,
- zabránenie vládam v prijímaní diskriminačných politík, ktoré zvýhodňujú miestnych dodávateľov alebo zbytočne obmedzujú obchod,
- zabezpečenie transparentnosti regulačných požiadaviek a postupov,
- zlepšenie prístupu na trh,
- uľahčenie prílevu priamych zahraničných investícií.

Výzvy a príležitosti v oblasti digitálnej transformácie zasahujú do všetkých oblastí hospodárstva a je tak kľúčovou úlohou ekonomík čeliť týmto výzvam v oblastiach implementácie podpory pre subjekty na trhu, ako aj v oblasti legislatívy, nakoľko efektívnym prispôbením dokážu zlepšiť svoje postavenie vo svetovom hospodárstve.

1.1 Význam digitálnej transformácie v obchodnej politike EÚ

Jedna z prvých politík Európskych spoločenstiev, spoločná obchodná politika (SOP), predstavuje relatívne vysoký stupeň integrácie jednotlivých krajín, kedy za obchod mimo EÚ nie sú zodpovedné vlády jednotlivých krajín, ale výlučne EÚ. Trh EÚ sa regulatívnymi opatreniami SOP otvára pre spravodlivú konkurenciu zo zahraničia, a zároveň zabezpečuje priestor na expanziu podnikov EÚ na tretie trhy.¹² SOP upravuje realizáciu obchodných vzťahov a ich aktérov voči partnerom z tretích krajín, pričom je založená na princípoch jednotnosti, voľného vývozu a spravodlivého dovozu.¹³ Medzinárodné obchodné dohody, jednotný colný sadzovník a jednotný dovozný režim sú koordinované v spolupráci Európskej komisie a členských štátov EÚ.¹⁴

História SOP siaha až do roku 1957, kedy na základe úspechu Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva uhlia a ocele šesť zakladajúcich krajín rozšírilo svoju spoluprácu

---

¹¹WORLD TRADE ORGANIZATION - WORLD ECONOMIC FORUM. Policy approaches to harness trade digitalization. [online]. Switzerland: World Trade Organization, 2022. [cit. 2023-02-15]. ISBN 978-92-870-7102-6. Dostupné na: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/tradtechpolicyharddigit0422_e.pdf

¹²BALÁŽ, Peter a kol. Medzinárodné podnikanie. Bratislava: SPRINT 2, 2019. ISBN 978-80-89710-51-5.

¹³EURÓPSKA ÚNIA. Zmluva o fungovaní Európskej Únie: Konsolidované znenie. In: Úradný vestník Európskej únie, článok 206, ročník 2016, 202/139. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:9e8d52e1-2c70-11e6-b497-01aa75ed71a1.0021.01/DOC_3&format=PDF

¹⁴BALÁŽ, Peter a kol. Medzinárodné podnikanie. Bratislava: SPRINT 2, 2019. ISBN 978-80-89710-51-5.

na ďalšie hospodárske odvetvia. V uvedenom roku formalizovali svoju spoluprácu podpísaním Rímskych zmlúv, ktorými 1. januára 1958 vzniklo Európske hospodárske spoločenstvo (EHS) a Európske spoločenstvo pre atómovú energiu (Euratom). Už v dobe svojho vzniku bolo zámerom EHS vytvorenie colnej a menovej únie a zavedenie spoločnej daňovej, finančnej, obchodnej a sociálnej politiky.¹⁵

Vytvorenie SOP úzko súvisí aj s vytvorením colnej únie v roku 1968, kedy vzniklo jednotné colné územie a odstránili sa prekážky vzájomného obchodu členských krajín, či už tarifné alebo netarifné. Zároveň členské krajiny majú rovnaké colné podmienky voči krajinám mimo colnej únie. Územie colnej únie nie je zhodné s územím EÚ, nakoľko do neho patrí aj Turecko, San Marino, Andorra a Monako. Colná únia bola zároveň predpokladom vytvárania ďalších stupňov integrácie.¹⁶

Znenie SOP bolo veľmi podstatné, nakoľko bolo dôležité vymedziť svoje postavenie vo vzťahu k nečlenským krajinám. Po vytvorení colnej únie členské štáty EHS odovzdali 1. januára 1969 svoje vnútroštátne právomoci v oblasti zahraničného obchodu orgánom Európskeho spoločenstva. Čo sa týka kompetencií, Európska komisia (EK), ktorá je najvyšším výkonným orgánom EÚ od roku 1958, získala kontrolu nad SOP po prechodnom období vytvárania colnej únie a jednotného trhu, takže po roku 1970. V prípade dohôd s tretími krajinami vypracováva znenie dohôd EK, ale na schválenie záväzkov vyplývajúcich z týchto dohôd je potrebné hlasovanie v Rade EÚ, ktorá existuje od roku 1974. Prostredníctvom nej členské štáty vykonávajú dohľad nad EK pri výkone jej právomocí, a to prostredníctvom smerníc, ktoré je nutné aby EK dodržiavala. Výsledkom rokovaní sú zmluvné dohody, ktoré na návrh Komisie schvaľuje Rada EÚ kvalifikovanou väčšinou.

Európska komisia v rámci svojej zmluvnej obchodnej politiky uzavrela niekoľko obchodných dohôd s tretími stranami. Tieto dohody sa môžu vzťahovať buď na všetky obchodné kontakty, alebo len na určité výrobky (napr. textil). Taktiež v rámci týchto dohôd EÚ uzatvára s tretími krajinami dobrovoľné vývozné obmedzenia (napr. autolimitačné dohody) a poskytuje rozsiahle obchodné preferencie, poskytnutím zvýhodneného vstupu na

---

¹⁵EURÓPSKA ÚNIA. *History of the European Union 1945-59* [online]. [cit. 2023-01-18]. Dostupné na: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history-eu/1945-59_en

¹⁶ÚRAD PRE VYDÁVANIE PUBLIKÁCIÍ EÚ. *The EU customs union: protecting people and facilitating trade. Customs* [online]. Brusel: Úrad pre vydávanie publikácií EÚ, 2020 [cit. 2023-02-06]. Dostupné na: https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/98af8cf1-93fa-11ea-aac4-01aa75ed71a1/language-en?WT.mc_id=Publicationdetail&WT.ria_c=51677&WT.ria_f=6844&WT.ria_ev=permalink&WT.URL=https%3A%2F%2Ftaxation-customs.ec.europa.eu%2F

trh EÚ.¹⁷

Súčasťou obchodnej politiky je colná politika, ktorej úlohou je regulácia vývozu domácej produkcie na zahraničné trhy a dovozu zahraničnej produkcie.¹⁸ V tejto súvislosti bol Európskym hospodárskym spoločenstvom vytvorený spoločný colný sadzobník, kde sa každý dovezený alebo vyvezený tovar podľa svojho opisu zaraďuje do podpoložky kombinovanej nomenklatúry. Je uverejňovaný v Úradnom vestníku EÚ a je pravidelne upravovaný. Je zároveň dôležitý aj pre štatistické zisťovanie a pre jednotné uplatňovanie SOP.¹⁹

Podstatou Spoločnej obchodnej politiky sú jednotné zásady, ktoré sa uplatňujú pri:²⁰

- úprave colných sadzieb,
- pri uzatváraní colných a obchodných dohôd týkajúcich sa obchodu s tovarom a službami,
- pri obchodných aspektoch duševného vlastníctva
- pri zjednocovaní liberalizačných opatrení,
- vývozej politike,
- priamych zahraničných investíciách,
- opatreniach na ochranu obchodu pri dumpingu a pod.

EÚ týmto prispieva k rozvoju svetového obchodu zrušením colných a iných prekážok. Taktiež prispieva k rozvoju priamych zahraničných investícií a celkovému zlepšeniu fungovania medzinárodného obchodu.²¹

EÚ sa pri výzve týkajúcej sa rozvoja svetového obchodu zameriava nielen na colné a iné prekážky, ale zaoberá sa aj otázkou zlepšenia fungovania podnikateľského prostredia. Nakoľko v 21. storočí zohrávajú kľúčovú úlohu digitálne technológie, je jedným z hlavných

---

¹⁷LIPKOVÁ, Ludmila a kol. *Európska Únia*. Bratislava: Sprint II., 2011. ISBN 978-80-89393-33-6.

¹⁸ÚRAD PRE VYDÁVANIE PUBLIKÁCIÍ EÚ. *Colníctvo* [online]. Brusel: Úrad pre vydávanie publikácií EÚ, 2018 [cit. 2023-02-06]. Dostupné na: <https://op.europa.eu/sk/publication-detail/-/publication/63ea68e1-18d1-11e6-b57e-01aa75ed71a1>

¹⁹EURÓPSKA KOMISIA. *What is the Common Customs Tariff?* [online]. Brusel: EK [cit. 2023-02-06]. Dostupné na: https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs-4/calculation-customs-duties/customs-tariff_en

²⁰EURÓPSKA ÚNIA. *Zmluva o fungovaní Európskej únie: Konsolidované znenie*. In: *Úradný vestník Európskej únie*, článok 206, ročník 2016, 202/139. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:9e8d52e1-2c70-11e6-b497-01aa75ed71a1.0021.01/DOC_3&format=PDF

²¹EURÓPSKA ÚNIA. *Zmluva o fungovaní Európskej únie: Konsolidované znenie*. In: *Úradný vestník Európskej únie*, článok 206, ročník 2016, 202/140. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:9e8d52e1-2c70-11e6-b497-01aa75ed71a1.0021.01/DOC_3&format=PDF

cieľov EÚ digitálna transformácia. Podpora európskej digitálnej agendy je prioritou obchodnej politiky EÚ. Zámerom je, aby táto transformácia priniesla jednotlivcom a podnikom úžitok, a zlepšila prostredie a digitálnu infraštruktúru.²² Obchodná politika bude zohrávať kľúčovú úlohu pri dosahovaní cieľov EÚ súvisiacich s prechodom na digitálne technológie, nakoľko digitalizácia posilňuje efektívnosť, ktorá je potrebná na udržanie konkurencieschopnosti. Obchodná politika EÚ musí prispieť k vytvoreniu prostredia, v ktorom môžu podnikatelia v EÚ inovovať. Digitálna transformácia a nástup nových technológií zároveň majú pre Európu dôležitý bezpečnostný a hodnotový rozmer, pričom bude potrebné reagovať na zmeny na svetovom trhu, a taktiež na potrebu aktualizácie noriem a zákonov.²³

Z uvedených dôvodov začali členské štáty EÚ v 21. storočí vyjadrovať potrebu formovať pravidlá a normy, ktorými sa budú riadiť digitálne technológie a ich používanie, nakoľko je to kľúčovým faktorom pre zachovanie konkurencieschopnosti EÚ vo svetovom hospodárstve. Od roku 2019 EÚ vytvorila viaceré iniciatívy v oblasti digitalizácie, pričom vychádzali predovšetkým z predchádzajúcej snahy členských štátov vytvoriť jednotný digitálny trh.²⁴ Tieto snahy zahŕňajú napríklad:

- Zákon o digitálnych trhoch (Digital Markets Act), ktorý vymedzuje pravidlá hospodárskej súťaže v digitálnom priestore.²⁵
- Zákon o digitálnych službách (Digital Services Act), ktorý vymedzuje pravidlá pre online služby.²⁶
- Zákon o správe údajov (Data Governance Act), ktorý vymedzuje reguláciu zdieľania údajov v rámci EÚ.²⁷

---

²²EURÓPSKA KOMISIA. *The Digital Europe Programme* [online]. Brusel: EK [cit. 2023-02-06]. Dostupné na: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/activities/digital-programme>

²³EURÓPSKA KOMISIA. *Trade Policy Review: An Open, Sustainable and Assertive Trade Policy* [online]. Luxemburg: Publications Office of the European Union, 2021 [cit. 2023-03-01]. Dostupné na: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/april/tradoc_159541.0270_EN_05.pdf

²⁴EURÓPSKA ÚNIA. *EU Digital Single Market* [online]. [cit. 2023-02-16]. Dostupné na: <https://eufordigital.eu/discover-eu/eu-digital-single-market/>

²⁵EURÓPSKA ÚNIA. *Digital Markets Act* [online]. September 2022, (2022/1925) [cit. 2023-04-10]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32022R1925>

²⁶EURÓPSKA ÚNIA. *Digital Services Act* [online]. December 2020 [cit. 2023-04-10]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=COM%3A2020%3A825%3AFIN>

²⁷EURÓPSKA ÚNIA. *Data Governance Act* [online]. November 2020, (2020/0340) [cit. 2023-04-10]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A52020PC0767>

- Akt o umelej inteligencii (Artificial Intelligence Act), ktorý ustanovuje harmonizované pravidlá v oblasti umelej inteligencie.²⁸

Na podporu týchto záujmov EÚ, vzniká potreba posilniť jej hospodárstvo a konkurencieschopnosť na svetovom trhu. Smerovanie obchodnej politiky EÚ sa vymedzuje vo vyhlásení z februára 2021 s názvom Preskúmanie obchodnej politiky – otvorená, udržateľná a asertívna obchodná politika (ďalej len Preskúmanie), ktoré vychádza z ochoty EÚ sa zamerať na oživenie hospodárstva podporou ekologickej a digitálnej transformácie.²⁹

Preskúmanie je oznámenie Európskej komisie, v ktorom vymedzuje smerovanie na najbližšie roky, napr. v oblasti hospodárskej transformácie a geopolitickej nestability. Taktiež v ňom uvádza svoje prognózy vývoja HDP, smerovanie obchodnej politiky a rôzne iné skutočnosti. EÚ prispieva k podpore a dohľadu nad udržateľnosťou a digitálnou transformáciou, pričom využíva rôzne právne rámce, programy a nástroje. Ako Európska komisia uviedla v Preskúmaní obchodnej politiky z roku 2021, digitálna transformácia je priestorom na zlepšenie konkurencieschopnosti, a zároveň je kľúčovým faktorom udržateľného rozvoja: „*podpora digitálnej transformácie EÚ je prioritou v rámci vnútorných aj vonkajších politik vrátane obchodnej politiky a nástrojov*“.³⁰ Zároveň uvádza, že charakter obchodu bude vo väčšej miere zameraný na inovácie, podporovaný ochranou duševného vlastníctva, s rastúcou úlohou obchodu so službami v porovnaní s tovarom. Podľa Európskej komisie služby nielenže priamo prispievajú k zvyšovaniu konkurencieschopnosti (finančné služby, telekomunikácie, informačné technológie, doprava a logistika), ale ich pridaná hodnota je práve v tom, že sú integrované do výroby produktov. Rozvoj digitálnych technológií bude v budúcnosti vytvárať dobre platené a kvalitné pracovné miesta, čo podporí hospodársky rast. V Preskúmaní sa taktiež vymedzuje pojem otvorená strategická autonómia (Open Strategic Autonomy alebo OSA), čo je termín označujúci snahu EÚ na globálnej

---

²⁸EURÓPSKA ÚNIA. Artificial Intelligence Act [online]. Apríl 2021 [cit. 2023-04-10]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A52021PC0206>

²⁹EURÓPSKA ÚNIA. *Commission sets course for an open, sustainable and assertive EU trade policy*. Brusel: Európska komisia, 2021, číslo 644. Dostupné na: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_644

³⁰EURÓPSKA ÚNIA. *Preskúmanie obchodnej politiky: Otvorená, udržateľná a asertívna obchodná politika*. Brusel: Európska komisia, 2021, ročník 2021, číslo 66. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0066&from=EN>

scéne konať nezávisle a vykonávať vedúcu úlohu v súlade so záujmami a hodnotami EÚ.³¹

Diskusia v rámci EÚ o OSA mala viacero fáz. V rokoch 2013 až 2016 bola vnímaná európskymi politikmi v súvislosti s otázkami bezpečnosti a ochrany EÚ ako celku. V rokoch 2017 až 2019 bola OSA stratégiou na ochranu európskych záujmov v geopolitickom prostredí, ktoré bolo nepriaznivé v dôsledku brexitu,³² vlády amerického prezidenta Donalda Trumpa a rastúceho protekcionistického sklonu ČĽR. Pandémia Covid-19 v roku 2020 spôsobila, že sa pozornosť v súvislosti s OSA začala zameriavať na zníženie hospodárskej závislosti od zahraničných dodávateľských reťazcov. Od roku 2021 boli do OSA zahrnuté prakticky všetky oblasti politiky EÚ. Pre EÚ znamená OSA predovšetkým schopnosť konať autonómne, pričom OSA nabrala väčší význam od roku 2022 v súvislosti s rusko-ukrajinským konfliktom.³³

EÚ sa v súvislosti s OSA zároveň snaží vytvoriť globálne precedensy pre medzinárodné digitálne normy, okrem iného v oblasti online hospodárskej súťaže a tvorby internetového obsahu, ako aj v prípade Všeobecného nariadenia o ochrane údajov (GDPR).³⁴ GDPR je nariadenie Európskeho parlamentu a Rady EÚ z 27. apríla 2016, ktoré nadobudlo účinnosť 25. 5. 2018. Vzťahuje sa predovšetkým na ochranu fyzických osôb pri spracúvaní ich osobných údajov a na voľný tok osobných údajov, pričom majú byť dodržané všetky základné práva a slobody. Týka sa každej fyzickej a právnickej osoby, ktorá spracováva osobné údaje obyvateľov EÚ, vrátane spoločností a inštitúcií mimo EÚ, ktoré pôsobia trhu EÚ.³⁵

V súvislosti s nárastom významu digitalizácie bol Európskym parlamentom v roku 2020 prijatý dokument s názvom Formujeme digitálnu budúcnosť Európy (*Shaping Europe's digital future*), ktorý je stratégiou EÚ v oblasti digitalizácie a stanovuje na roky

---

³¹EURÓPSKA ÚNIA. Preskúmanie obchodnej politiky: Otvorená, udržateľná a asertívna obchodná politika. Brusel: Európska komisia, 2021, ročník 2021, číslo 66. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0066&from=EN>

³²Vystúpenie Spojeného kráľovstva z Európskej únie.

³³EURÓPSKY PARLAMENT. EU strategic autonomy 2013-2023: From concept to capacity [online]. Júl 2022 [cit. 2023-04-10]. Dostupné na: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/733589/EPRS_BRI\(2022\)733589_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/733589/EPRS_BRI(2022)733589_EN.pdf)

³⁴EURÓPSKA ÚNIA. Preskúmanie obchodnej politiky: Otvorená, udržateľná a asertívna obchodná politika. Brusel: Európska komisia, 2021, ročník 2021, číslo 66. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0066&from=EN>

³⁵EURÓPSKA ÚNIA. Nariadenie GDPR [online]. Apríl 2016 [cit. 2023-04-09]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/ALL/?uri=CELEX%3A32016R0679>

2020 až 2024 viacero cieľov. Tieto ciele sú postavené na troch pilieroch:³⁶

- technológie, ktoré fungujú v prospech ľudí,
- spravodlivá a konkurencieschopná digitálna ekonomika,
- otvorená, demokratická a udržateľná spoločnosť.

V rámci uvedených troch pilierov si EÚ stanovuje viacero cieľov. V rámci prvého piliera uvádza, že bude investovať do európskych digitálnych zručností, chrániť ľudí pred hrozbami v oblasti kybernetickej bezpečnosti a zabezpečiť vývoj umelej inteligencie, ktorá bude rešpektovať práva ľudí. V druhom pilieri stanovuje medzi svoje priority umožniť malým a stredným podnikom získať prístup k financiam a expandovať vďaka technológiám, podporovať zakladanie startupov v digitálnom odvetví, a taktiež zabezpečiť spravodlivú hospodársku súťaž pre všetky podniky v odvetví. V treťom pilieri uvádza, že cieľom EÚ bude sa do roku 2050 stať klimaticky neutrálnou, bude jej prioritou znižovať emisie v uhlíka v technologickom odvetví a bude sa zameriavať na boj proti dezinformáciám.³⁷

Európska komisia v stratégii s názvom Formujeme digitálnu budúcnosť Európy taktiež uvádza, že chce európsku spoločnosť ktorá bude „poháňaná digitálnymi riešeniami“, a jej cieľom je vytvoriť legislatívny rámec pre podniky jednotlivých členských krajín, ktorý im umožní združovať a využívať údaje potrebné pre ich rozvoj, a zároveň im umožní inovovať za spravodlivých podmienok pre všetky subjekty na trhu. Dokument Formujeme digitálnu budúcnosť Európy taktiež považuje za jednu z priorít digitálnu suverenitu. EÚ v ňom uvádza, že európska digitálna suverenita začína zabezpečením integrity a odolnosti dátovej infraštruktúry, sietí a komunikácií. Vyžaduje si vytvorenie vhodných podmienok pre rozvoj Európy a zavádzanie vlastných kľúčových kapacít, čím sa zníži závislosť EÚ od iných častí sveta.³⁸ Autori pôsobiaci v Atlantickvej rade Frances Burwell a Kenneth Propp uvádzajú, že ak chce EÚ využívať všetky ekonomické výhody digitalizácie, bude pre ňu výzvou zabezpečiť, aby súčasťou SOP bola digitálna suverenita jednotlivých štátov EÚ.

---

³⁶EURÓPSKA KOMISIA. *Shaping Europe's digital future* [online]. Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií EÚ, Február 2020 [cit. 2023-02-14]. ISSN 978-92-76-16363-3. Dostupné na: https://commission.europa.eu/system/files/2020-02/communication-shaping-europes-digital-future-feb2020_en_4.pdf

³⁷EURÓPSKA KOMISIA. *Shaping Europe's digital future* [online]. Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií EÚ, Február 2020 [cit. 2023-02-14]. ISSN 978-92-76-16363-3. Dostupné na: https://commission.europa.eu/system/files/2020-02/communication-shaping-europes-digital-future-feb2020_en_4.pdf

³⁸EURÓPSKA KOMISIA. *Shaping Europe's digital future* [online]. Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií EÚ, Február 2020 [cit. 2023-02-14]. ISSN 978-92-76-16363-3. Dostupné na: https://commission.europa.eu/system/files/2020-02/communication-shaping-europes-digital-future-feb2020_en_4.pdf

Podľa nich digitálna suverenita pozostáva okrem uvedených faktorov aj z podpory rozvoja európskych podnikov v oblasti nových technológií, z ambície štandardizovať reguláciu v oblasti digitálnych technológií a z obmedzenia rozsahu činnosti mimoeurópskych subjektov na trhu EÚ, ktoré by mohli ohroziť spravodlivú konkurenciu.³⁹

V súvislosti so smerovaním SOP EÚ v oblasti digitálnej transformácie je dôležité spomenúť aj Európsku zelenú dohodu (The European Green Deal) z roku 2019, ktorého hlavným cieľom je, aby sa EÚ do roku 2050 stala prvým klimaticky neutrálnym blokom na svete. Na dosiahnutie tohto cieľa považuje za jeden z hlavných pilierov práve digitalizáciu, pričom ju zahŕňa do viacerých parciálnych cieľov. Z toho je evidentné, že digitalizácia je na vzostupe a v najbližších rokoch bude jej význam v rámci EÚ narastať.⁴⁰

Na zabezpečenie dodávok energie cenovo dostupných pre všetkých spotrebiteľov a podniky je dôležité, aby bol európsky trh plne prepojený a digitalizovaný, čo je taktiež jedným z cieľov Európskej zelenej dohody.⁴¹ V tomto ohľade je však dôležité zabezpečiť technologickú neutralitu štátov EÚ. Definícia technologickej neutrality spočíva v tom, že právne predpisy by nemali uprednostňovať jednu technológiu pred druhou s cieľom obmedziť hospodársku súťaž na technologickom trhu. Technologická neutralita bude zabezpečená, ak regulácia bude rovnaká pre všetky technológie bez rozdielu.⁴²

Ďalším z cieľov v rámci Európskej zelenej dohody je zabezpečenie spoľahlivých a overených informácií, ktoré umožnia kupujúcim prijímať správne nákupné rozhodnutia, pričom bude predchádzať tzv. greenwashingu⁴³. Čo sa týka nákupných rozhodnutí, v rámci digitalizácie je jedným z cieľov zabezpečiť tzv. elektronický pas, ktorý by mohol poskytovať všetky informácie o výrobku. EÚ chce týmto docieľiť rovnaké pravidlá pre všetky štáty.

EÚ v Európskej zelenej dohode taktiež skúma digitálne technológie, ako sú umelá inteligencia, 5G siete, využívanie cloud úložísk a spôsoby, akými tieto technológie môžu urýchliť zavedenie opatrení na ochranu životného prostredia, napr. monitorovanie

---

³⁹BURWELL, Frances – PROPP, Kenneth. *Digital Sovereignty in Practice: The EU's Push to Shape the New Global Economy* [online]. Washington D.C.: Atlantic Council [cit. 2023-02-09]. Dostupné na: https://www.atlanticcouncil.org/wp-content/uploads/2022/11/Digital-sovereignty-in-practice-The-EUs-push-to-shape-the-new-global-economy_.pdf

⁴⁰EURÓPSKA ÚNIA. The European Green Deal. Brusel: Európska komisia, 2019, ročník 2019, číslo 640. Dostupné na: https://www.efcc.eu/sites/default/files/documents/european-green-deal-communication_en.pdf

⁴¹EURÓPSKA ÚNIA. *The European Green Deal*. Brusel: Európska komisia, 2019, ročník 2019, číslo 640. Dostupné na: https://www.efcc.eu/sites/default/files/documents/european-green-deal-communication_en.pdf

⁴²ALI, Rajab. *Technological Neutrality*. In *Lex Electronica* [online]. Copibec, 2009. [cit. 2022-10-16]. Dostupné na: https://papyrus.bib.umontreal.ca/xmlui/bitstream/handle/1866/9456/articles_236.pdf

⁴³Greenwashing je definovaný ako skutočnosť, keď spoločnosti vytvárajú falošný dojem o svojom vplyve na životné prostredie alebo o ich prínosoch pre environmentálne prostredie.

znečistenia ovzdušia alebo na optimalizáciu využívania prírodných zdrojov.

EÚ kladie dôraz na potrebu rozvoja digitálneho sektora, vďaka ktorému môže zabezpečiť udržateľnosť v rámci jednotlivých štátov. Taktiež sa zameriava na opatrenia na zabezpečenie výkonnosti obehového hospodárstva, kde je evidentné že digitalizácia je dôležitá, nakoľko vytvára systémy, ktoré zabezpečia spätný odber nepoužívanej techniky, čo bude mať vo výsledku pozitívny vplyv na životné prostredie a na spokojnosť obyvateľov EÚ.⁴⁴

EÚ taktiež prikladá význam digitálnemu obchodu, pričom jeho princípy sú podľa Európskej komisie viaceré:⁴⁵

- zákaz ciel na elektronické prenosy,
- podpora elektronických zmlúv, metód elektronickej autentifikácie a elektronických dôveryhodných služieb,
- zabezpečenie ochrany spotrebiteľov online vrátane ochrany pred spamom,
- ochrana údajov a súkromia,
- a iné.

EÚ navrhuje aj zákaz prekážok tokov údajov. Zároveň chce zabezpečiť, aby vytvorené obchodné dohody nemohli nijakým spôsobom spochybniť právne predpisy EÚ o GDPR, ktoré je považované za základné právo občanov EÚ a je na tento právny predpis kladený veľký dôraz, nakoľko sa vzťahuje na všetky spoločnosti, ktoré spracúvajú osobné údaje občanov EÚ, bez ohľadu na to kde sa spoločnosť nachádza. GDPR je významným krokom pri zabezpečovaní ochrany digitálnych práv občanov.⁴⁶

EÚ prijala okrem vyššie uvedených aj iné opatrenia na rozvoj digitalizácie, nakoľko si uvedomuje jej význam pre európske hospodárstvo a spoločnosť. Príkladov môžeme uviesť viacero:

---

⁴⁴ EURÓPSKA ÚNIA. *The European Green Deal*. Brusel: Európska komisia, 2019, ročník 2019, číslo 640. Dostupné na: https://www.efcc.eu/sites/default/files/documents/european-green-deal-communication_en.pdf

⁴⁵EURÓPSKA KOMISIA. *Digital Trade* [online]. Brusel: Európska Komisia, 2019 [cit. 2022-10-15]. Dostupné na: https://policy.trade.ec.europa.eu/help-exporters-and-importers/accessing-markets/goods-and-services/digital-trade_en

⁴⁶EURÓPSKA KOMISIA. *Digital Trade* [online]. Brusel: Európska Komisia, 2019 [cit. 2022-10-15]. Dostupné na: https://policy.trade.ec.europa.eu/help-exporters-and-importers/accessing-markets/goods-and-services/digital-trade_en

- Digitálny jednotný trh (EU Digital Single Market): cieľom tejto stratégie z roku 2015 je odstrániť prekážky v digitálnom obchode a vytvoriť jednotný digitálny trh pre členské štáty EÚ.⁴⁷
- Horizont Európa (Horizon Europe): kľúčový program EÚ z roku 2021 na zabezpečenie financovania výskumu a vývoja do roku 2027, ktorý sa zameriava na financovanie inovácií, ktoré napomáhajú zlepšeniu konkurencieschopnosti EÚ. Je zameraný na podporu členských štátov EÚ pri riešení globálnych výziev v oblasti digitalizácie a podporuje vytváranie a šírenie poznatkov v oblasti technológií.⁴⁸
- Stratégia kybernetickej bezpečnosti (The Cybersecurity Strategy): stratégia z roku 2020 je zameraná na posilnenie nástrojov EÚ na zachovanie digitálnej suverenity a zahŕňa spoluprácu jednotlivých štátov pri príprave opatrení na zabránenie kybernetickým útokom.⁴⁹

Tieto nástroje sú len niekoľkými príkladmi rôznych iniciatív a politík, ktoré EÚ zaviedla na podporu rozvoja digitálnych technológií a na zabezpečenie ich zodpovedného používania. Uvedené právne úpravy, ktoré sa venujú digitalizácii, sa budú v najbližších rokoch postupne zahŕňať do právnych úprav jednotlivých členských štátov v prípade, že v nich ešte nie sú zahrnuté. Výzvou sa tak stane ich efektívna implementácia do praxe a plnenie stanovených cieľov na zlepšenie postavenia EÚ vo svete prostredníctvom digitálnej transformácie.⁵⁰ Existujú rozdiely v digitálnych zručnostiach obyvateľov a v prístupe k digitálnym službám v rôznych členských štátoch EÚ, pričom niektoré regióny zostávajú pozadu. Túto skutočnosť potvrdzuje aj graf v prílohe A, ktorý zobrazuje úroveň digitálnych zručností obyvateľov jednotlivých štátov EÚ za rok 2021 v percentách, pričom tie zahŕňajú 5 oblastí, a to informačnú a dátovú gramotnosť, zručnosť v oblasti komunikácie prostredníctvom digitálnych médií, zručnosti v oblasti tvorby digitálneho obsahu, zručnosti v oblasti kybernetickej bezpečnosti a zručnosti v oblasti riešenia problémov.

---

⁴⁷EURÓPSKA ÚNIA. *EU Digital Single Market* [online]. [cit. 2023-02-16]. Dostupné na: <https://eufordigital.eu/discover-eu/eu-digital-single-market/>

⁴⁸EURÓPSKA KOMISIA. *Horizon Europe* [online]. [cit. 2023-02-16]. Dostupné na: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe_en

⁴⁹EURÓPSKA KOMISIA. *The Cybersecurity Strategy* [online]. [cit. 2023-02-16]. Dostupné na: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/cybersecurity-strategy>

⁵⁰INSTITUTE OF EUROPE DEMOCRATS. European Digital Souverenity [online]. Brusel, Máj 2021 [cit. 2023-02-16]. Dostupné na: https://cadmus.eui.eu/bitstream/handle/1814/73437/Innerarity_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Z uvedeného grafu je zrejmé, že najlepšie digitálne zručnosti majú Fínsko a Holandsko, ktorých úroveň digitálnych zručností obyvateľstva dosahuje až 79 %. Naopak, Rumunsko a Bulharsko sú v tomto smere štáty, ktorých úroveň digitálnych zručností je najnižšia, nakoľko dosahuje 27 % a 31 %. Priemer pre celú EÚ-27 je 53,92 %. Z uvedeného je zrejmé, že rozdiely medzi digitálnymi zručnosťami obyvateľov jednotlivých štátov sú veľké, a bude preto výzvou pre EÚ do budúcnosti naplniť vyššie uvedené ambície.

1.2 Význam digitálnej transformácie v obchodnej politike ČĽR

Čínska ľudová republika (ČĽR) sa za posledné štyri desaťročia zmenila z takmer uzavretého štátu na plne integrované medzinárodné hospodárstvo a významného hráča na svetových trhoch. Urýchlenie otvorenia sa ekonomiky ČĽR bolo možné aj vďaka obchodnej politike, ktorá je ustanovená vládnuou Komunistickou stranou Číny a to predovšetkým zákonom o zahraničnom obchode (Foreign Trade Law of The People's Republic of China).⁵¹

Vláda ČĽR v uvedenom zákone určila 4 hlavné priority, ktoré určujú smerovanie jej obchodnej politiky:⁵²

- Podpora inovácií: vláda zavádza reformy, ktoré presadzujú model rastu založenom na inováciách.
- Sebestačnosť: snaha podporovať inovácie, pričom považuje za domáci trh za hlavnú oporu čínskeho hospodárstva, a to najmä v priemyselných odvetviach.
- Posilnenie národnej bezpečnosti: spája sa s priemyselnou a obchodnou politikou zameranou na inovácie a sebestačnosť.
- Reforma trhu: prioritou čínskej vlády je obmedziť priamu kontrolu štátu nad hospodárstvom a zmierniť obmedzenia týkajúce sa priamych zahraničných investícií.

Vláda na dosiahnutie týchto cieľov zaviedla využívanie zahraničného kapitálu na zlepšenie priemyselnej štruktúry a technologických kapacít a to aj prostredníctvom podpory priamych zahraničných investícií v technologicky vyspelých odvetviach, v službách, v poľnohospodárstve aj v štátnej správe, a zároveň sa zameriava na zvyšovanie pridanej

---

⁵¹MOFCOM. Foreign Trade Law of The People's Republic of China [online]. MOFCOM, 2004 [cit. 2023-03-04]. Dostupné na: <http://english.mofcom.gov.cn/article/policyrelease/Businessregulations/201303/20130300045871.shtml>

⁵²THE ECONOMIST INTELLIGENCE UNIT. Economic Power Play: Assessing China Trade Policies [online]. The Economist [cit. 2023-03-01]. Dostupné na: https://impact.economist.com/perspectives/sites/default/files/economic_power_play_assessing_chinas_trade_policies_0608.pdf

hodnoty výroby. ČĽR chce ciele obchodnej politiky dosiahnuť predovšetkým posilnením multilaterálneho obchodného systému, ktorý je zakotvený vo Svetovej obchodnej organizácii (WTO), kde ČĽR vstúpila v roku 2001. Čína zohráva dôležitú úlohu vo WTO, napr. snahou poskytnúť záruku rozvoja vzťahov, prinášať výhody podnikom a spotrebiteľom v zúčastnených krajinách alebo znižovaním spotrebiteľských cien a výrobných nákladov.⁵³

Za posledné desaťročie čínska vláda zintenzívnila úsilie o transformáciu krajiny na hlavného svetového konkurenta v oblasti špičkových technológií a vyspelých výrobných odvetviach podporou domácich inovácií a znižovaním závislosti na technológiách z iných krajín. Vláda považuje high-tech za strategicky rozvíjajúce sa odvetvie, ktoré je jej prioritou, a zároveň poskytuje podporu domácim priemyselným odvetviam v rôznych finančných a nefinančných formách, napr. vládou podporované investičné fondy alebo priemyselné dotácie, ktoré v medzinárodnom meradle čelia kritike, nakoľko z pohľadu zahraničnej konkurencie dochádza k znevýhodňovaniu zahraničných spoločností. Čínska vláda sa napriek tomu rozhodla v podpore priemyslu prostredníctvom obchodnej politiky pokračovať.⁵⁴ Vďaka integrácii do globálnych výrobných sietí a hodnotových reťazcov sa ČĽR stala významným centrom priemyslu a obchodu, čo podporilo jej rýchly hospodársky rast. Od vstupu ČĽR do WTO sa rýchlo rozvíjala a menila sa najmä štruktúra jej zahraničného obchodu. Najväčšia časť vývozu sa presunula z tovarov založených na surovinách na textil, potom postupne na strojársky a elektrotechnický tovar a nakoniec na high-tech technológie, ktoré využívajú najnovšie výsledky a metódy výskumu. Podiel priemyselného tovaru sa zvýšil z menej ako 50 % podielu na celkovej výrobe tovarov v počiatočných fázach reforiem v roku 1985 na viac ako 90 % podiel na celkovej výrobe tovarov v roku 2016.⁵⁵

Ekonomické prostredie Číny charakterizovalo v posledných desaťročiach viacero faktorov. Postupne sa vytvárala makroekonomická stabilita a uskutočňovali sa hospodárske reformy, v dôsledku čoho sa zvyšovala životná úroveň obyvateľstva. Dochádzalo

---

⁵³BIN, Sheng. China's trade development strategy and trade policy reforms: Overview and prospect [online]. International Institute for Sustainable Development, 2015 [cit. 2023-03-04]. Dostupné na: <https://www.iisd.org/system/files/publications/china-trade-strategy-policy-reform.pdf>

⁵⁴THE ECONOMIST INTELLIGENCE UNIT. Economic Power Play: Assessing China Trade Policies [online]. The Economist [cit. 2023-03-01]. Dostupné na: [https:// impact.economist.com/perspectives/sites/default/files/economic_power_play_assessing_chinas_trade_policies_0608.pdf](https://impact.economist.com/perspectives/sites/default/files/economic_power_play_assessing_chinas_trade_policies_0608.pdf)

⁵⁵LI, Kunwang - JIANG, Wei. *China's 40 years of reform and development 1978–2018: China's foreign trade: Reform, performance and contribution to economic growth*. Australia: ANU press, 2018. ISBN 9781760462253. Dostupné na: https://www.jstor.org/stable/pdf/2712536.pdf?refreqid=excelsior%3A7f28bff1f416722c4d36821b8c55da8e&ab_segments=0%2Fbasic_search_gsv2%2Fcontrol&origin=

k reštrukturalizácii bankového aj podnikateľského sektora vo vlastníctve štátu a k vytváraniu základného právneho rámca, ktorý napomáhal k prechodu z centrálne riadenej ekonomiky na trhovú.⁵⁶

Zároveň sa v posledných rokoch zvyšuje prílev priamych zahraničných investícií (PZI), a môžeme poznamenať, že na základe dát z OECD je Čína druhým najväčším prijímateľom PZI na svete za rok 2021.⁵⁷ Z hľadiska nominálneho HDP je druhou najväčšou ekonomikou na svete hneď za USA. Podľa parity kúpnej sily už USA predbehla v roku 2017, avšak toto tvrdenie ČĽR odmieta a naďalej sa považuje za rozvojovú krajinu, nakoľko si chce zachovať tento status a výhody z neho plynúce.⁵⁸

Čína čelí viacerým prekážkam. Na medzinárodnej úrovni je potrebné spomenúť obchodnú vojnu medzi ČĽR a USA. Administratíva prezidenta Donalda Trumpa v marci 2018 uvalila dovozné clá na oceľ a hliník a Čína preto v apríli 2018 zaviedla clá na hliník, mäso, ovocie a víno dovážané z USA.⁵⁹ Administratíva prezidenta Donalda Trumpa uviedla, že podnikla kroky voči Číne s cieľom prinútiť ju k zmenám v jej obchodnej politike, ktorá podľa USA dlhodobo realizuje nekalé obchodné praktiky a krádeže duševného vlastníctva, pokiaľ ide o obchod a technológie, ale aj bezpečnosť. Podľa vysokého predstaviteľa EÚ pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku Josepha Borella hovoríme o novodobej studenej vojne, čím odkazuje na súperenie medzi Sovietskym zväzom a USA po druhej svetovej vojne. Čína sa podľa neho taktiež stala asertívnejšou⁶⁰ vo svojej oblasti, najmä v Juhočínskom mori alebo na hraniciach s Indiou.⁶¹

Nulová tolerancia na Covid-19, ktorá bola zavedená v ČĽR od marca 2020 do decembra 2022, vo významnej miere obmedzila ekonomiku. Ekonomika v uvedenom

---

⁵⁶VERČEK, Peter - KAŠŤÁKOVÁ, Elena - ČÍDEROVÁ, Denisa a kol. *Rastúca dominancia čínskej ekonomiky a jej dosah na rast konkurencieschopnosti EÚ*. Bratislava: Ekonóm, 2011. ISBN 978-80-225-3334-

⁵⁷OECD. *FDI in Figures July 2022 update: FDI flows reach highest level in five years*. In *Foreign Direct Investment Statistics: Data, Analysis and Forecasts* [online]. Paríž, 20.7.2022. [cit. 2022-10-20]. Dostupné na: <https://www.oecd.org/daf/inv/investment-policy/statistics.htm>

⁵⁸MINISTERSTVO ZAHRANIČNÝCH VECÍ A EURÓPSKYCH ZÁLEŽITOSTÍ SR. *Ekonomická informácia o teritóriu: Čínska ľudová republika*. [online]. Bratislava: MZVaEU, 2019. [cit. 2022-10-22]. Dostupné na: <https://www.mzv.sk/documents/10182/620840/%C4%8C%C3%ADna+-+ekonomick%C3%A9+inform%C3%A1cie+o+terit%C3%B3riu+2020>

⁵⁹ITAKURA, Ken. *Evaluating the Impact of the US–China Trade War*. In *Asian Economic Policy Review* [online]. Nagoya City University: JCER, 30.8.2019, 2020(15), 17s. [cit. 2022-10-22]. Dostupné na: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/aepr.12286>

⁶⁰BORELL, Joseph. *China, the United States and us*. In *The diplomatic service of the European Union* [online]. Brusel: European Union, 31.7.2020. [cit. 2022-10-22]. Dostupné na: https://www.eeas.europa.eu/eeas/china-united-states-and-us_en

⁶¹Čína si nárokuje takmer celú obchodnú cestu v Juhočínskom mori, pričom voči tomuto nároku sa ohradzuje Filipíny, Taiwan, Vietnam, Brunej a Malajzia. Čínsko-indický hraničný spor je spor o suverenitu území medzi Indiou a Čínou.

období čelila oslabeným dodávateľským reťazcom, slabému domácemu dopytu a zníženému dopytu po tovaroch v zahraničí, čo vo výraznej miere ovplyvnilo vývoj čínskej ekonomiky. ČĽR preto zaviedla obmedzenia vývozu od decembra 2020, s cieľom stabilizovať svoje ceny. Vývozné obmedzenia síce majú krátkodobú schopnosť stabilizovať domácu ponuku a cenovú úroveň, ale časom môžu poškodiť povest' krajiny medzi obchodnými partnermi.⁶² Výsledkom nulovej tolerancie na Covid-19 a obmedzení na hraniciach sú v roku 2023 oslabené dodávateľské reťazce, poškodený tok investícií medzi Čínou a zvyškom sveta v dôsledku nestability jej hospodárstva, a taktiež chaos pre čínsku ekonomiku, ktorý je výsledkom rozsiahlych protestov jej obyvateľstva, ktoré prebiehali v decembri 2022. Akékoľvek oživenie čínskeho rastu bude dôležitým impulzom pre svetové hospodárstvo, ktoré sa spolieha na čínske dodávateľské reťazce.⁶³

Uvedené prekážky, ktorým ČĽR čelí, nezastavili rozvoj jej digitálnej ekonomiky. Môžeme dokonca poznamenať, že digitalizácia napreduje rýchlym tempom, a to najmä v oblasti finančných technológií a elektronického obchodu. Podiel digitálnej ekonomiky na HDP sa od roku 2005 do roku 2020 zvyšoval, a to zo 14,2 % v roku 2005 na 38,6 % v roku 2020, ako uvádza Čínska akadémia informačných a komunikačných technológií.⁶⁴

Je však dôležité spomenúť, že digitálny index OECD stanovil digitálnu ekonomiku Číny na úroveň 6 % HDP. Čína je zároveň na 50. mieste zo 131 krajín na základe Indexu zavádzania digitálnych technológií, ktorý vydáva Svetová banka. Môžeme tak skonštatovať, že napriek tomu, že Čína celkovo zaostáva za ostatnými ekonomikami vo svojom rozvoji, sú určité odvetvia v oblasti nových priemyselných odvetví, kde sa stáva globálnym lídrom:⁶⁵

- Elektronický obchod: viac ako 40 % globálnych transakcií pripadá na Čínu a v maloobchodnom predaji je to 15 % transakcií v porovnaní s USA, na ktoré pripadá len 10 %. Najvýznamnejším hráčom v tomto odvetví je

---

⁶²LIU, Minquan. *Zooming out on China's trade policy*. In *East Asia Forum* [online]. Peking: Peking University, 21.7.2022. [cit. 2022-10-20]. Dostupné na: <https://www.eastasiaforum.org/2022/07/21/zooming-out-on-chinas-trade-policy/>

⁶³GAN, Nectar - YEOUNG, Jessie. *From the unwinding of zero-Covid to economic recovery: What to watch in China in 2023* [online]. CNN, Január 2023 [cit. 2023-03-04]. Dostupné na: <https://edition.cnn.com/2023/01/02/china/china-2023-lookahead-intl-hnk-mic/index.html>

⁶⁴ZHANG, Wei - ZHAO, Siqi. *Study on the effect of digital economy on high-quality economic development in China*. In *Plos One* [online]. China: Chongqing University of Posts and Telecommunications, 21.9.2021. 27s. [cit. 2022-10-22]. Dostupné na: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0257365>

⁶⁵ZHANG, Logmei - CHEN, Sally. *China's Digital Economy: Opportunities and Risks*. In *IMF Working Paper* [online]. Washington: IMF, Január 2019, 24s. [cit. 2022-10-22]. Dostupné na: <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2019/01/17/Chinas-Digital-Economy-Opportunities-and-Risks-46459>

spoločnosť Alibaba, globálna platforma na ktorej sa nachádzajú predávajúci a kupujúci z viac ako 200 krajín.

- Fintech: individuálne mobilné platby v Číne v roku 2016 presiahli 790 miliárd USD, čo je 11-krát viac ako v Spojených štátoch amerických. Jeden z najväčších čínskych poskytovateľov mobilných platieb má rýchlosť spracovania takmer trikrát vyššiu ako jeho americké ekvivalenty, čo súvisí s dominanciou ČĽR v rámci tohto odvetvia.
- Platobné brány: technologickí giganti z Číny zaznamenávajú expanziu do zahraničia, a to najmä v tomto odvetví dve významné aplikácie Alibaba a WeChatPay, ktoré sú dostupné v 28 krajinách.
- Vývoz informačných a komunikačných technológií (IKT): Čína vo vývoze týchto technológií zastrešuje 32 % celosvetového vývozu.

Čína je globálny líder vo viacerých oblastiach týkajúcich sa digitálnej transformácie. Je lídrom v investíciách do digitálnych finančných služieb a digitálnych platieb: v roku 2011 malo otvorený účet len 64 % dospelých obyvateľov v porovnaní s viac ako 90 % v Japonsku, Kórei a Nemecku. Tento relatívne veľký počet obyvateľov s nedostatočnými finančnými službami spôsobil expanziu v uvedenom odvetví vďaka čomu sa Čína stala svetovým lídrom.⁶⁶

Treba pripomenúť aj fakt, že Čína je jedným z popredných svetových investorov do digitálnych technológií. Jej veľký domáci trh je potenciálom pre veľké množstvo podnikateľov, pričom Číňania sú nadšenci digitálnych služieb, čo umožňuje ich rýchlu komercializáciu. Čínsky trh tak poskytuje obrovský potenciál pre inovátorov.⁶⁷

Zároveň čínska vláda vytvorila priaznivé prostredie pre expanziu digitalizácie, a to predovšetkým investíciami do digitálnej infraštruktúry. Vládne regulačné orgány spočiatku ponechali inovátorom priestor na rozvoj a teraz im poskytujú podporu. S cieľom podporiť inovácie vláda prijala aj minimálnu reguláciu v počiatkových fázach rozvoja, čo vo výsledku znamenalo expanziu internetovej infraštruktúry v krajine. V súčasnosti je táto infraštruktúra

---

⁶⁶ZHANG, Logmei - CHEN, Sally. *China's Digital Economy: Opportunities and Risks*. In *IMF Working Paper* [online]. Washington: IMF, Január 2019, 24s. [cit. 2022-10-22]. Dostupné na: <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2019/01/17/Chinas-Digital-Economy-Opportunities-and-Risks-46459>

⁶⁷WOETZEL, Jonathan a kol. *China's digital economy: A leading global force*. In *McKinsey Global Institute* [online]. New York: McKinsey & Company, 2017, August 2017, 24s. [cit. 2022-10-23]. Dostupné na: <https://www.mckinsey.com/~media/mckinsey/featured%20insights/China/Chinas%20digital%20economy%20A%20leading%20global%20force/MGI-Chinas-digital-economy-A-leading-global-force.ashx>

porovnateľná s vyspelými ekonomikami. Expanziu umožnila aj relatívne nízka miera obáv verejnosti o ochranu súkromia.⁶⁸

Čínska digitálna infraštruktúra však nie je rovnomerne rozložená v rámci krajiny a čelí regionálnej priepasti. S týmto stavom úzko súvisí priemyselné rozloženie čínskej digitálnej ekonomiky, ktoré je typické koncentráciou väčšiny hlavných digitálnych odvetví vo východných rozvinutých oblastiach. Absencia zdrojových komponentov pre rozvoj digitálneho priemyslu v stredných a západných regiónoch má vplyv na celkový rozvoj čínskeho digitálneho priemyslu, ktorý je nerovnomerne rozložený. Ako príklad môžeme uviesť fakt, že digitálna ekonomika v Pekingu a Šanghaji sa blíži k 45 % jej HDP, čo je podobná úroveň ako v Japonsku. V strednom regióne Henane tvorí len 15 % provinčného HDP. Mnoho autorov si z tohto dôvodu myslí, že nevyvážený rozvoj čínskej ekonomiky bude mať priamy dopad na jej vývoj v nasledujúcich rokoch. Čína pritom nečelí problému len v oblasti digitálnej infraštruktúry, ale problémy sa týkajú aj úrovne modernizácie digitálneho priemyslu, bezpečnosti informačných sietí a problémom v integrácii niektorých tradičných a digitálnych odvetví.⁶⁹

Čína sa stala lídrom v oblasti digitálnych technológií doma aj vo svete. Celkovo je digitálna transformácia Číny na vzostupe, a to predovšetkým vďaka kombinácii vládnej podpory a veľkého množstva technologických inovácií. Čína bude aj naďalej zohrávať dôležitú úlohu pri formovaní budúcnosti globálneho digitálneho hospodárstva.

1.3 Význam digitálnej transformácie v obchodnej politike USA

Z pohľadu nominálneho HDP je USA je najväčšia ekonomika na svete za rok 2022.⁷⁰ Americký trh je veľký, je na ňom rozsiahly dopyt po tovaroch zo zahraničia a po inovatívnych riešeniach. Je taktiež domovom pre inovácie a najväčšieho počtu svetových high-tech firiem. USA je zároveň najväčší importér na svete za rok 2021 a druhý najväčší

---

⁶⁸ZHANG, Longmei - CHEN, Sally. *China's Digital Economy: Opportunities and Risks*. In *IMF Working Paper* [online]. Washington: IMF, Január 2019, 24s. [cit. 2022-10-22]. Dostupné na: <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2019/01/17/Chinas-Digital-Economy-Opportunities-and-Risks-46459>

⁶⁹ZHANG, Wei - ZHAO, Siqi. *Study on the effect of digital economy on high-quality economic development in China*. In *Plos One* [online]. China: Chongqing University of Posts and Telecommunications, 21.9.2021. 27s. [cit. 2022-10-22]. Dostupné na: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0257365>

⁷⁰STATISTA. *Largest economies worldwide in 2022, by gross domestic product* [online]. 2022 [cit. 2023-02-10]. Dostupné na: <https://www.statista.com/statistics/1356755/share-global-economy-country/>

exportér na svete v roku 2021, po ČĽR.⁷¹

Obchodnú politiku USA možno rozdeliť na tri obdobia. Od roku 1790 do roku 1860 boli pri stanovovaní tarifných obmedzení a cieľov obchodnej politiky USA prvoradé vládne príjmy, nakoľko dovozné clá tvorili približne 90 % príjmov federálnej vlády. Od roku 1861 do roku 1933 však väčšiu časť príjmov vlády tvorili domáce dane. V tomto období sa dovozné clá zavádzali najmä na ochranu domácich výrobcov pred konkurenciou zo zahraničia. Od roku 1934 do roku 2016 bolo prioritou obchodnej politiky USA dosiahnuť dohody s inými krajinami. Negociácia obchodných dohôd bola buď na multilaterálnom princípe prostredníctvom napr. Všeobecnej dohody o clách a obchode (GATT) a WTO, alebo na bilaterálnom princípe, napr. dohody s Izraelom, Singapurom, Austráliou, Kóreou a ďalšími krajinami.⁷²

Obchodná politika v rokoch 2017 až 2021 prešla búrlivým obdobím. V časoch vlády prezidenta Donalda Trumpa mala protekcionistické prvky, nakoľko množstvo záväzných dokumentov v oblasti zahraničnej a obrannej politiky spochybnilo tradičné spojenectvá vrátane NATO, a odmietlo akékoľvek pozostatky zahraničnej politiky predchádzajúcej vlády prezidenta Baracka Obamu. Vláda prezidenta Donalda Trumpa bola typická odmietaním medzinárodnej spolupráce a turbulentnými vzťahmi na pôde medzinárodného obchodu, vrátane obchodnej vojny s Čínou.⁷³

Z uvedených dôvodov mnoho autorov vníma pozitívne zmeny, ktoré nastali po voľbách v roku 2020, keď si nová administratíva prezidenta Joe Bidena stanovila medzi jej hlavné priority obnovenie vedúceho postavenia USA po celom svete a nápravu partnerstiev a vzťahov v alianciách. Prezident Joe Biden zdôraznil, že obchodná politika bude ústredným pilierom presadzovania jeho plánu Build Back Better⁷⁴, pričom chce pomôcť budovať ekonomiku, ktorá bude odolnejšia. Zaviazal sa spolupracovať s EÚ s cieľom uskutočniť potrebné reformy vo WTO a vo svetovom obchode, napr. reformovať systém riešenia sporov

---

⁷¹WTO. World Trade Statistical Review 2021 [online]. WTO, 2021 [cit. 2023-03-04]. Dostupné na: https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/wts2021_e/wts2021_e.pdf

⁷²IRWIN, Douglas. U.S. Trade Policy in Historical Perspective [online]. Cambridge: National Bureau of Economic Research, September 2019 [cit. 2023-04-11]. Dostupné na: https://www.nber.org/system/files/working_papers/w26256/w26256.pdf

⁷³SLOAN, Stanley. *US Foreign Policy in 2021. In Atlantisch Perspectief* [online]. Holandsko: Stichting Atlantische Commissie, 2020(44), 7s. [cit. 2022-10-28]. Dostupné na: <https://www.jstor.org/stable/10.2307/48600597>

⁷⁴Legislatívny rámec navrhnutý prezidentom Joe Bidentom v rokoch 2020 a 2021, ktorého cieľom je investovať do reformných programov vo viacerých oblastiach, napr. v sociálnej a environmentálnej, pričom chce vybudovať odolnejšiu ekonomiku USA.

vo WTO, aktualizovať súbor pravidiel platných vo WTO, zaviesť disciplinárne konanie v oblasti nekalých praktík v štátnych podnikoch atď.⁷⁵ Zároveň chce riešiť výzvy, ktorým čelí globálny obchodný systém, vrátane rastúcej nerovnosti, digitálnej transformácie a nájst riešenia pre prekážky pri prenikaní na trh malých a stredných podnikov. V jeho záujme je presadiť obchodnú politiku zameranú na pracovníkov, vybudovať „modernú infraštruktúru a čistú energetickú budúcnosť“ a „vyjednať výhodné pracovné predpisy a podmienky v oblasti environmentálnych otázok a zahrnúť ich do nových obchodných dohôd.“ Z uvedených skutočností je evidentné, že obchodná politika USA má pozitívne smerovanie. Môžeme skonštatovať, že vo výhľade na nasledujúce roky má americká ekonomika dobré predpoklady na to, aby v nasledujúcich desiatich rokoch profitovala z hospodárskych trendov v najdôležitejších odvetviach.⁷⁶

Spojené štáty sú v roku 2022 považované za konkurencieschopné v odvetviach, ktoré poskytujú služby, a zároveň odvetviach, v ktorých sa očakáva najrýchlejší rast ako je zdravotníctvo a informačné a komunikačné technológie. Je taktiež dôležité spomenúť, že USA ako najväčší exportér služieb má v tomto odvetví taktiež mnoho možností rastu, keďže toto odvetvie predstavuje v 21. storočí veľký potenciál. V USA v roku 2018 tvorili služby až 80 % HDP. Podiel priemyslu v roku 2018 tvoril 19 % HDP hospodárstva USA.⁷⁷ Dôležité je aj poľnohospodárstvo produkujúce komodity, napr. ropa, sója, bavlna, kukurica a pod., kde môže USA v medzinárodnom obchode profitovať z dvoch trendov: regionalizácie dodávateľských reťazcov a čoraz viac rozšírenej robotiky a automatizácie vo výrobe.⁷⁸

Podľa zákona je hlavným zástupcom v obchodných rokovaniach s USA Úrad obchodného zástupcu Spojených štátov amerických (U.S. Trade Representative alebo USTR), ktorý koordinuje obchodnú politiku prostredníctvom medzirezortného procesu. Podľa dokumentu s názvom Obchodná politika USA: pozadie a aktuálne problémy (U.S.

---

⁷⁵EURÓPSKA KOMISIA. *EU-US relations: EU-US Cooperation on reforming WTO* [online]. [cit. 2023-02-10]. Dostupné na: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/june/tradoc_159643.pdf

⁷⁶LAIRO, Jeanene. *What's next for the United States? Part 3: Trade Policy*. In *Country Report* [online]. Washington: Konrad Adenauer Stiftung, 2021, 7s. [cit. 2022-10-28]. Dostupné na: <https://www.jstor.org/stable/resrep30823>

⁷⁷MINISTERSTVO ZAHRANIČNÝCH VECÍ A EURÓPSKÝCH ZÁLEŽITOSTÍ SR. *Ekonomická informácia o teritórii: Spojené štáty americké*. [online]. Bratislava: MZVaEZ, 2019, 26 s. [cit. 2022-10-28]. Dostupné na: <https://www.mzv.sk/documents/10182/620840/Spojen%C3%A9+%C5%A1t%C3%A1ty+americk%C3%A9+ekonomick%C3%A9+inform%C3%A1cie+o+terit%C3%B3riu+2019/8c300e47-07f4-4958-adb3-922160e157d3?version=1.6&previewFileIndex=>

⁷⁸REINSCH, William - CAPORAL, Jack. *The Makeup of the U.S. Economy*. In *Key Trends in the Global Economy through 2030* [online]. Washington: Center for Strategic and International Studies, 2020, 5s. [cit. 2022-10-28]. Dostupné na: <https://www.jstor.org/stable/resrep26050.4>

Trade Policy: Background and Current Issues) vydaným USTR v októbri 2022, sa chce v najbližších rokoch orientovať na posilnenie liberalizácie obchodnej politiky, podporu a kontrolu vývozu, odstránenie nespravodlivých colných a iných prekážok obchodu USA, ako aj na zabezpečenie bezcolného prístupu na trhy USA pre rozvojové krajiny, a na zvýšenie prílevu zahraničných investícií.⁷⁹

S rozširovaním internetu sa digitalizácia a digitálna ekonomika dostala do popredia v rokovaníach o obchodnej a hospodárskej politike aj v USA. Ministerstvo obchodu USA (U.S. Department of Commerce) pod ktoré táto problematika spadá, uviedlo že digitálna ekonomika v roku 2019 predstavovala 9,6 % HDP a vytvárala 7,7 miliónov pracovných miest, teda 5,0 % celkovej zamestnanosti v USA. Reálna pridaná hodnota digitálnej ekonomiky USA rástla v rokoch 2005 až 2019 priemerným ročným tempom 5,2 %, čo prevyšuje ročný rast celej ekonomiky o 2,2 %. Ministerstvo obchodu zároveň pracuje na podpore digitálnej obchodnej politiky USA na domácom trhu aj v zahraničí.⁸⁰

Pri formovaní politiky USA v oblasti digitálneho obchodu, ktorý rastie rýchlejšie ako tradičný obchod s tovarmi a službami, a ktorého vzostup bol urýchlený nástupom pandémie Covid-19 v roku 2020, zohráva dôležitú úlohu Kongres USA. Nielenže má v kompetencii obchodné rokovania, ale formuje aj právne predpisy a zastrešuje dohľad nad agentúrami poverenými reguláciou tokov údajov. Má na starosti aj ochranu súkromia a národnú bezpečnosť, pričom je jeho cieľom zachovať plynulý rozvoj digitalizácie s dohliadnutím na nástrahy s ňou spojené, ako napr. únik dát alebo kybernetické zločiny. V roku 2020 vývoz informačno-komunikačných technológií z USA dosiahol hodnotu 84 miliárd USD a služby, ktoré súvisia a sú podporované informačno-komunikačnými technológiami, vzrástli až na hodnotu 520 miliárd USD.⁸¹

Čo sa týka exportu, v marci 2016 spustilo americké Ministerstvo obchodu USA program s názvom Digitálny atašé obchodu (Digital Attaché Program), ktorý umožňuje prístup k tzv. Úradníkom pre digitálny obchod (Digital Trade Officers)⁸² na 12 kľúčových zahraničných trhoch, ktorých cieľom je zvýšiť vývoz amerických firiem prostredníctvom

---

⁷⁹CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *U.S. Trade Policy: Background and Current Issues*. [online]. Washington: Focus, Marec 2022, 3s. [cit. 2022-10-28]. Dostupné na: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/IF/IF10156>

⁸⁰CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *Digital Trade and U.S. Trade Policy*. [online]. Washington: Focus, 9.12.2021, 54s. [cit. 2022-10-30]. Dostupné na: <https://sgp.fas.org/crs/misc/R44565.pdf>

⁸¹CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *Digital Trade and U.S. Trade Policy*. [online]. Washington: Focus, 9.12.2021, 54s. [cit. 2022-10-30]. Dostupné na: <https://sgp.fas.org/crs/misc/R44565.pdf>

⁸²Ich úlohou je pomáhať americkým spoločnostiam v zahraničí prostredníctvom viacerých nástrojov, ako napr. lepšia orientácia v zahraničnom teritóriu, poskytovanie odborných znalostí v legislatívnom rámci krajiny atď.

prístupu na globálne kanály elektronického obchodu a globálny online trh, ako aj sprostredkovať pomoc pri orientácii v politikách zahraničného obchodu v oblasti digitalizácie. Úradníci pre digitálny obchod v rámci tohto programu spolupracujú s Úradom pre medzinárodný obchod (International Trade Administration)⁸³, ktorá má pobočky vo viac ako 100 amerických mestách a vo viac ako 70 zahraničných krajinách, čím sa taktiež zjednodušuje prístup na zahraničné trhy pre americké spoločnosti.⁸⁴

Je taktiež dôležité poznamenať, že USA sú podľa správy Svetového ekonomického fóra s názvom Správa o globálnej konkurencieschopnosti (Global Competitiveness Report) z roku 2020 na prvom mieste v oblasti digitálneho právneho rámca, čo znamená že právny systém USA sa dokáže efektívne prispôbiť digitálnym obchodným modelom.⁸⁵ Je tak evidentné, že zabezpečenie voľného toku informácií, ochrana osobných údajov v online priestore aj kybernetické nástrahy sú dlhodobou prioritou v rámci politiky USA.⁸⁶ Na druhej strane, USA nepatria medzi desať najlepších krajín v oblasti digitálnych zručností obyvateľstva, čo naznačuje že znateľná časť pracovnej sily v USA nemusí byť schopná sa prispôbiť digitalizácii z dôvodu nedostatku digitálnych zručností. Tento fakt predstavuje výzvu pre USA do budúcnosti.⁸⁷

V roku 2012 bol Federálnou obchodnou komisiou vydaný národný program s názvom Digitálna vládna stratégia (Digital government strategy), ktorého cieľom je „vytvoriť vládu 21. storočia, ktorá bude lepšie fungovať v prospech amerického ľudu“. Jej cieľom je prístup ku kvalitným digitálnym informáciám z vládneho prostredia a zabezpečiť, aby sa americká vláda dokázala efektívne prispôbiť digitalizácii a využiť ju vo svoj prospech, pričom chce využiť silu údajov pod správou vlády na zvýšenie kvality služieb poskytovaných americkým občanom. Digitálna vládna stratégia stanovuje okrem uvedených

---

⁸³Cieľom Úradu pre medzinárodný obchod (International Trade Administration) je posilňovanie medzinárodnej konkurencieschopnosti amerického priemyslu, podporou obchodu a investícií a zabezpečovanie spravodlivého obchodu a dodržiavania obchodných zákonov a dohôd, pričom má pobočky v zahraničných teritóriách.

⁸⁴DEPARTMENT OF COMMERCE. *Digital attaché program* [online]. Washington: International Trade Administration, 2016 [cit. 2022-10-31]. Dostupné na: <https://www.export.gov/digital-attache>

⁸⁵WORLD ECONOMIC FORUM. *Special Edition 2020: How Countries are Performing on the Road to Recovery. In Global Competitiveness Report* [online]. Švajčiarsko: WEF, 16.12.2020, 95s. [cit. 2022-10-30]. Dostupné na: https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2020/in-full/?DAG=3&gclid=Cj0KCQjwwfiaBhC7ARIsAGvcPe7Lu5ltdhM69xIFMUQZZfUIdKiyRvV-qXT74fNGiX97m7xPfxMJ1ZwaApPvEALw_wcB

⁸⁶OECD. *OECD Digital Economy Outlook 2017*. In *Digital Economy Outlook* [online]. Paríž: OECD Publishing, 2017, 325s. [cit. 2022-10-30]. Dostupné na: [https:// espas.secure.europarl.europa.eu/orbis/sites/default/files/generated/document/en/9317011e.pdf](https://espas.secure.europarl.europa.eu/orbis/sites/default/files/generated/document/en/9317011e.pdf)

⁸⁷CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *Digital Trade and U.S. Trade Policy*. [online]. Washington: Focus, 9.12.2021, 54s. [cit. 2022-10-30]. Dostupné na: <https://sgp.fas.org/crs/misc/R44565.pdf>

cieľov aj 4 kategórie strategických míľnikov:⁸⁸

- Oblasť údajov: vydanie celoštátnej politiky využívania údajov o jednotlivcoch aj podnikoch, webových rozhraní a ich obsahu a určenie noriem na zlepšenie vzájomnej spolupráce systémov.
- Spoločná platforma: zriadiť inovačné centrum digitálnych služieb a poradnú skupinu, ktorá bude poskytovať informácie o činnosti inovačného centra a odporúčať postupy a normy pre celú vládu.
- Orientácia na zákazníka: poskytovať lepšie digitálne služby prostredníctvom moderných nástrojov a technológií a zabezpečiť, aby sa všetky nové digitálne služby riadili aktualizovanými usmerneniami zameranými na zlepšovanie zákazníckej skúsenosti.
- Bezpečnosť a ochrana osobných údajov: zefektívniť procesy zabezpečenia a ochrany osobných údajov a podporovať bezpečné zavádzanie technológií.

EÚ a USA vzájomne spolupracujú v technologickej a digitálnej oblasti. Z tohto dôvodu zriadili Radu EÚ - USA pre obchod a technológie (EU-US Trade and Technology Council alebo TTC), v ktorej kompetencii je predovšetkým podpora spolupráce v otázkach obchodu a technológií na základe spoločných demokratických hodnôt. Jej cieľom je podporovať spoločný výskum a výmenu v oblasti digitalizácie, spolupracovať v oblasti medzinárodných noriem, uľahčiť regulačnú politiku a presadzovanie práva, a taktiež podporovať inovácie a vedúce postavenie USA a EÚ v oblasti inovácií.⁸⁹

Z uvedeného môžeme vyvodiť záver, že digitálny obchod a jeho nárast tvorí významnú úlohu v ekonomike USA, a vytvára z USA jedného z lídrov v uvedenom odvetví na globálnej úrovni. Tento fakt potvrdzuje aj správa Úradu obchodného zástupcu Spojených štátov amerických (U.S. Trade Representative) s názvom Digitálny obchod a obchodná politika USA (Digital Trade and U.S. Trade Policy) z decembra 2021, ktorá uviedla, že *„digitálna obchodná politika musí byť založená na tom, že vo veľkej miere ovplyvňuje našich ľudí a našich pracovníkov.“* Zároveň je v danej správe uvedené, že pri definovaní obchodnej politiky je potrebné sa zaoberať mnohými výzvami, vrátane toho ako účinne spolupracovať so spojencami, ako nájsť rovnováhu medzi potrebou medzinárodných obchodných noriem a

---

⁸⁸FEDERAL TRADE COMMISSION. *Digital Government Strategy* [online]. Washington: Federal Trade Commission, 2012 [cit. 2022-10-30]. Dostupné na: <https://www.ftc.gov/policy-notices/digital-government-strategy>

⁸⁹EURÓPSKA KOMISIA. *Digital in the EU-US Trade and Technology Council* [online]. Brusel: EK, 2021 [cit. 2022-11-01]. Dostupné na: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/trade-and-technology-council>

schopnosťou štátov regulovať digitálny obchod, a ako digitalizácia súvisí s národnou bezpečnosťou, domácou politikou a zahraničnopolitickými záujmami.⁹⁰

---

⁹⁰CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *Digital Trade and U.S. Trade Policy*. In *Congressional Research Service* [online]. Washington: Focus, 9.12.2021, 54s. [cit. 2022-11-01]. Dostupné na: <https://sgp.fas.org/crs/misc/R44565.pdf>

2 Cieľ práce

Diplomová práca sa zameriava na obchodnú politiku EÚ voči USA a Číne so zameraním na oblasť digitálnej transformácie. Transformácii hospodárstva EÚ a posilneniu jej konkurencieschopnosti by z dlhodobého hľadiska mala napomáhať obchodná politika EÚ v súlade s digitálnou transformáciou, ktorá môže EÚ pomôcť udržať si súčasné postavenie vo svetovom hospodárstve a v medzinárodnom obchode. Je preto kľúčové, aby sa prioritou EÚ stala digitálna transformácia, ktorá by zároveň mala byť dôležitou súčasťou bilaterálnej a multilaterálnej obchodnej politiky EÚ. Je zároveň podstatné, aby sa do rozvíjania digitálnej transformácie zapojili aj ekonomiky USA a ČĽR ako kľúčoví obchodní partneri EÚ, nakoľko samostatné konanie EÚ nemusí byť pre celkovú digitalizáciu svetového hospodárstva dostačujúce.

Cieľom záverečnej práce je komplexne preskúmať smerovanie zahraničnoobchodnej politiky EÚ voči USA a Číne so zameraním na oblasť digitálnej transformácie ako jednej z kľúčových priorít obchodnej politiky EÚ a na základe zistených výsledkov stanoviť hlavné výzvy a odporúčania pre obchodnú politiku EÚ.

Na dosiahnutie hlavného cieľa diplomovej práce bolo potrebné stanoviť si parciálne ciele:

- charakterizovať digitálnu transformáciu, digitalizáciu a pojmy s ňou spojené,
- preskúmať obchodnú politiku EÚ a jej postavenie v rámci svetového hospodárstva,
- určiť priority EÚ v oblasti digitálnej transformácie na najbližšie roky,
- analyzovať obchodnú politiku USA a ČĽR,
- analyzovať digitalizáciu a vymedziť jej podstatu v rámci obchodnej politiky USA a ČĽR,
- stanoviť hlavné výzvy a odporúčania pre EÚ v oblasti digitálnej transformácie,
- poukázať na prínos digitalizácie pre EÚ a stanoviť hlavné priority v tejto oblasti vo vzťahu k USA a ČĽR ako hlavným obchodným partnerom.

3 Metodika práce a metody skúmania

Diplomová práca bola napísaná na základe poznatkov získaných z internetových a knižných zdrojov od domácich aj svetových autorov, pričom sme kládli dôraz na relevantnosť a aktuálnosť týchto zdrojov. Teoretické východiská predstavujú podklad na spracovanie hlavného výskumného problému, ktorým je preskúmanie smerovania zahraničnoobchodnej politiky EÚ voči USA a ČĽR so zameraním na oblasť digitálnej transformácie.

Diplomová práca je rozdelená do piatich kapitol, pričom na splnenie parciálnych cieľov sme využili všetky relevantné a dostupné poznatky k tejto problematike. Prvá kapitola, ktorej podstatou je charakteristika súčasného stavu riešenej problematiky doma a v zahraničí sa rozdeľuje do troch podkapitol, pričom každá z nich sa zameriava na obchodnú politiku a digitálnu transformáciu jednotlivých hospodárstiev – EÚ, USA a ČĽR.

Prvá podkapitola v prvej kapitole sa zameriava predovšetkým na obchodnú politiku, jej charakteristiku a význam v rámci EÚ. Zároveň poukazuje na podstatu digitálnej transformácie ako takej, pričom kladie dôraz na jej význam v obchodnej politike a v bilaterálnych aj multilaterálnych vzťahoch EÚ. Pri riešení problematiky významu digitálnej transformácie EÚ sme sa zamerali na využitie zdrojov z organizácií a orgánov EÚ, napr. Európska komisia, Európsky parlament a pod.

Druhá podkapitola prvej kapitoly sa zameriava na význam digitálnej transformácie v obchodnej politike ČĽR, pričom vymedzuje obchodnú politiku ČĽR a jej priority, a charakterizuje stav hospodárstva a ekonomické prostredie tejto krajiny. Taktiež popisuje stav digitálnej transformácie hospodárstva ČĽR, ako jednej z globálnych veľmocí v oblasti nových priemyselných odvetví. Podkapitola poukazuje aj na nástroje vlády ČĽR, ktoré využila na posilnenie svojej pozície v oblasti digitalizácie vo svetovom hospodárstve a na rozvoj digitálnej infraštruktúry v rámci krajiny.

Tretia podkapitola prvej kapitoly sa zameriava na význam digitálnej transformácie v obchodnej politike USA, a je tiež spracovaná na základe zdrojov dostupných z vládnych štruktúr USA, napr. USTR (Office of the United States Trade Representative). V prvom rade popisuje obchodnú politiku USA a jej vývoj v posledných rokoch, a zároveň približuje postavenie jednotlivých orgánov zodpovedných za vývoj obchodnej politiky USA. Poukazuje na formovanie digitálnej politiky USA a uvádza najdôležitejšie dokumenty spojené s touto problematikou. Taktiež charakterizuje jednotlivé nástroje využívané orgánmi

USA na rozvoj digitalizácie. Zameriava sa na spôsoby, akými sa USA snaží konkurovať ČĽR vo svetovom obchode, ako aj udržať pozitívne vzťahy s EÚ.

Druhá kapitola stanovuje hlavný cieľ práce, pričom vymedzuje parciálne ciele potrebné na splnenie hlavného cieľa. V tretej kapitole stanovujeme metodiku a vymedzujeme metódy, ktoré boli využité v rámci v diplomovej práce za účelom splnenia hlavného cieľa.

Štvrtá kapitola obsahuje výsledky práce a je rozdelená do troch podkapitol. Zameriavame sa v nej na problematiku zahraničnoobchodných vzťahov medzi EÚ, USA a ČĽR. Súčasťou štvrtej kapitoly je tiež podrobná analýza vývoja vzájomných vzťahov ekonomík v oblasti digitalizácie.

V prvej podkapitole štvrtej kapitoly sa zameriavame na smerovanie zahraničnoobchodnej politiky EÚ voči ČĽR. Popisujeme vývoj zahraničného obchodu s tovarmi medzi EÚ a ČĽR, pričom poukazujeme na dôležitosť pozitívneho vývoja ich bilaterálnych vzťahov. V podkapitole sa venujeme aj problematike vývozu high-tech výrobkov a problematike vývozu a dovozu IKT tovarov, nakoľko obe tieto oblasti sú kľúčovou súčasťou stratégie hospodárskeho rastu ČĽR. Vývoj vzťahov EÚ a ČĽR považujeme za dôležitý, nakoľko môže prispieť k celosvetovej stabilite.

V druhej podkapitole štvrtej kapitoly sa zameriavame na smerovanie zahraničnoobchodnej politiky EÚ voči USA. Poukazujeme na dôležitosť ich partnerstva v oblasti exportu a importu služieb, nakoľko USA sú najdôležitejším obchodným partnerom pre EÚ v tejto oblasti. Prostredníctvom charakteristiky vývoja ich zahraničného obchodu uvádzame najdôležitejšie výzvy, ktorým čelia EÚ a USA v ich partnerstve. V uvedenej podkapitole sa zameriavame aj na problematiku ich spolupráce v oblasti digitalizácie, pričom poukazujeme na vývoj vývozu high-tech výrobkov, ako aj na obchod s IKT tovarmi.

Posledná podkapitola v štvrtej kapitole vymedzuje príležitosti a výzvy vyplývajúce pre EÚ z problematiky digitálnej transformácie hospodárstva, nakoľko strategickým prístupom k digitálnej transformácii môže EÚ využiť príležitosti v oblasti digitálnych technológií, a zároveň zmierniť ich riziká.

Posledná kapitola s názvom Diskusia je vyhodnotením výsledkov diplomovej práce a celkového pohľadu na skúmanú problematiku, pričom porovnáva názory svetových a domácich autorov s výsledkami diplomovej práce. Na základe výsledkov sú v diskusii stanovené hlavné odporúčania vyplývajúce pre EÚ v problematike digitálnej transformácie

hospodárstva a vo vzťahu k USA a ČR.

Diplomová práca využíva viaceré metódy. Na spracovanie čiastkových cieľov sa skúmaná téma rozdeľuje na menšie časti pomocou metódy aplikovaného výskumu. V prvej kapitole je využitá analytická metóda na spracovanie východiskových teoretických zdrojov, pričom podstatou bolo zhromaždiť relevantné informácie o problematike, a tak získať náhľad na aktuálnu ekonomickú situáciu ekonomík. V praktickej časti práce bola využitá predovšetkým analytická metóda, kde sú skúmané konkrétne dáta získané zo svetových databáz, kde sme využili predovšetkým sekundárny výskum na spracovanie dát. Na zostrojenie jednotlivých grafov sú využívané viaceré databázy, predovšetkým Eurostat, World Bank a Statista, ktorých dáta sme následne samostatne spracovali. Na základe získaných poznatkov z grafov sme vyvodili záver, pričom sme kládli dôraz na kritické myslenie. V grafoch je využívané časové obdobie desiatich rokov (2010 až 2020 alebo 2011 až 2021). Grafické zobrazenie dát uľahčuje ich interpretáciu, preto bolo potrebné spracovať dáta týmto spôsobom.

Diplomová práca využíva aj metódu komparácie, predovšetkým v praktickej časti. Prostredníctvom nej porovnáva dáta v sledovanom období, stanovuje zhody alebo odlišnosti a vyvodzuje záver vyplývajúci z komparácie, či už za jednotlivé roky alebo za sledované obdobie ako celok.

Pri riešení danej problematiky a pri vymedzení záverov vyplývajúcich z výskumu sa vyskytli aj obmedzenia, a to predovšetkým pri riešení problematiky v rámci ČR, z dôvodu nízkej transparentnosti a nedostupnosti alebo neúplnosti údajov. Taktiež v mnohých prípadoch chýbali údaje za rok 2022, preto diplomová práca využíva časové obdobie do roku 2021, pričom sa zameriava na zachovanie aktuálnosti zdrojov.

4 Výsledky práce

Vplyv digitálnej transformácie na svetový obchod zahŕňa zmenu tradičných spôsobov obchodovania a umožnenie vytvorenia nových obchodných modelov, ktoré ovplyvňujú medzinárodný obchod. Aby jednotlivé ekonomiky mohli rásť a prosperovať, je dôležité stanoviť pravidlá a normy, ktoré budú postavené na výhodách, ktoré digitálna transformácia prináša. Neustále zmeny vo svetovom hospodárstve a ich dynamika majú za následok zmeny vo vzťahoch medzi jednotlivými ekonomikami, či už pozitívne alebo negatívne. Digitálna transformácia sa stáva súčasťou bilaterálnych a multilaterálnych obchodných vzťahov a neoddeliteľnou súčasťou obchodnej politiky.

USA definujú obchodnú politiku ako podporu hospodárskeho rastu prostredníctvom dohôd a regulácií, ktoré umožňujú realizáciu vývozu a dovozu z tretích krajín, čím rozširujú prístup na zahraničné trhy pre americké výrobky.⁹¹ Pre EÚ obchodná politika predstavuje jej výhradnú právomoc, kedy legislatíva v oblasti obchodu a obchodné dohody nie sú prijímané jednotlivými členskými štátmi, ale samotnou EÚ a jej orgánmi, pričom EÚ pôsobí jednotne.⁹² Pre ČĽR predstavuje obchodná politika zásady rovnosti a vzájomného prospechu, na základe ktorých rozvíja obchodné vzťahy s inými krajinami a regiónmi, uzatvára obchodné dohody a stáva sa súčasťou hospodárskych organizácií.⁹³ V súvislosti s digitalizáciou bude potrebné, aby obchodná politika zastrešila viaceré regulačné otázky, týkajúce sa napr. technologickej neutrality, spôsobov šírenia údajov a podmienok hospodárskej súťaže v oblasti digitálneho obchodu, aby sa tak zabezpečilo efektívne fungovanie globálneho obchodu s digitálnymi tovarmi a službami.

Obchodné konfrontácie v medzinárodnom meradle čoraz viac súvisia s kontrolou nad technológiami a patentami, napr. v oblasti umelej inteligencie, ako aj s potrebou zabezpečenia prísunu kľúčových zdrojov v tomto odvetví, ako napr. zdroje energie alebo vodiče a polovodiče. Tieto konfrontácie predstavujú výzvy pre ekonomiky EÚ, USA a ČĽR, nakoľko na nich spolu pripadá takmer polovica svetového obchodu s tovarom, a ich význam

---

⁹¹USTR. Mission of the USTR [online]. [cit. 2023-03-04]. Dostupné na: <https://ustr.gov/about-us/about-ustr>

⁹²EURÓPSKA ÚNIA. Making Trade Policy [online]. [cit. 2023-03-04]. Dostupné na: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/making-trade-policy_en

⁹³MOFCOM. Foreign Trade Law of The People's Republic of China [online]. MOFCOM, 2004 [cit. 2023-03-04]. Dostupné na: <http://english.mofcom.gov.cn/article/policyrelease/Businessregulations/201303/20130300045871.shtml>

v celosvetovom meradle je veľmi dôležitý.⁹⁴

Európska únia, Čína a USA sú pre seba navzájom významnými obchodnými partnermi na svetovom trhu. Ich spolupráca ekonomík v oblasti technologického rozvoja predstavuje veľký potenciál. S rozvojom digitálnej transformácie a rastúcou vzájomnou hospodárskou závislosťou sa prístup EÚ k obchodu s týmito dvoma globálnymi veľmocami vyvíja.⁹⁵

EÚ je iniciátorom úsilia o reguláciu digitálneho hospodárstva a je pre ňu dôležité, aby jej digitálna suverenita nepredstavovala protekcionizmus. Zároveň sa musí zamerať na podporu inovácií v digitálnom prostredí s dôrazom na zachovanie pozitívnych multilaterálnych vzťahov s USA a ČĽR.⁹⁶

4.1 Smerovanie zahraničnoobchodnej politiky EÚ voči ČĽR so zameraním na oblasť digitálnej transformácie

Čína je významným obchodným partnerom EÚ, ale obe strany majú značne rozdielne pohľady na oblasti, ako sú ľudské práva, práva duševného vlastníctva a prístup na trh. EÚ sa tiež snaží riešiť problémy zo strany vlády ČĽR, ktoré predstavujú obmedzenia pre európske spoločnosti, napr. netransparentné opatrenia v oblasti ochrany údajov a kybernetickej bezpečnosti. Ak ekonomiky dokážu spolupracovať pri vytváraní noriem na digitálnom trhu a v digitálnej sfére, môžu zabezpečiť voľný trh v digitálnej ekonomike.

Obchod s ČĽR je pre EÚ dôležitý, nakoľko ČĽR je treťou najväčšou krajinou, do ktorej EÚ vyváža, a zároveň jej najväčším dovozným partnerom za rok 2021, a to napriek tomu že ich vzájomné vzťahy boli oslabené počas pandémie Covid-19.⁹⁷ Čo sa týka ich vzájomných vzťahov, obe ekonomiky majú záujem podporovať otvorený multilaterálny obchodný systém. Budovanie spravodlivejších hospodárskych vzťahov s Čínou založených na pravidlách je jednou z najvyšších priorít EÚ. Úsilie EÚ o obnovenie rovnováhy v bilaterálnych obchodných vzťahoch sa sústreďuje na zabezpečenie toho, aby Čína plnila svoje

---

⁹⁴CIURIAK, Dan – PTASHKINA, Maria. The Digital Transformation and the Transformation of International Trade [online]. 2018 [cit. 2023-03-04]. Dostupné na: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3107811

⁹⁵GONZÁLES, Anabale a VÉRON, Nicolas. *EU trade policy amid the China - US clash: Caught in the cross-fire?*. [online]. Brusel: Bruegel, 16.9.2019, 37s. [cit. 2022-11-05]. Dostupné na: <https://www.jstor.org/stable/resrep28515>

⁹⁶HOBBS, Carla a kol.. Europe's digital sovereignty: From rulemaker to superpower in the age of US-China rivalry. In Essay Collection [online]. Londýn: the European Council on Foreign Relations (ECFR), 2020, 30 July 2020, 99 [cit. 2022-10-15]. Dostupné na: <https://ecfr.eu/publication>

⁹⁷EUROSTAT. Significant increase in EU imports from China [online]. Apríl 2022 [cit. 2023-03-08]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/edn-20220401-1>

medzinárodné obchodné záväzky a zároveň riešila negatívne vedľajšie účinky svojho štátno-kapitalistického hospodárskeho systému.⁹⁸

EÚ a Čína sa politicky, hospodársky a sociálne veľmi líšia. V neposlednom rade majú EÚ a Čína veľmi odlišnú identitu a ich vzájomné pôsobenie odhaľuje značné koncepčné rozdiely, pokiaľ ide o normy, riadenie a metódy medzinárodnej angažovanosti. EÚ je kolektívnym aktérom, ktorý pozostáva zo zväzku národných štátov s najvyššou úrovňou integrácie spomedzi všetkých skupín národov. Podporuje vzájomné zasahovanie do vnútorných záležitostí, značný prenos suverenity a ustanovuje inštitúcie medzinárodného práva na riadenie svetových záležitostí. Na druhej strane Čína je najväčším suverénnym národom na svete, ktorý uprednostňuje ochranu štátnej suverenity, zdržiava sa zasahovania do vnútorných záležitostí a jej politický systém uprednostňuje vedúce postavenie komunistickej strany.⁹⁹

Napriek značným rozdielom je ČĽR dôležitým partnerom pre EÚ, čo potvrdzuje aj graf 1, ktorý zobrazuje vývoj ich vzájomného zahraničného obchodu. Je zrejmé, že export má rastúci trend počas celého sledovaného obdobia, čo potvrdzuje významnosť ich vzájomných vzťahov. V prípade importu taktiež pozorujeme rastúci trend v sledovanom období, avšak výnimkou sú roky 2013 a 2017, kedy došlo k poklesu. V roku 2013 došlo k poklesu importu v porovnaní s rokom 2012 o 12 mil. EUR na 238 mil. EUR a v roku 2017 došlo k poklesu o 4 mil. EUR na 294 mil. EUR v porovnaní s rokom 2016. Z grafu je taktiež zrejmé, že import rastie viac ako export, čo má za následok negatívnu obchodnú bilanciu EÚ v sledovanom období, pričom najvyššia zaznamenaná je v roku 2021. Import do EÚ z ČĽR bol najvyšší v roku 2021 (473 mil. EUR), pričom nárast zaznamenal aj v roku 2020 (385 mil. EUR), a to aj napriek vplyvu pandémie Covid-19, kedy v prvom štvrtroku 2020 čínska ekonomika zaznamenala prepad. Hospodárske oživenie v druhej polovici roka 2020 a v roku 2021 malo za následok nárast dopytu EÚ po tovaroch z ČĽR a nárast importu. Import z ČĽR do EÚ v roku 2021 narástol predovšetkým na základe silného dopytu po zdravotníckych potrebách a elektronike.¹⁰⁰ Export EÚ do ČĽR bol najvyšší v roku 2021 (223 mil. EUR),

---

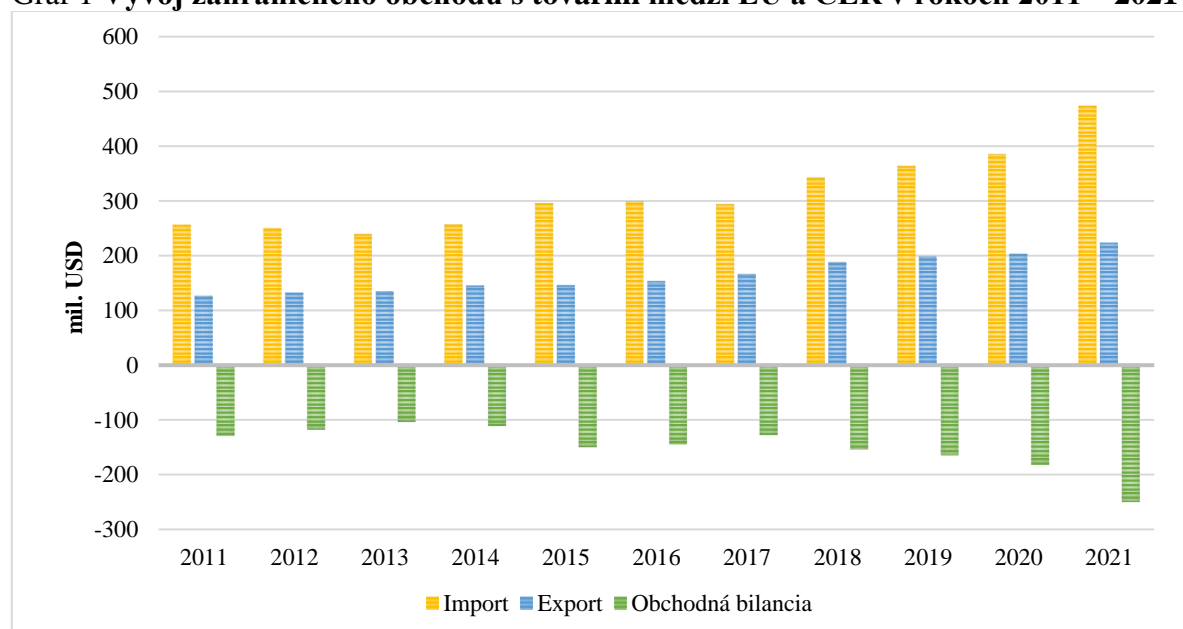
⁹⁸ EURÓPSKA ÚNIA. *Preskúmanie obchodnej politiky: Otvorená, udržateľná a asertívna obchodná politika*. Brusel: Európska komisia, 2021, ročník 2021, číslo 66. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0066&from=EN>

⁹⁹GEERAERTS, Gustaaf. *The EU and China: Modest signs of convergence? In Security policy brief* [online]. Brusel: Egmont Institute, december 2018, 2018(101) [cit. 2022-10-22]. Dostupné na: <http://www.jstor.com/stable/resrep21383>

¹⁰⁰BBC. China overtakes US as EU's biggest trading partner [online]. 2021 [cit. 2023-04-03]. Dostupné na: <https://www.bbc.com/news/business-56093378>

najmä z dôvodu dopytu po európskych vozidlách a strojoch zo strany ČĽR, ktoré tvorili viac ako polovicu exportu. Najnižší export bol zaznamenaný v roku 2011 (126 mil. EU). V roku 2020 sa ČĽR stala najvýznamnejším obchodným partnerom v oblasti importu tovarov. ČĽR je zároveň od roku 2020 tretím najväčším obchodným partnerom v oblasti exportu tovarov pre EÚ, po USA a UK. Import tovarov dosiahol v roku 2020 hodnotu 385 mil. EUR a export tovarov 202 mil. EUR. ČĽR sa tak celkovo stala najvýznamnejším obchodným partnerom v obchode s tovarmi a predbehla tak USA. Celkovo môžeme konštatovať, že rastúci trend importu a exportu v rokoch 2011 až 2021 potvrdzuje dôležitosť vzťahov oboch ekonomík. Ovplyvňuje ich viacero faktorov, ako napr. kombinácia výrobných kapacít Číny, konkurencieschopných cien a silných obchodných vzťahov s EÚ.¹⁰¹

Graf 1 Vývoj zahraničného obchodu s tovarmi medzi EÚ a ČĽR v rokoch 2011 – 2021

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát z Eurostat, 2023. EU27 trade by SITC product group [online]. [cit. 2023-03-07] Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EXT_ST_EU27_2020SITC__custom_2387351/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=6cb4e85e-1ffd-4b31-af79-a0347bb0db69

Vzájomné vzťahy medzi EÚ a ČĽR sú podložené zmluvným základom, pričom dokumentov môžeme vymenovať viacero:¹⁰²

- Dohoda o obchode a spolupráci EÚ a Číny z roku 1985, ktorá je rámcovým

¹⁰¹EUROSTAT. China-EU - international trade in goods statistics [online]. Február 2023 [cit. 2023-04-03]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=China-EU_-_international_trade_in_goods_statistics#EU_and_China_in_world_trade_in_goods

¹⁰²VERČEK, Peter - KAŠŤÁKOVÁ, Elena - ČÍDEROVÁ, Denisa a kol. *Rastúca dominancia čínskej ekonomiky a jej dosah na rast konkurencieschopnosti EÚ*. Bratislava: Ekonóm, 2011. ISBN 978-80-225-3334-8

dokumentom, a má predovšetkým napomáhať rozširovať obchod medzi krajinami a podporovať rozvoj hospodárskej spolupráce.¹⁰³

- Stratégia spolupráce do roku 2025 (Strategic Agenda for Cooperation 2025), ktorú podpísali v roku 2017 ako vymedzenie hlavných oblastí ich spolupráce do roku 2025.
- Memorandum o porozumení o spolupráci v oblasti obehového hospodárstva (Memorandum of Understanding on Circular Economy Cooperation) z júla 2018 s cieľom prehĺbiť ich bilaterálne vzťahy v oblasti životného prostredia.¹⁰⁴
- Spoločné vyhlásenie z 20. samitu EÚ a Číny (Joint statement of the 20th EU-China Summit) z roku 2018, v ktorom sa zaväzujú podporovať udržateľný rozvoj a odolnosť voči zmene klímy.¹⁰⁵
- Komplexná dohoda o investíciách (Comprehensive Agreement on Investment alebo CAI), ku ktorej boli uzavreté rokovania v decembri 2020,¹⁰⁶ a ktorá by mala zabezpečiť, aby investori z EÚ získali lepší prístup na rýchlo rastúci trh.¹⁰⁷

EÚ ma v kontexte vzťahov s ČĽR viacero cieľov, ktoré boli v roku 2019 ustanovené Európskou komisiou v jej oznámení Európskemu parlamentu, Európskej rade a Rade v dokumente s názvom EÚ-Čína: strategická vízia (EU-China: A strategic outlook). Jedným z cieľov je spolupráca s Čínou na rozšírení bilaterálnej a multilaterálnej komunikácie a rozšíriť spoluprácu v oblasti boja proti zmene klímy. Ďalší cieľ predstavuje záväzok EÚ k medzinárodnému mieru, bezpečnosti a rozvoju udržateľného hospodárstva. Taktiež je jednou z ambícií dosiahnutie vyváženejších a recipročných obchodných a investičných vzťahov, posilnenie konkurencieschopnosti EÚ na čínskom trhu, a v konečnom dôsledku

---

¹⁰³EURÓPSKA ÚNIA. Dohoda o obchodnej a hospodárskej spolupráci medzi Európskym hospodárskym spoločenstvom a Čínskou ľudovou republikou [online]. 19.9.1985 [cit. 2023-04-03]. Dostupné z: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:03263627-1e90-4c36-8c23-9b9b2306db6e.0001.01/DOC_40&format=PDF

¹⁰⁴EURÓPSKA KOMISIA. Memorandum of Understanding on Circular Economy Cooperation [online]. [cit. 2023-03-07]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/environment/circular-economy/pdf/circular_economy_MoU_EN.pdf

¹⁰⁵EURÓPSKA KOMISIA. Joint statement of the 20th EU-China Summit [online]. [cit. 2023-04-03]. Dostupné na: <https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/196449/Final-eu-cn-joint-statement-consolidated-text-with-climate-change-clean-energy-annex.pdf>

¹⁰⁶Ku CAI prebiehali negociácie od roku 2013, pričom v decembri 2020 boli tieto rokovania uzavreté, avšak CAI stále nie je ratifikovaná, nakoľko v máji 2021 Európsky parlament odhlasoval pozastavenie ratifikácie.

¹⁰⁷EURÓPSKA KOMISIA. *EU-China Comprehensive Agreement on Investment* [online]. Brusel: Európska komisia, 2020 [cit. 2023-02-10]. Dostupné na: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/china/eu-china-agreement_en

posilnenie vzťahov v oblasti digitálnej transformácie.¹⁰⁸ Prepojenie spolupráce EÚ a ČĽR taktiež prináša možnosť zapojiť sa do projektov budovania infraštruktúry, ktoré by boli prospešné pre obe strany, a zároveň existuje pre obe strany aj šanca spolupracovať na podpore stability a rozvoja v rozsiahlych regiónoch euroázijského kontinentu, ktoré ležia medzi nimi. Príležitosťou pre obe ekonomiky je aj projekt Nová hodvábna cesta (Belt and Road Initiative), a bude pre oboch partnerov výzvou podporiť riešenia nielen v ekologickej oblasti, ale aj v oblasti digitálnej transformácie.¹⁰⁹

V obchodných vzťahoch EÚ a ČĽR však existujú aj prekážky a napätie. Obe krajiny majú strategický záujem na rozvoji svojich vlastných hospodárstiev, pričom chcú využívať výhody ich vzájomného partnerstva. Čína sa však čoraz viac stáva strategickým konkurentom EÚ, pričom nedokáže recipročne zabezpečiť prístup na trh a zachovať rovnaké podmienky pre subjekty vstupujúce na jej trh z EÚ. Zároveň EÚ musí zohľadňovať čínsku štátom riadenú priemyselnú a hospodársku politiku, ktorá chráni domácich jednorozcov (unicorns)¹¹⁰ a ich schopnosť stať sa svetovými lídrami, a to predovšetkým v strategických odvetviach, napr. high-tech. ČĽR ich chráni pred vonkajšou konkurenciou, čím zhoršuje prístup na čínsky trh zahraničným subjektom, a to prostredníctvom selektívneho udeľovania licencií a poskytovania vysokých dotácií pre spoločnosti v štátnom aj súkromnom vlastníctve, zvyhodňovania domácich subjektov pri ochrane a presadzovaní práv duševného vlastníctva a iných domácich zákonov a obmedzovania prístupu k programom financovaným vládou pre zahraničné spoločnosti. Podnikateľské subjekty z EÚ sa musia prispôsobiť týmto náročným podmienkam v prípade, že chcú vstúpiť na čínsky trh, napr. vytváraním spoločných podnikov s čínskymi firmami. Čínske spoločnosti expandujú na trh EÚ vo veľkom, avšak európskym spoločnostiam nie je umožnený zjednodušený prístup na trh ČĽR. Politika Číny voči zahraničným spoločnostiam, ktoré chcú pôsobiť v Číne a aktivity čínskych spoločností v oblasti moderných telekomunikácií, umelej inteligencie a robotiky, ako aj v oblasti strategickej infraštruktúry, je pre EÚ jednou z prekážok v ich vzájomných vzťahoch.¹¹¹ EÚ vytvorila mechanizmus na preverovanie priamych

---

¹⁰⁸EURÓPSKA KOMISIA. Spoločné oznámenie Európskemu parlamentu, Európskej rade a rade: EÚ – Čína: strategická vízia [online]. Štrasburg: Eur-Lex, 12.3.2019, JOIN(2019)(5 final) [cit. 2023-04-06]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019JC0005&from=EN>

¹⁰⁹GEERAERTS, Gustaaf. *The EU and China: Modest signs of convergence?* In *Security policy brief* [online]. Brusel: Egmont Institute, december 2018, 2018(101) [cit. 2022-10-22]. Dostupné na: <http://www.jstor.com/stable/resrep21383>

¹¹⁰Jednorozce (unicorns) sú súkromné spoločnosti, ktorých hodnota je viac ako 1 miliarda dolárov

¹¹¹EURÓPSKA KOMISIA. EU-China – A strategic outlook [online]. Brusel: EK, 2019 [cit. 2023-02-10]. Dostupné na: https://commission.europa.eu/publications/eu-china-strategic-outlook-commission-and-hrvp-contribution-european-council-21-22-march-2019_en

zahraničných investícií (PZI), ktorý predstavuje rámec pre koordináciu prístupu čínskych subjektov k informáciám v oblasti vývoja komunikačných technológií. Mechanizmus na preverovanie PZI bol zavedený v októbri 2020 Európskou komisiou, pričom jeho cieľmi sú ochrana strategických záujmov EÚ a preverovanie investícií na zabezpečenie otvorenej strategickej autonómie. Taktiež umožňuje vydať stanovisko v prípade, že investície nebudú bezpečné, spoluprácu jednotlivých členských štátov a zavádza preverovanie investícií aj na vnútroštátnej úrovni.¹¹²

Uvedené prekážky vo vzťahu medzi EÚ a ČĽR rieši dohoda CAI, ktorá má viacero hlavných cieľov:¹¹³

- Závazok zo strany ČĽR zjednodušiť prístup na trh pre spoločnosti z EÚ, pričom sa ČĽR má stať transparentnejšou a zlepšiť tak podmienky pre investorov z EÚ.
- Pravidlá týkajúce sa štátnych podnikov a taktiež zavádza povinnosť ich transparentnosti v prípade poskytovania dotácií.
- Pravidlá týkajúce sa núteného transferu technológií a zasahovania vlády do činnosti zahraničných podnikov, pričom má zabezpečiť spravodlivú hospodársku súťaž.
- Závazky zo strany ČĽR týkajúce sa prístupu investorov z EÚ v kľúčových odvetviach ich obchodných vzťahov, napr. telekomunikácie, finančné služby súkromná zdravotná starostlivosť, služby v oblasti leteckej dopravy atď.
- Závazky v oblasti udržateľného rozvoja a zrušenie nútenej práce, pričom obsahuje ustanovenia o vykonávaní Parížskej dohody o zmene klímy.

Dohoda CAI tak má zabezpečiť transparentnejšie prostredie pre podniky z EÚ, zlepšiť prístup k licenciám, povoleniam a k čínskym orgánom. Európske podniky tak nadobudnú istotu na danom trhu, nakoľko ČĽR ich nebude môcť diskriminovať. Je však dôležité, aby bola CAI ratifikovaná, nakoľko v máji 2021 bola jej ratifikácia pozastavená hlasovaním Európskeho parlamentu, ako dôsledok sankcií zavedených zo strany ČĽR na desať osôb a štyri subjekty z EÚ. Boli zavedené ako reakcia na sankcie EÚ proti štyrom

---

¹¹²EURÓPSKA KOMISIA. Mechanizmus preverovania zahraničných investícií EÚ sa stáva plne funkčným [online]. Október 2020 [cit. 2023-04-06]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_20_1867

¹¹³EURÓPSKA KOMISIA. EU-China agreement explained [online]. 2021 [cit. 2023-04-06]. Dostupné na: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/china/eu-china-agreement/agreement-explained_en

čínskym úradníkom a Úradu verejnej bezpečnosti v Sin-ťiang, v ktorom boli masovo zadržávaní Ujguri a boli porušované ľudské práva. Aj v roku 2022 EÚ naďalej kritizuje ČĽR za kontinuálne porušovanie ľudských práv. Zároveň sú viditeľné rozdielne postoje EÚ a ČĽR v otázkach rusko-ukrajinského sporu. Z uvedených dôvodov tak zostáva otáznou, kedy bude dohoda medzi krajinami ratifikovaná.¹¹⁴

Technologický sektor je významnou súčasťou obchodných vzťahov medzi EÚ a ČĽR, pričom obe strany vyvážajú a dovážajú širokú škálu tovarov a služieb vrátane elektroniky, telekomunikačných zariadení a softvéru. Je zrejmé, že EÚ investuje veľké prostriedky do čínskych technologických spoločností. Potvrďuje to aj fakt, že v roku 2021 predstavovali high-tech výrobky 19 % celkového dovozu do EÚ a 18 % celkového vývozu, pričom hlavným partnerom v tejto oblasti pre EÚ bola ČĽR.¹¹⁵ Zo strany ČĽR budú zavedené znížené colné sadzby podľa doložky najvyšších výhod na 62 výrobkov informačných technológií. V roku 2022 boli taktiež zavedené nové úpravy čínskych dovozno-vývozných ciel na rok 2023. ČĽR v roku 2023 zavedie clá na 8 948 daňových položiek. Celkovo 1 020 komodít bude podliehať dočasným dovozným colným sadzbám, ktoré sú nižšie ako sadzby doložky najvyšších výhod. Uvedenými opatreniami chce ČĽR zaviesť lepšiu dostupnosť vyššie uvedených komodít.¹¹⁶

Graf 2 zobrazuje celkový vývoz high-tech výrobkov v období od roku 2011 až do roku 2021. Ide o výrobky s vysokou intenzitou zapojenia investícií do výskumu a vývoja, ako napríklad letecký priemysel, počítače, farmaceutické výrobky, vedecké prístroje a elektrické stroje. Z uvedeného grafu je zrejmé, že EÚ vývozom prevyšovala ČĽR v rokoch 2011 až 2012, kde EÚ export dosahuje hodnotu 619 mil. USD a v prípade ČĽR dosahuje hodnotu 593 mil. USD. V období medzi rokmi 2013 až 2017 export oboch krajín dosahuje hodnoty v rozmedzí od najnižšej 607 mil. USD (EÚ v roku 2015) po najvyššiu 666 mil. USD (EÚ v roku 2014). Z uvedeného je evidentné, že high-tech odvetvie v oboch krajinách bolo na vzostupe. Po roku 2018 vidíme signifikantný nárast exportu zo strany ČĽR, konkrétne na hodnotu 731 mil. USD v roku 2018, pričom je evidentné že v rokoch 2019 až 2021 prevyšuje

---

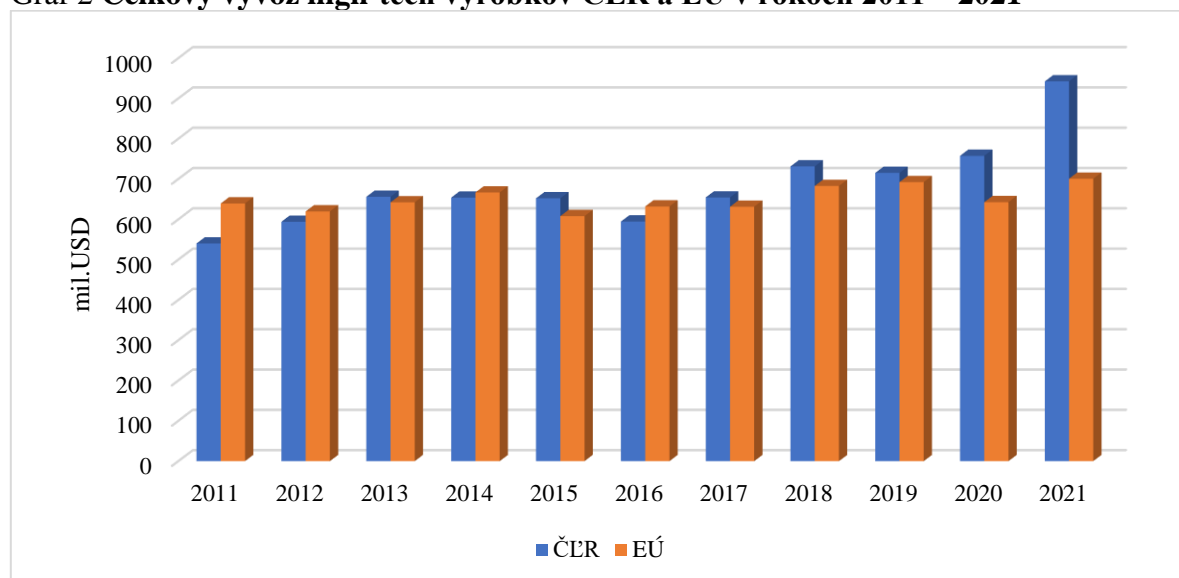
¹¹⁴MCELWEE, Lily. Despite Beijing's Charm Offensive, the EU-China Investment Agreement Is Not Coming Back [online]. Center for Strategic and International Studies, Február 2023 [cit. 2023-04-06]. Dostupné na: <https://www.csis.org/analysis/despise-beijings-charm-offensive-eu-china-investment-agreement-not-coming-back>

¹¹⁵EUROSTAT. International trade and production of high-tech products [online]. [cit. 2023-03-08]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=International_trade_and_production_of_high-tech_products

¹¹⁶CHINA BRIEFING. 2023 Import-Export Tariffs in China [online]. [cit. 2023-03-08]. Dostupné na: <https://www.china-briefing.com/news/china-import-export-tariffs-in-2023/>

vývoz EÚ, keď dosahuje hodnotu 942 mil. USD v porovnaní so 700 mil. USD na strane exportu z EÚ. Tento trend nastal vďaka podpore zo strany čínskej vlády, ktorá high-tech považuje za strategické odvetvie a poskytuje firmám finančnú aj nefinančnú podporu. Vláda zaviedla na podporu tohto odvetvia mnoho programov, pričom najdôležitejším je „Made in China 2025“.¹¹⁷ V rámci tohto programu vláda ČLR tiež podporuje vznik inovačných parkov, ktoré majú za cieľ podporiť rozvoj nových technologických firiem. Mnoho podnikateľov v ČLR taktiež využíva výhody veľkosti trhu, kde je veľký dopyt po tovaroch. Na druhej strane však rastú obavy z postupov Číny v high-tech sektore, nakoľko dochádza ku krádežiam duševného vlastníctva, núteného transferu technológií a cenzúry.¹¹⁸ Tieto obavy viedli k zvýšenej kontrole a regulácii čínskych technologických spoločností zo strany EÚ, napr. prostredníctvom Zákona o digitálnych službách, ktorý posilňuje regulačný režim v technologickom odvetví, ako aj prostredníctvom nariadenia GDPR, ktoré chráni údaje obyvateľov EÚ.¹¹⁹

Graf 2 Celkový vývoz high-tech výrobkov ČLR a EÚ v rokoch 2011 – 2021

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát z WorldBank, 2023. High-technology exports (current US\$) - China, European Union [online]. [cit. 2023-03-08] Dostupné na: <https://data.worldbank.org/indicator/TX.VAL.TECH.CD?locations=CN-EU>

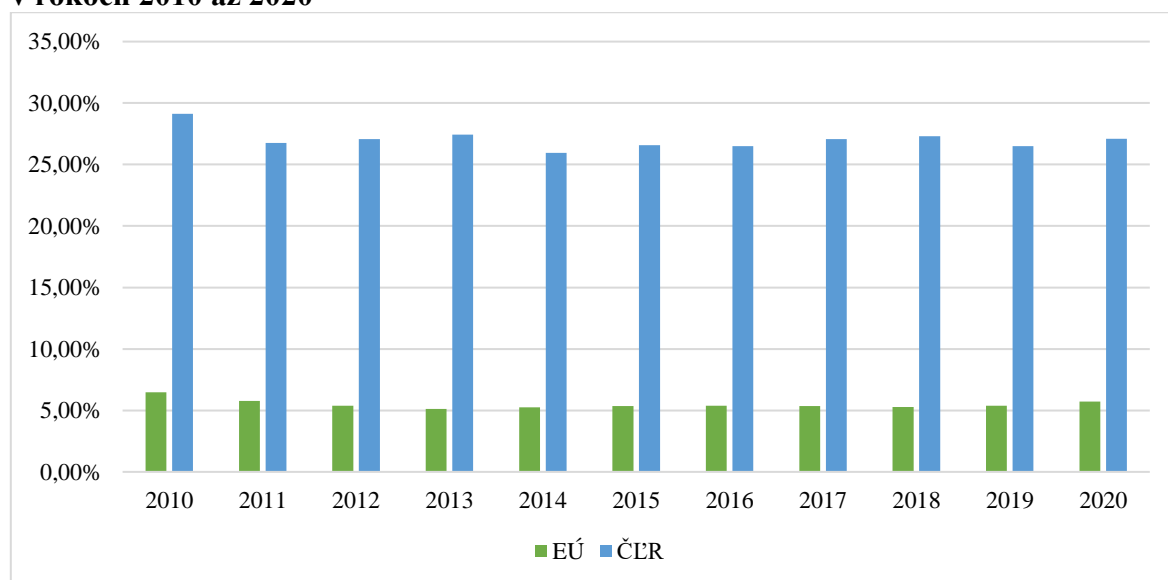
¹¹⁷Made in China 2025 je desaťročný plán vytvorený vládou ČLR v roku 2015, ktorého cieľom je podpora čínskeho priemyslu, zlepšiť jeho konkurencieschopnosť na svetovom trhu a dosiahnuť dominanciu v mnohých odvetviach, ako napr. high-tech odvetvie.

¹¹⁸WANG, Jufang. European policies towards Chinese tech companies: European interests, risk analysis and policy recommendations [online]. [cit. 2023-03-09]. Dostupné na: <https://oxgs.org/wp-content/uploads/2022/01/OXGS-POLICY-REPORT-European-policy-towards-Chinese-tech-companies.pdf>

¹¹⁹TENZER, NICOLAS. In protecting Europe's data, can EU regulation keep up with Chinese tech? [online]. 2020 [cit. 2023-04-07]. Dostupné na: <https://www.euractiv.com/section/internet-governance/opinion/in-protecting-europes-data-can-eu-regulation-keep-up-with-chinese-tech/>

Percentuálny podiel vývozu tovaru IKT na celkovom vývoze tovarov EÚ a ČĽR v rokoch 2010 až 2020 je zobrazený v grafe 3. Tovar IKT vo všeobecnosti zahŕňa výrobky, ktorých hlavným využitím je uľahčenie komunikácie medzi spotrebiteľmi, ako aj spracovanie alebo uchovávanie informácií. Z grafu je evidentné, že ČĽR má počas celého sledovaného obdobia pozíciu lídra v porovnaní s EÚ, nakoľko percentuálny podiel vývozu tovaru IKT presahuje v každom roku 25 % celkového vývozu tovaru. EÚ na druhej strane dosahuje v sledovanom období podiel vývozu IKT tovaru približne 5 % jej celkového vývozu tovaru. Na základe týchto skutočností môžeme konštatovať, že podiel vývozu IKT tovaru IKT na celkovom vývoze je v prípade ČĽR výrazne vyšší v porovnaní s EÚ počas celého sledovaného obdobia. Túto skutočnosť možno pripísať viacerým faktorom na strane ČĽR, vrátane čoraz viac kvalifikovanejšej pracovnej sily v technologickom priemysle, investíciám do výskumu a vývoja a podpore inovácií a podnikania.

Graf 3 Percentuálny podiel vývozu tovaru IKT na celkovom vývoze tovaru EÚ a ČĽR v rokoch 2010 až 2020

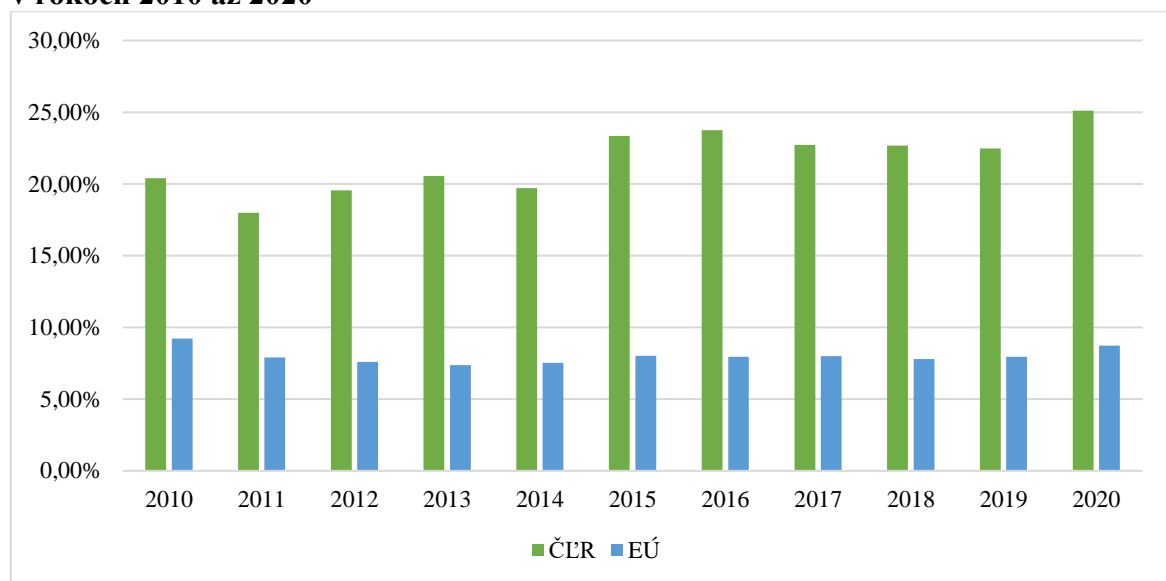

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát z WorldBank, 2023 ICT goods exports (% of total goods exports)-China, European Union [online]. [cit. 2023-03-08 Dostupné na: <https://data.worldbank.org/indicator/TX.VAL.ICTG.ZS.UN?locations=CN-EU>

Graf 4 zobrazuje percentuálny podiel dovozu tovaru IKT na celkovom vývoze tovarov EÚ a ČĽR v rokoch 2010 až 2020. Aj v tomto prípade má ČĽR výrazne vyšší percentuálny podiel dovozu IKT tovaru na celkovom dovoze tovaru. Percentuálne hodnoty dovozu tovaru IKT v jej prípade dosahujú približne 20 % celkového dovozu tovaru v rokoch 2010 až 2014. Od roku 2015 túto hodnotu presahujú, a dosahujú hodnoty v rozmedzí od 22 % (2018) do 25 % (2020) podielu dovozu IKT tovaru na celkovom dovoze tovaru. Je evidentné, že dovoz tovarov IKT do Číny v poslednom desaťročí neustále rastie, pričom EÚ

za ňou zaostáva s percentuálnou hodnotou dovozu IKT tovaru na celkovom dovoze tovaru v rozmedzí od 7 % (2013) až do 9 % (2010). Rastúci dovoz tovaru IKT do Číny odráža rastúci dopyt krajiny po moderných technológiách a jej úsilie o modernizáciu priemyselných a technologických kapacít. Percentuálny podiel dovozu tovarov IKT na celkovom dovoze tovaru do EÚ je síce nižší ako v prípade ČLR, avšak môžeme skonštatovať že EÚ má taktiež významný dopyt po tovaroch IKT. EÚ zároveň v prípade IKT tovarov viac dováža ako vyváža, pričom hlavnými zdrojmi tovaru sú predovšetkým ázijské krajiny.¹²⁰

Graf 4 Percentuálny podiel dovozu tovaru IKT na celkovom dovoze tovaru EÚ a ČLR v rokoch 2010 až 2020

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát z WorldBank, 2023 ICT goods imports (% of total goods exports)-China, European Union [online]. [cit. 2023-03-09 Dostupné na: <https://data.worldbank.org/indicator/TM.VAL.ICTG.ZS.UN?locations=CN-EU>

Celkovo je vzťah medzi EÚ a Čínou v oblasti technológií komplikovaný, pričom v hre sú hospodárske príležitosti aj bezpečnostné obavy. Keďže oba regióny pokračujú v podpore výskumu, vývoja a investícií do technológií, bude pre nich dôležité nájsť spôsoby spolupráce. Ich vzťahy by preto mala zlepšiť dohoda CAI z roku 2020, a to aj v oblasti digitalizácie. Jej cieľom je zlepšiť prístup európskych spoločností na trh v Číne a zabezpečiť väčšiu transparentnosť v ich vzájomných vzťahoch. CAI obsahuje viacero ustanovení týkajúcich sa technologického prostredia, napr. ustanovenia o právach duševného vlastníctva a nútenom transfere technológií alebo poskytovaní štátnych dotácií.¹²¹ Na základe

¹²⁰EUROSTAT. Quality report on European statistics on international trade in goods: 2018-2021 data [online]. [cit. 2023-03-09]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/7870049/15750721/KS-FT-22-010-EN-N.pdf/2629fd13-3e82-125f-b419-de851c50fc49?version=1.1&t=1671701464711>

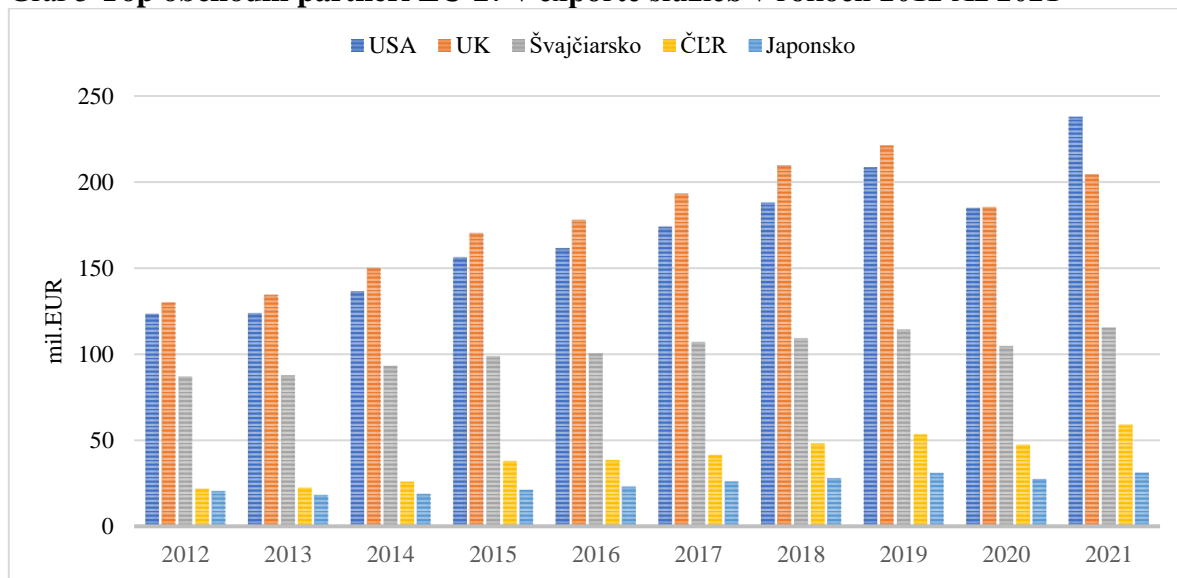
¹²¹EURÓPSKA KOMISIA. China [online]. [cit. 2023-03-09]. Dostupné na: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/china_en

uvedených skutočností však môžeme skonštatovať, že jej ratifikácia bude do budúcnosti výzvou pre EÚ a ČLR, keďže otázka dodržiavania ľudských práv zo strany ČLR je odsudzovaná zo strany EÚ aj naďalej.

4.2 Smerovanie zahraničnoobchodnej politiky EÚ voči USA so zameraním na oblasť digitálnej transformácie

Čo sa týka vzťahu USA a EÚ, transatlantický vzťah je považovaný za jedno z najväčších a hospodársky najdôležitejších partnerstiev na svete. Túto skutočnosť potvrdzuje aj graf 5, ktorý zobrazuje export služieb EÚ-27. Od roku 2012 do roku 2019 bolo najdôležitejším obchodným partnerom v oblasti exportu služieb UK, avšak je evidentné, že USA sa od roku 2020 stalo najdôležitejším obchodným partnerom EÚ v oblasti exportu služieb. V roku 2021 export služieb do USA dosiahol najvyššiu hodnotu (237 mil. EUR), a to aj napriek výzvam spojeným s pandemiou Covid-19 v daných rokoch. Na druhej strane, export služieb do ČLR je v porovnaní s USA nižší, a to vo významnej miere, nakoľko ČLR je v oblasti exportu služieb až štvrtý najväčší obchodný partner EÚ. Hodnota exportu služieb do ČLR rástla v období od roku 2012 až do roku 2019. Následne došlo k prepadu exportu služieb na 47 mil. EUR, pričom následne opäť vzrástol v nasledujúcom roku na hodnotu 59 mil. EUR. V prípade UK, export služieb sa v roku 2020 prepadol na 185 mil. EUR, avšak následne v roku 2021 opäť vzrástol. Tretím najdôležitejším obchodným partnerom je počas sledovaného obdobia Švajčiarsko, a na piatom mieste je Japonsko.

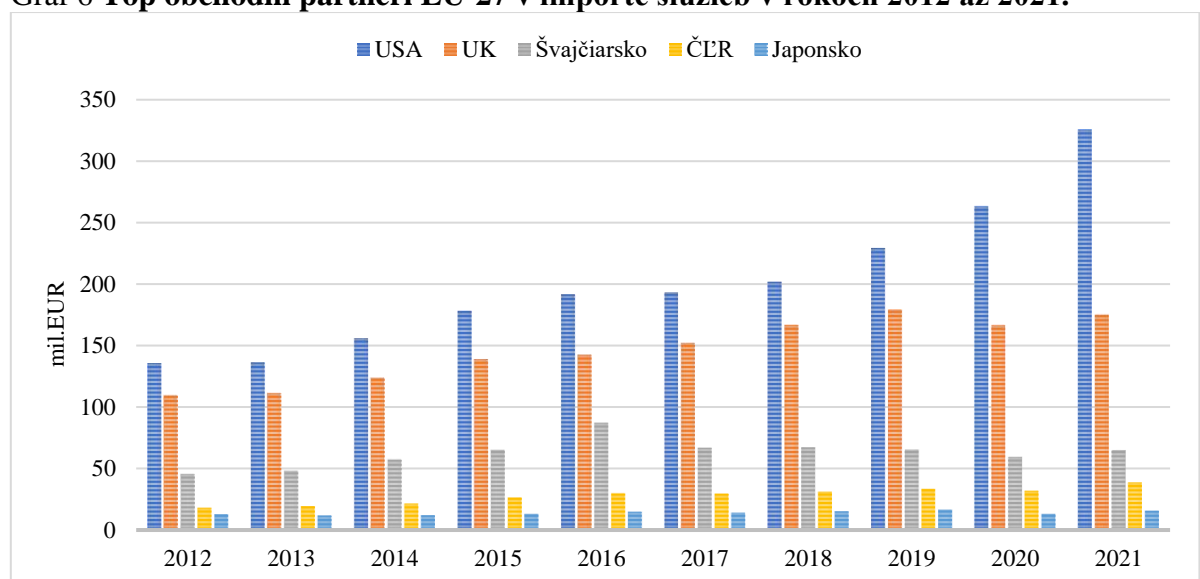
Graf 5 Top obchodní partneri EÚ-27 v exporte služieb v rokoch 2012 Až 2021

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát z Eurostat, 2023 International trade in services (since 2010) (BPM6) [online]. [cit. 2023-03-10]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/BOP_ITS6_DET__custom_5292817/default/table?lang=en

Čo sa týka importu služieb, top obchodní partneri EÚ-27 v rokoch 2012 až 2021 sú zobrazení na grafe 6. USA sú najdôležitejším obchodným partnerom počas celého sledovaného obdobia. Je taktiež evidentné, že import služieb USA rástol od roku 2012 až do roku 2021, kedy dosiahol najvyššiu hodnotu (325 mil. EUR). Import služieb rástol každý rok, a ich vzájomné hospodárske vzťahy v oblasti služieb zostali silné aj napriek hospodárskym výzvam súvisiacim s pandémiou Covid-19 v rokoch 2020 a 2021. UK je v prípade importu služieb druhým najväčším obchodným partnerom EÚ. Z grafu je evidentný v prípade UK nárast importu služieb od roku 2012 až po rok 2019, kedy dosiahol hodnotu 179 mil. EUR. V roku 2020 bol však import služieb UK zasiahnutý pandémiou, a z grafu je tak viditeľný mierny prepád na hodnotu 166 mil. EUR v roku 2020. Následne v roku 2021 narástol na hodnotu 175 mil. EUR. Tretí top obchodný partner EÚ v importe služieb je Švajčiarsko, ktoré dosiahol najvyššiu hodnotu v roku 2016 (86 mil. EUR). Z uvedeného grafu je taktiež zrejmé, že v oblasti importu služieb je ČR počas celého sledovaného obdobia tiež až na štvrtom mieste, najvyššiu hodnotu importu dosiahla v roku 2021 (38 mil. EUR). Na piatom mieste je Japonsko.

Graf 6 Top obchodní partneri EÚ-27 v importe služieb v rokoch 2012 až 2021.

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát z Eurostat, 2023 International trade in services (since 2010) (BPM6) [online]. [cit. 2023-03-10] Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/BOP_ITS6_DET__custom_5292817/default/table?lang=en

Obchod so službami je teda dôležitým aspektom obchodných vzťahov medzi USA a EÚ, a to z viacerých dôvodov. USA majú vysoko rozvinutý a diverzifikovaný sektor služieb, ktorý má najviac rozvinutý napr. finančný sektor, informačné technológie a cestovný ruch. Ich vzájomné investície do obchodu so službami taktiež podporujú rozvoj na strane importu

aj exportu, pričom môžeme konštatovať, že ich celkové investície sú štyri krát vyššie ako v ázijsko-tichomorskom regióne.¹²² Partnerstvo USA a EÚ je založené na spoločných presvedčeniach a záujmoch. Pre obchodnú politiku EÚ predstavuje vláda prezidenta Joe Bidena nové príležitosti na úzku spoluprácu v oblasti prechodu ekonomík na ekologické hospodárstvo a digitálnu ekonomiku, a pre EÚ bude rozvíjanie vzťahov s USA prioritou.¹²³

Graf 7 zobrazuje vývoj zahraničného obchodu EÚ a USA v rokoch 2011 až 2021. Je z neho zrejmé, že počas sledovaného obdobia hodnoty exportu prevyšujú hodnoty importu, takže dosahuje aktívnu obchodnú bilanciu. Export má rastúci trend, avšak došlo k medziročným prepadom, napr. roku 2013 (245 mil. EUR) v porovnaní s rokom 2012 (248 mil. EUR), v roku 2016 (308 mil. EUR) v porovnaní s rokom 2015 (310 mil. EUR) a taktiež v roku 2020 (353 mil. EUR) v porovnaní s rokom 2019 (384 mil. EUR). V roku 2021 dosiahol export najvyššiu hodnotu (399 mil. EUR). V prípade importu hodnoty rástli od roku 2011 až do roku 2015, kedy nasledoval mierny prepád na hodnotu 195 mil. EUR. Následne opäť rástol až do roku 2019 (235 mil. EUR), po ktorom nasledoval mierny prepád na 203 mil. EUR v roku 2020. V roku 2021 dosahuje hodnotu 233 mil. EUR, avšak najvyššia hodnota importu bola v roku 2019, kedy dosiahla 235 mil. EUR. Najvyššia obchodná bilancia bola v roku 2021, konkrétne 166 mil. EUR, pričom rástla od roku 2011 až do roku 2021.

Na základe grafu 7 môžeme konštatovať, že vzájomná obchodná výmena USA a EÚ má významné hodnoty, čo potvrdzuje dôležitosť transatlantického partnerstva. Ich vzájomný obchod podporuje tvorbu miliónov pracovných miest v rámci oboch hospodárstiev a vzťah medzi USA a EÚ je významný v celosvetovom meradle.¹²⁴ Cieľom ich partnerstva je do budúcnosti podpora spravodlivých obchodných postupov, posilnenie transatlantických hospodárskych väzieb a spoločné riešenie globálnych výziev prostredníctvom spoločnej obchodnej politiky.¹²⁵

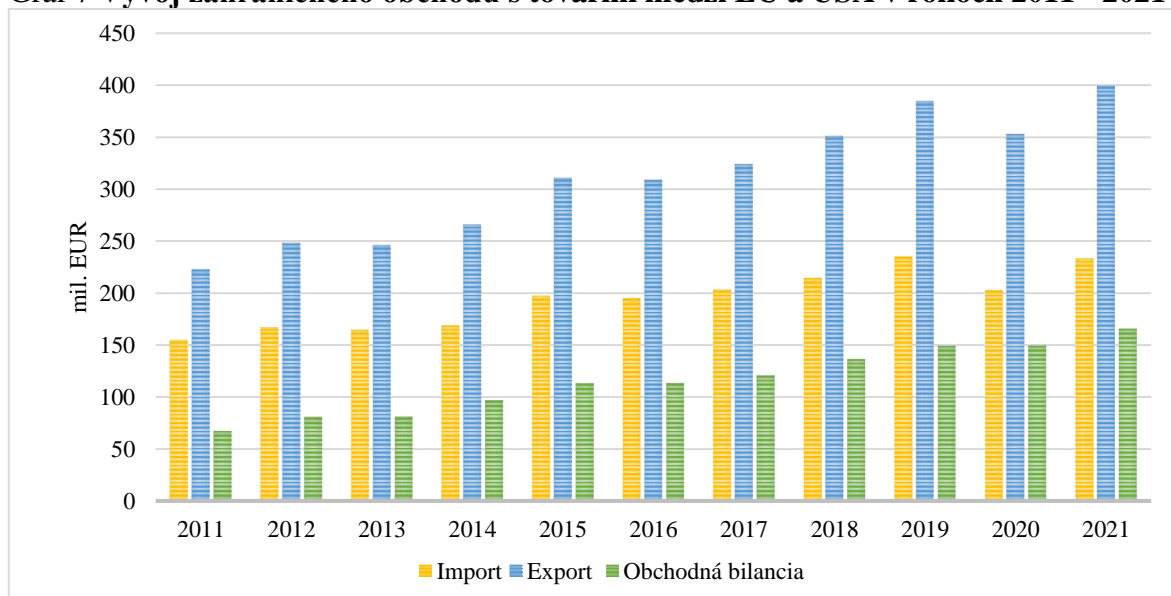
¹²²EURÓPSKA KOMISIA. United States [online]. [cit. 2023-03-09]. Dostupné na: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/united-states_en

¹²³EURÓPSKA ÚNIA. *Preskúmanie obchodnej politiky: Otvorená, udržateľná a asertívna obchodná politika*. Brusel: Európska komisia, 2021, číslo 66. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0066&from=EN>

¹²⁴EURÓPSKA KOMISIA. United States [online]. [cit. 2023-03-09]. Dostupné na: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/united-states_en

¹²⁵EURÓPSKA KOMISIA. Statement by President von der Leyen and President Biden on occasion of the second Global COVID-19 Summit [online]. Máj 2022 [cit. 2023-03-09]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_22_3050

Graf 7 Vývoj zahraničného obchodu s tovarmi medzi EÚ a USA v rokoch 2011 - 2021

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát z Eurostat, 2023. EU27 trade by SITC product group [online]. [cit. 2023-03-09]
 Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EXT_ST_EU27_2020SITC__custom_2387351/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=6cb4e85e-1ffd-4b31-af79-a0347bb0db69

Čo sa týka prekážok v zahraničnoobchodnej politike EÚ a USA, v prvom rade treba spomenúť oblasť ochrany práv duševného vlastníctva. Ako príklad môžeme uviesť oblasť farmaceutického priemyslu a patentov s ním spojených, kde prístup USA môže zapríčiniť oddialenie zavedenia generických liekov na trh, nakoľko majú vo svojej legislatíve ustanovenia, ktoré blokujú ich zavedenie.¹²⁶ Zároveň majú EÚ a USA majú odlišné regulačné rámce v oblastiach, ako je bezpečnosť potravín, farmaceutické výrobky a chemikálie, čo môže podnikom spôsobiť problémy pri dodržiavaní oboch súborov pravidiel. Taktiež v dôsledku zavedenia GDPR môže byť pre americké spoločnosti zložitejšie podnikáť v EÚ, nakoľko EÚ má prísnejšie pravidlá ochrany osobných údajov. Z tohto dôvodu v decembri 2022 krajiny prijali rozhodnutie Súdneho dvora EÚ o primeranosti rámca USA pre ochranu osobných údajov.¹²⁷

Čo sa týka obchodných dohôd, medzi EÚ a USA neexistuje žiadna osobitná dohoda o obchode, a to aj napriek faktu, že v oblasti investícií a služieb je pre EÚ najväčší obchodný partner USA. Od roku 2013 prebiehali rokovania o Transatlantickom obchodnom a investičnom partnerstve (TTIP), avšak v roku 2016 sa skončili. Rozhodnutie Rady EÚ

¹²⁶LEXCHIN, Joel. Generics Competition in the EU, US and Canada [online]. [cit. 2023-03-09]. Dostupné na: <https://haiweb.org/encyclopaedia/generic-competition/>

¹²⁷EURÓPSKA KOMISIA. Data protection: Commission starts process to adopt adequacy decision for safe data flows with the US [online]. December 2022 [cit. 2023-03-09]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7631

z apríla 2019 uvádza, že smernice a rokovania o TTIP už nie sú relevantné.¹²⁸ Rokovania o TTIP boli uzavreté, nakoľko EÚ a USA nevedeli nájsť kompromis vo viacerých oblastiach, napr. energeticky náročné výrobky, sektor rybolovu. Rozhodli sa, že budú pokračovať v negociáciách o dohode, ktorá sa bude týkať len odstránenia ciel na priemyselné výrobky.¹²⁹ USA a EÚ však napriek neuzavretiu TTIP majú podpísané viaceré iné dohody:

- Dohodu o vzájomnom uznávaní (Mutual recognition agreement) od roku 1998, ktorej cieľom je odstrániť technické prekážky obchodu.¹³⁰
- Dohodu o obchode s vínom (Agreement on Wine trade) z roku 2006, ktorá podporuje vzájomný obchod s vínom.¹³¹
- Dohodu o leteckej doprave (Air Transport Agreement) z roku 2007, ktorá zahŕňa liberalizáciu trhu leteckej dopravy.¹³²

V zahraničnoobchodných vzťahoch USA a EÚ v 21. storočí je dôležitá oblasť digitalizácie. Z vyhlásenia zo samitu USA-EÚ z júna 2021 vyplýva, že ekonomiky sa zaviazali presadzovať digitálnu transformáciu v rámci podpory obchodu a investícií. Do budúcnosti plánujú spolupracovať na vývoji a implementácii nových technológií na základe spoločných hodnôt demokracie, pričom budú podporovať kompatibilné normy a predpisy.¹³³ Uvedené skutočnosti potvrdzuje aj vyhlásenie TTC z jej zasadnutia v decembri 2022, z ktorého vyplýva, že TTC bude presadzovať prístup k digitálnej transformácii zameraný na človeka a zabezpečí, aby sa dodržiavali medzinárodné normy a súbor pravidiel medzinárodného obchodu, ktoré odrážajú spoločné hodnoty EÚ a USA. Taktiež sa plánuje

---

¹²⁸EURÓPSKA KOMISIA. United States [online]. [cit. 2023-03-09]. Dostupné na: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/united-states_en

¹²⁹EURÓPSKA ÚNIA. Legislative acts and other instruments: Council decision authorising the opening of negotiations with the United States of America for an agreement on the elimination of tariffs for industrial goods. Brusel: Rada EÚ, 2019, 6052/19. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/media/39180/st06052-en19.pdf>

¹³⁰EURÓPSKA ÚNIA. EU–United States of America mutual recognition agreement (MRA) [online]. [cit. 2023-03-10]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:4350036>

¹³¹EURÓPSKA ÚNIA. Agreement between the European Community and the United States of America on trade in wine - Declarations [online]. [cit. 2023-03-10]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX%3A22006A0324%2801%29>

¹³²EURÓPSKA ÚNIA. European Union–United States aviation agreements [online]. [cit. 2023-03-10]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/european-union-united-states-aviation-agreements.html>

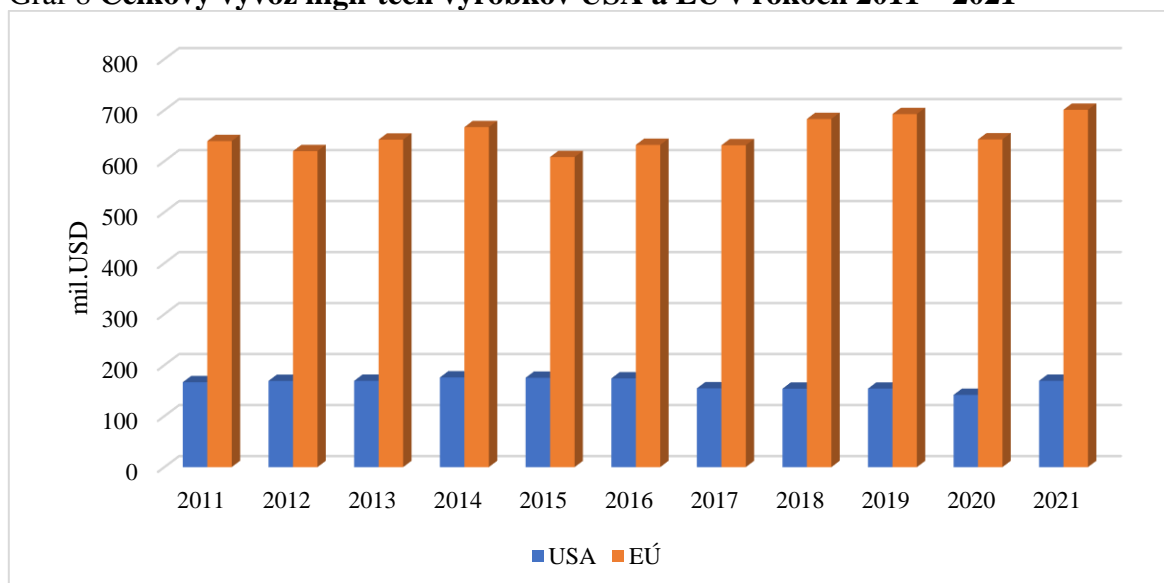
¹³³EURÓPSKA RADA. *EU-US Summit 2021 - Statement: Towards a renewed Transatlantic partnership In Statements and remarks* [online]. Brusel: Európska Rada, 2021, 7s. [cit. 2022-11-01]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/media/50758/eu-us-summit-joint-statement-15-june-final-final.pdf>

zameriavať na kvantový výskum a vývoj, vytvorenie spoločných noriem v oblastiach, ako sú Internet vecí (IoT) a elektromobilita.¹³⁴

Výzvy spojené s digitálnou ekonomikou sa objavili v mnohých rokovaniach medzi USA a EÚ. Je dôležité spomenúť, že táto problematika sa riešila aj v rámci rokovaní o TTIP, ktoré však boli ukončené v roku 2016 a EÚ a USA majú naďalej rozdielne prístupy k mnohým témam, napr. k dátovým tokom a digitálnemu obchodu, ktoré spôsobili komplikácie v ich hospodárskych vzťahoch.¹³⁵

Graf 8 zobrazuje celkový vývoz high-tech výrobkov v období od roku 2011 až do roku 2021, z ktorého je zrejme že vývoz high-tech výrobkov EÚ každoročne prevyšoval vývoz high-tech výrobkov USA, a to vo významnej miere. Najvyššia hodnota tohto vývozu bola na strane EÚ v roku 2021, kedy dosiahla 700 mil. USD v porovnaní s USA, kde v tom istom roku dosiahol export high-tech výrobkov hodnotu len 169 mil. USD. V prípade EÚ vývoz high-tech výrobkov zaznamenal prepady v rokoch 2012, 2015 a 2020. V prípade USA je najvýraznejší prepád v roku 2020, kedy export dosiahol hodnotu len 141 mil. USD.

Graf 8 Celkový vývoz high-tech výrobkov USA a EÚ v rokoch 2011 – 2021

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát z WorldBank, 2023. High-technology exports (current US\$) – Unites States, European Union [online]. [cit. 2023-03-08 Dostupné na: <https://data.worldbank.org/indicator/TX.VAL.TECH.CD?locations=US-EU>

Na základe grafu 8 môžeme taktiež uviesť, že vývoz high-tech výrobkov je dôležitou

¹³⁴EURÓPSKA KOMISIA. *EU-US Joint Statement of the Trade and Technology Council* [online]. Washington D.C.: Európska Komisia, 2022 [cit. 2023-02-10]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_22_7516

¹³⁵CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. *Digital Trade and U.S. Trade Policy*. [online]. Washington: Focus, 9.12.2021, 54s. [cit. 2022-10-30]. Dostupné na: <https://sgp.fas.org/crs/misc/R44565.pdf>

súčasťou obchodu EÚ. Len v roku 2021 predstavovali high-tech výrobky 18 % celkového vývozu z EÚ a 19 % celkového dovozu do EÚ. USA bolo v roku 2021 hlavným obchodným partnerom pre vývoz high-tech výrobkov.¹³⁶ Aj z tohto dôvodu považujeme za kľúčové prehlbovanie transatlantického partnerstva v oblasti technológií prostredníctvom TTC, ktorej cieľom sú silné dodávateľské reťazce a to najmä v oblasti polovodičov, obmedzenie netrhových obchodných praktík a prijatie jednoduchšieho prístupu k regulácii globálnych technologických firiem, čo do budúcnosti ovplyvní aj high-tech odvetvie.¹³⁷

Môžeme taktiež skonštatovať, že EÚ má vyšší export high-tech výrobkov v porovnaní s USA, nakoľko high-tech odvetvie je podporované viacerými iniciatívami, napr. plán Formujeme digitálnu budúcnosť Európy vydaný roku 2020 alebo Horizont Európa z roku 2021. EÚ prostredníctvom týchto plánov podporuje konkurencieschopnosť EÚ, podporuje malé a stredné podniky v high-tech odvetví a medzinárodný obchod v technologickom odvetví.

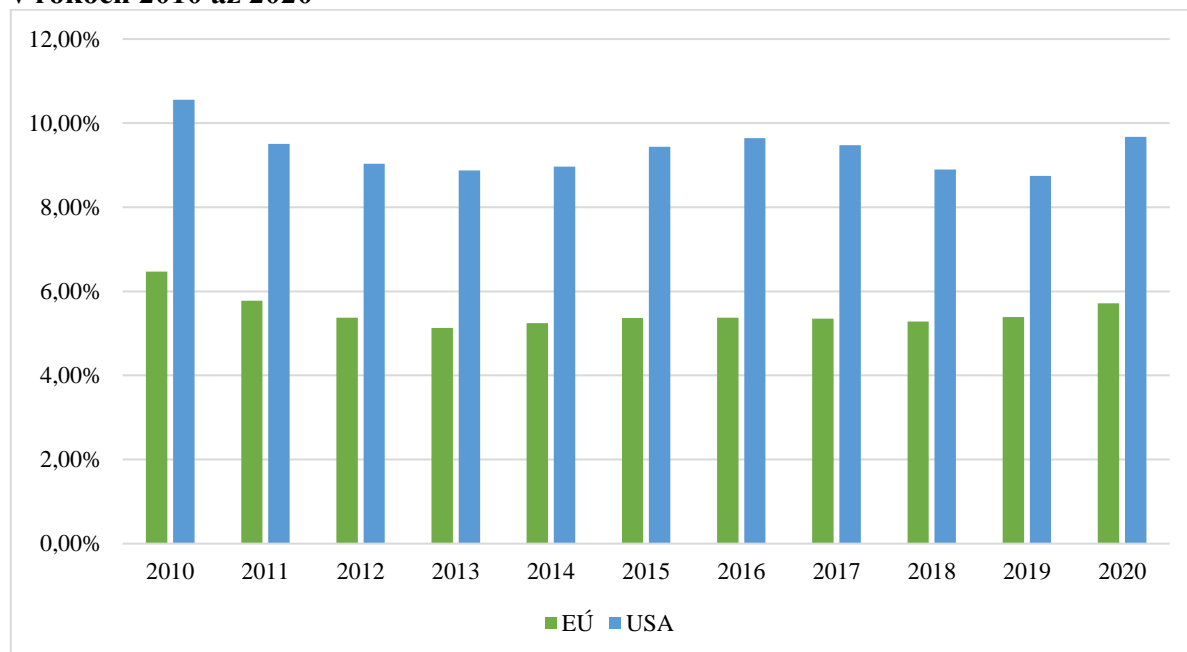
Graf 9 zobrazuje percentuálny podiel vývozu tovaru IKT na celkovom vývoze tovarov EÚ a USA v rokoch 2010 až 2020. Na základe uvedeného grafu môžeme skonštatovať, že podiel vývozu IKT tovaru USA na celkovom vývoze každoročne prevyšuje percentuálny podiel vývozu IKT na celkovom vývoze EÚ, a to približne o 3 % až 4 % v každom sledovanom roku. Percentuálny podiel vývozu tovaru IKT na celkovom vývoze USA sa pohybuje v rozmedzí od najnižšieho percentuálneho podielu na celkovom vývoze v roku 2019, konkrétne 8,74 % až po 10,56 % v roku 2010. Percentuálny podiel vývozu tovaru IKT na celkovom vývoze sa v prípade EÚ sa pohyboval na rozmedzí od najnižšej dosiahnutej hodnoty percentuálneho podielu v roku 2013, konkrétne 5,13 % až po 6,47 % v roku 2010. Celkovo je percentuálny podiel vývozu IKT v prípade USA významnou súčasťou celkového exportu, nakoľko hodnoty tohto podielu zostávajú približne rovnaké v celom sledovanom období. Je taktiež evidentné, že percentuálny podiel vývozu IKT v prípade EÚ v porovnaní s USA každoročne zaostáva, avšak na svetovom trhu sú obe ekonomiky v oblasti IKT dôležitými hráčmi.

---

¹³⁶EUROSTAT. International trade and production of high-tech products [online]. [cit. 2023-03-08]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=International_trade_and_production_of_high-tech_products

¹³⁷EURÓPSKA KOMISIA. EU-US Trade and Technology Council [online]. [cit. 2023-04-09]. Dostupné na: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world/eu-us-trade-and-technology-council_en

Graf 9 Percentuálny podiel vývozu tovaru IKT na celkovom vývoze tovaru EÚ a USA v rokoch 2010 až 2020

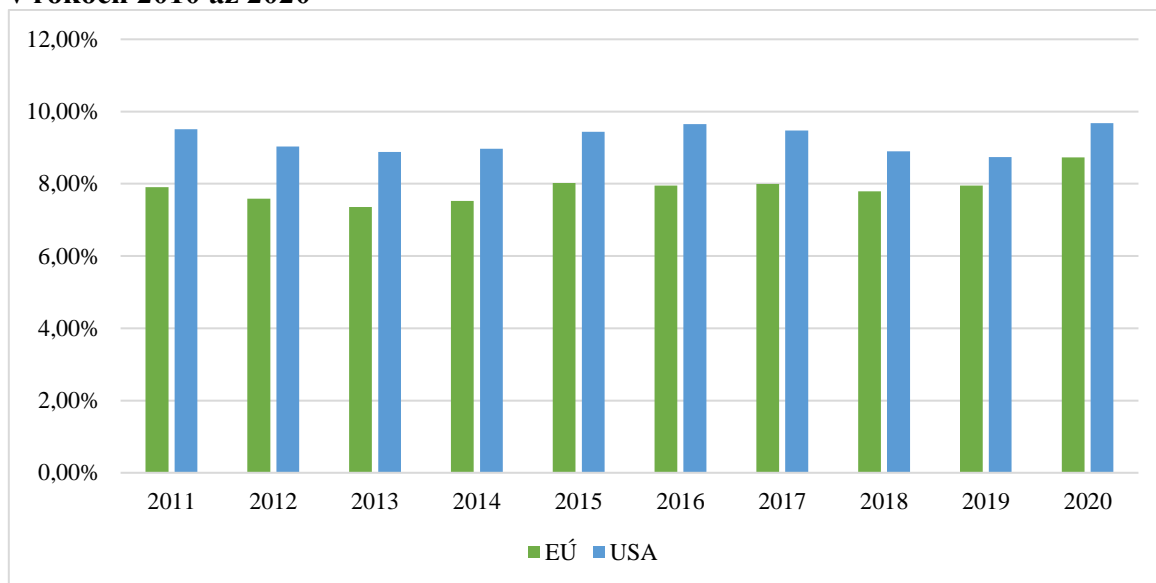

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát z WorldBank, 2023 ICT goods exports (% of total goods exports)-United States, European Union [online]. [cit. 2023-03-08 Dostupné na: <https://data.worldbank.org/indicator/TX.VAL.ICTG.ZS.UN?locations=US-EU>

Graf 10 zobrazuje percentuálny podiel dovozu tovaru IKT na celkovom dovoze tovarov EÚ a USA v rokoch 2010 až 2020. Najnižší percentuálny podiel dovozu v prípade EÚ na celkovom dovoze bol v roku 2013, kedy mal tento podiel hodnotu 7,36 %, a v prípade USA bol najnižší percentuálny podiel dovozu IKT tovarov na celkovom dovoze v roku 2019, konkrétne 8,74 %. Najvyšší percentuálny podiel dovozu IKT tovarov na celkovom dovoze v prípade USA bol v roku 2020, kedy dosiahol hodnotu 9,67 %, EÚ dosiahla najvyšší percentuálny podiel taktiež v roku 2020, konkrétne 8,73 %. USA počas celého sledovaného obdobia dosahuje vyššie percentuálne podiely dovozu IKT tovarov na celkovom dovoze tovarov v porovnaní s EÚ. Je dôležité poznamenať, že USA sú značne závislé od dovozu tovaru IKT, pričom dovoz tvorí viac ako polovicu ich spotreby IKT. USA dovážajú značné množstvo tovaru IKT z Ázie. Z grafu je taktiež evidentné, že EÚ dosahuje každoročne vyšší percentuálny podiel dovozu IKT tovarov na celkovom dovoze, v porovnaní s percentuálnym podielom vývozu IKT tovarov na celkovom vývoze, ktorý bol zobrazený v predchádzajúcom grafe 9. Celkovo môžeme skonštatovať, že IKT je dôležitým sektorom pre konkurencieschopnosť EÚ a viedol k dôležitým zmenám v spôsoboch výroby a štruktúre

zamestnanosti v celej EÚ.¹³⁸

Graf 10 Percentuálny podiel dovozu tovaru IKT na celkovom dovoze tovaru EÚ a USA v rokoch 2010 až 2020

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát z WorldBank, 2023 ICT goods imports (% of total goods exports)-United States, European Union [online]. [cit. 2023-03-09 Dostupné na: <https://data.worldbank.org/indicator/TM.VAL.ICTG.ZS.UN?locations=EU-US>

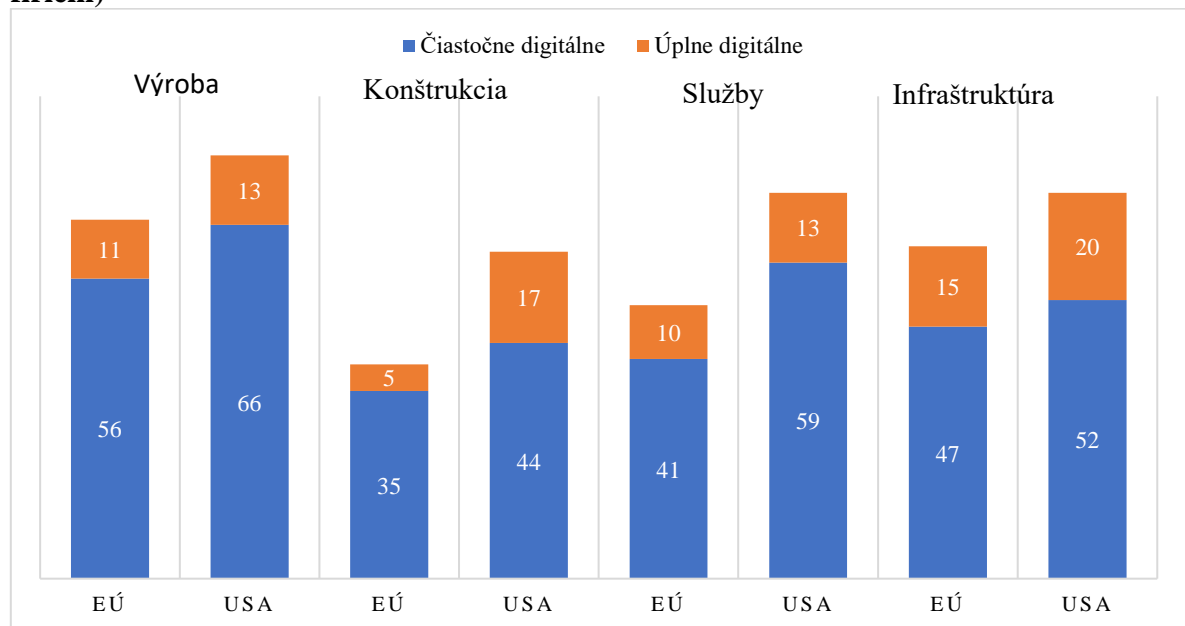
Na základe údajov z grafu 11 môžeme poznamenať, že miera prijatia a zavedenia digitálnych technológií bola v roku 2020 nižšia v EÚ ako v USA. Graf je rozdelený na 4 oblasti – výroba, konštrukcia, služby a infraštruktúra, v ktorých je zobrazený percentuálny podiel v oblasti zavedenia digitálnych technológií firmami. Čiastočne digitálne firmy využili vo svojom podnikaní aspoň jednu digitálnu technológiu, pričom úplne digitálne firmy považujú digitálne technológie za kľúčové pre ich podnikanie.

Z grafu je evidentné, že najväčší rozdiel je viditeľný v oblasti služieb, kde podiel firiem, ktoré pri svojom podnikaní využili aspoň jednu digitálnu technológiu (a uvádzame ich ako čiastočne digitálne) bol pre EÚ 41 %, pričom v USA to bolo až 59 %. V oblasti výroby je percentuálny podiel čiastočne digitálnych firiem v EÚ o 10 percentuálnych bodov nižší ako v prípade USA, v oblasti infraštruktúry je percentuálny podiel v prípade EÚ o 5 percentuálnych bodov nižší ako v USA, a v oblasti konštrukcie sa uvádza percentuálny podiel o 9 percentuálnych bodov nižší v prípade EÚ v porovnaní s USA. Na základe grafu môžeme taktiež zhodnotiť, že najvyšší podiel firiem, ktoré sú úplne digitálne je v sektore

¹³⁸EUROSTAT. ICT sector - value added, employment and R&D [online]. [cit. 2023-04-09]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=ICT_sector_-_value_added,_employment_and_R%26D#The_size_of_the_ICT_sector_as_measured_by_value_added

infraštruktúry USA, ktorý tvorí až 20 % oproti 15 % úplne digitálnych firiem v danom sektore v EÚ. V oblasti služieb je v USA 13 % úplne digitálnych firiem, pričom v EÚ ich je len 10 % a v sektore výroby má USA 13 % úplne digitálnych firiem, v porovnaní s EÚ, ktoré má len 10 %. V sektore konštrukcie v USA tvoria až 17 % úplne digitálne firmy, pričom v EÚ ich je len 5 %. Ako dôvod sa uvádza veľké množstvo malých firiem v EÚ, ktoré neinvestujú do oblasti digitalizácie ich podnikania, nakoľko prekážkou pre nich tvorí nedostatok finančných prostriedkov. Bude tak výzvou pre EÚ v poskytovaní finančnej pomoci sa zamerať aj na menšie podniky, a zároveň si reformovanie trhu vyžaduje zlepšenie fungovania trhu práce a trhu s výrobkami, ako aj implementáciu jednotného digitálneho trhu EÚ, ktorý sa uvádza ako priorita pre EÚ v dokumente z roku Digitálny jednotný trh (EU Digital Single Market). Prijatie digitálneho jednotného trhu tak zefektívni zavádzanie digitálnych technológií, zlepšenie prístupu k digitálnemu tovaru a službám a vytvorí prostredie, kde EÚ firmy budú schopné efektívne konkurovať firmám v USA, a to vo všetkých štyroch oblastiach, ktoré sa uvádzajú v grafe nižšie.¹³⁹

Graf 11 Zavedenie digitálnych technológií v EÚ a USA v roku 2020 (v % všetkých firiem)

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát z European Investment Bank, Digitalisation in the European Union is slower than in the United States [online]. [cit. 2023-03-19] Dostupné na: <https://www.eib.org/en/publications-research/economics/surveys-data/eibis-digitalisation-report.htm>

Medzi EÚ a USA a ich vedúcim postavením vo svetovom hospodárstve v oblasti

¹³⁹EURÓPSKA ÚNIA. EU Digital Single Market [online]. [cit. 2023-02-16]. Dostupné na: <https://eufordigital.eu/discover-eu/eu-digital-single-market/>

a digitalizácie však stoja prekážky, a to najmä v oblasti legislatívy, kedy EÚ vníma digitálnu ekonomiku ako nové odvetvie, ktoré vyžaduje novú reguláciu, avšak USA to vnímajú len ako rozšírenie tradičnej ekonomiky. Bude preto otázkou, akým spôsobom budú v transatlantickom partnerstve pristupovať k týmto otázkam, ako aj k bezpečnosti prenosu údajov, a k ich úsiliu o vytvorenie komplexného regulačného režimu pre online svet.

4.3 Výzvy a príležitosti pre EÚ v oblasti digitálnej transformácie

V oblasti digitálnej transformácie čelí EÚ viacerým výzvam. Ako prvú môžeme uviesť absenciu významných európskych digitálnych firiem s celosvetovou pôsobnosťou. Žiadna spoločnosť z EÚ sa do apríla 2022 nenachádzala v prvej desiatke spoločností podľa trhovej kapitalizácie, ktorej dominujú technologické firmy z USA, Saudskej Arábie a Taiwanu. Zobrazuje ju tabuľka 1, v ktorej je krajina je určená podľa miesta, kde sa nachádza centrála. Z tabuľky je evidentné, že najväčšiu trhovú kapitalizáciu v celosvetovom meradle má Apple, nasleduje Saudi Arabian Oil Company a na treťom mieste Microsoft.

Tabuľka 1 Desat' najväčších svetových spoločností podľa trhovej kapitalizácie k aprílu 2022

Poradie	Spoločnosť	Sektor	Krajina	Trhová kapitalizácia (mld. USD)
1	Apple Inc.	Technológie	USA	2,640
2	Saudi Arabian Oil Company	Energetika	Saudská Arábia	2,292
3	Microsoft	Technológie	USA	2,054
4	Alphabet	Internetové služby	USA	1,581
5	Amazon	Maloobchodný predaj	USA	1,468
6	Tesla	Automobilový priemysel	USA	1,038
7	Berkshire Hathaway	Konglomerát	USA	0,741
8	Meta Platforms	Technológie	USA	0,499
9	Taiwan Semiconductor	Polovodiče	Taiwan	0,494
10	UnitedHealth Group	Zdravotníctvo/Poisťovníctvo	USA	0,490

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát zo STATISTA, 2022. The 100 largest companies in the world by market capitalization in 2022 [online]. [cit. 2023-03-19] Dostupné na: <https://www.statista.com/statistics/263264/top-companies-in-the-world-by-market-capitalization/>

Nedostatok veľkých firiem v digitálnom prostredí môže v budúcnosti ohroziť šancu EÚ profitovať z rastúcej digitalizácie vo svete. Napriek podpore zo strany EÚ v technologickom sektore a digitálnom obchode, je dôležité poznamenať, že na jedného jednorozca v EÚ pripadá osem jednorozcov v USA. Uvedená skutočnosť vychádza z faktu, že začínajúce podniky v USA majú lepší prístup ku kapitálu v porovnaní s EÚ. Ak sa chce

EÚ v budúcnosti stať zdrojom väčšieho počtu jednorožcov a naplniť svoj cieľ ekologickej a digitálnej reformy hospodárstva, musí zlepšiť prostredie pre inovácie.¹⁴⁰

Výzvy pre EÚ v oblasti digitálnej transformácie

Kľúčom k nájdeniu riešenia môže byť uvedomenie si, že EÚ sa snaží nájsť rovnováhu medzi liberalizáciou trhu a bojom o digitálnu suverenitu vo svetovom obchode. Výzvou pre EÚ v súvislosti s **nedostatkom jednorožcov** je skutočnosť, že podniky s veľkým potenciálom sú zväčša odkupované, pričom zahraničné akvizície európskych podnikov poskytujú súperom týchto krajín v digitálnom priestore prístup k európskej technológii aj digitálnej infraštruktúre.¹⁴¹ Tento problém si EÚ uvedomuje, ako vidno z vlny prebiehajúcich snáh o kontrolu zahraničných investícií, predovšetkým zavedením mechanizmu na preverovanie PZI. Je však dôležité, aby tento problém neprešiel k protekcionistickým sklonom.¹⁴²

Ďalšou výzvou pre EÚ je skutočnosť, že nie je jasné, či existuje **jednotný európsky názor na technologické otázky a výzvy**, a či v rokovaniach nájdú také, s ktorými bude súhlasiť väčšina členských štátov. Potreba nájsť rovnováhu medzi kompromismi potrebnými pre spoločný postoj a potrebou chrániť osobitné záujmy rôznych členských štátov bude určite aj naďalej výzvou pre európskych politikov.¹⁴³ Je taktiež potrebné zabrániť vládam členských krajín v zavádzaní diskriminačných opatrení zvyhodňujúcich len miestnych poskytovateľov a zároveň zabezpečiť transparentnosť regulačných požiadaviek a postupov. Efektívne zavedenie transparentných obchodných pravidiel v rámci digitálnej transformácie

---

¹⁴⁰EUROPSKA KOMISIA. In search of EU unicorns - What do we know about them? [online]. Luxembursko: Publications Office of the European Union, 2022 [cit. 2023-02-08]. Dostupné na: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC127712>

¹⁴¹HOBBS, Carla a kol.. Europe's digital sovereignty: From rulemaker to superpower in the age of US-China rivalry. In *Essay Collection*. [online]. Londýn: the European Council on Foreign Relations (ECFR), 30 July 2020. [cit. 2022-10-15]. Dostupné na: https://ecfr.eu/publication/europe_digital_sovereignty_rulemaker_superpower_age_us_china_rivalry/#european-challenges

¹⁴²EUROPSKA KOMISIA. Mechanizmus preverovania zahraničných investícií EÚ sa stáva plne funkčným [online]. Október 2020 [cit. 2023-04-06]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_20_1867

¹⁴³HOBBS, Carla a kol.. *Europe's digital sovereignty: From rulemaker to superpower in the age of US-China rivalry*. In *Essay Collection*. [online]. Londýn: the European Council on Foreign Relations (ECFR), 30 July 2020. [cit. 2022-10-15]. Dostupné na: https://ecfr.eu/publication/europe_digital_sovereignty_rulemaker_superpower_age_us_china_rivalry/#european-challenges

môže pomôcť EÚ vo viacerých oblastiach:¹⁴⁴

- Podpora medzinárodnej spolupráce v oblasti regulácie, podporou harmonizácie právnych prepisov,
- Zabrániť zavádzaniu opatrení, ktoré obmedzujú rozvoj obchodu v oblasti digitálnej transformácie,
- Zlepšenie prístupu na trh pre firmy,
- Zjednodušiť prístup k priamym zahraničným investíciám a zabezpečiť ich prílev do IKT prostredia.

Ďalšou výzvou pre EÚ je **nerovnosť v digitálnych zručnostiach obyvateľov** jednotlivých členských krajín. Úroveň digitálnych zručností obyvateľov v jednotlivých štátoch EÚ je zobrazená v grafe v prílohe A, z ktorého vyplýva že najvyššiu percentuálnu úroveň digitálnych zručností majú obyvatelia Fínska. Naopak najnižšiu majú obyvatelia Rumunska. Výzvou je pre členské štáty EÚ aj **úroveň digitalizácie ich hospodárstva**, pričom dôležitú rolu zohrávajú faktory, ako napr. digitálna infraštruktúra a legislatíva. V tomto smere bude potrebné investovať do sieťovej infraštruktúry, zamerať sa na aktualizáciu stratégií v oblasti digitálnej odolnosti a zamerať sa na zlepšenie spolupráce medzi jednotlivými členskými krajinami. Digitalizácia je dôležitá aj na miestnej a regionálnej úrovni a je kľúčovým faktorom pre udržateľnosť verejných služieb, nakoľko pre občanov členských štátov je dôležité zabezpečiť prístup k informáciám a nástrojom potrebným na rozvoj digitálnej spoločnosti. Z uvedených skutočností vyplýva pre EÚ ďalšia výzva, ktorou je **nárast sociálnej nerovnosti v spojitosti s digitalizáciou**. Bez primeraného prístupu k internetu a digitálnym službám v dôležitých odvetviach, ako je zdravotníctvo, vzdelávanie, verejné služby a sociálne služby, by sa digitálna priepasť medzi mestskými a vidieckymi komunitami len prehľbovala. To si vyžaduje zlepšenie komunikácie a spolupráce v rámci verejnej správy členských štátov a medzi nimi navzájom. Podľa Výboru regiónov Európskej komisie je tak kľúčové, aby sa digitálna agenda EÚ budovala spoločne s mestami a regiónmi, a aby sa dosiahla efektívna implementácia digitalizácie verejných služieb spolu s novými pracovnými miestami a podporou vzdelávania. V tejto oblasti sa taktiež kladie dôraz na spoluprácu vedúcich predstaviteľov členských štátov podpore inovácií, čím budú

---

¹⁴⁴WORLD TRADE ORGANIZATION - WORLD ECONOMIC FORUM. *Policy approaches to harness trade digitalization*. [online]. Switzerland: World Trade Organization, 2022. ISBN 978-92-870-7102-6. Dostupné na: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/tradtechpolicyharddigit0422_e.pdf

prispievať k posilneniu strategickej autonómie EÚ.¹⁴⁵

Výzvou pre EÚ ako celok je aj **oblasť kybernetickej bezpečnosti**, nakoľko napriek príležitostiam, ktoré digitalizácia prináša, je dôležité spomenúť aj hrozby s ňou spojené, ktorými sú kybernetické útoky. Tie sa môžu stať najväčšou hrozbou pre kritické oblasti infraštruktúry, ako napr. energetika, zdravotníctvo, financie a pod. EÚ problematiku kybernetickej bezpečnosti zastrešuje vo viacerých dokumentoch, ktorými sú Stratégia kybernetickej bezpečnosti (The Cybersecurity strategy)¹⁴⁶, Smernica o bezpečnosti sietí a informácií (smernica NIS), pričom z orgánov je dôležité spomenúť Agentúru Európskej únie pre kybernetickú bezpečnosť (ENISA)¹⁴⁷, ktorá poskytuje technické poradenstvo a odborné znalosti členským štátom a inštitúciám EÚ. EÚ investuje do výskumu a inovácií v oblasti kybernetickej bezpečnosti prostredníctvom programov, ako sú Horizont Európa a program Digitálna Európa. Cieľom týchto programov je podporiť vývoj nových technológií v oblasti kybernetickej bezpečnosti a zlepšiť ochranu občanov EÚ.¹⁴⁸

EÚ však má aj viacero príležitostí, ako využiť digitálne technológie na hospodársky rast, sociálny blahobyt a environmentálnu udržateľnosť. Investíciami do digitálnej transformácie môže EÚ zlepšiť kvalitu života svojich občanov.

Príležitosti pre EÚ v oblasti digitálnej transformácie

Čo sa týka príležitostí, najväčšou pre EÚ je **využiť svoju regulačnú právomoc** na ovplyvnenie globálneho dialógu o digitálnych otázkach. Najvýraznejším príkladom tohto úsilia v digitálnej oblasti je nariadenie GDPR z roku 2018, ktoré prinútilo podniky na celom svete dodržiavať európske postupy ochrany osobných údajov. GDPR predstavuje pre EÚ príležitosť presadzovať svoje hodnoty a zásady v medzinárodných obchodných diskusiách vďaka jednoznačným normám ochrany údajov, ktoré toto komplexné nariadenie vytvára. Stanovenie celoeurópskych pravidiel pre ochranu osobných údajov taktiež umožní spoluprácu pre orgány činné v trestnom konaní a súdnictva v rámci EÚ, keďže ustanovuje

---

¹⁴⁵EUROPEAN COMMITTEE OF THE REGIONS. Digital divide must be addressed to support regions and cities in ongoing transitions, local leaders say [online]. Február 2023 [cit. 2023-03-14]. Dostupné na: <https://cor.europa.eu/en/news/Pages/digital-divide-support.aspx>

¹⁴⁶EURÓPSKA KOMISIA. The Cybersecurity Strategy [online]. [cit. 2023-04-09]. Dostupné na: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/cybersecurity-strategy>

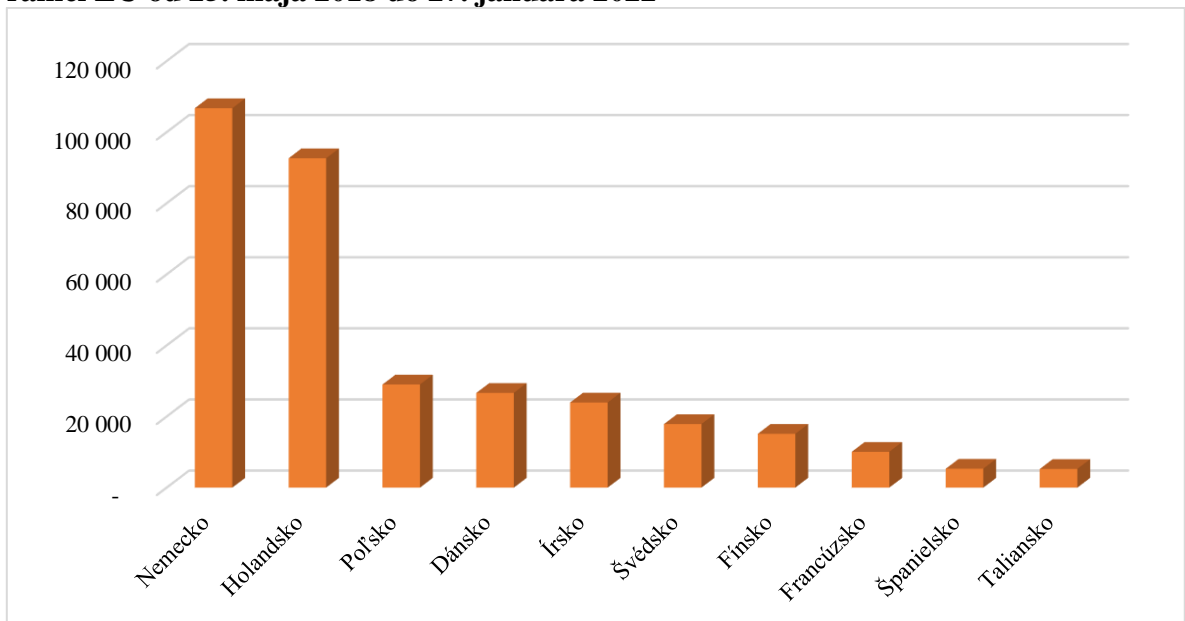
¹⁴⁷EURÓPSKA KOMISIA. About ENISA - The European Union Agency for Cybersecurity [online]. [cit. 2023-04-09]. Dostupné na: <https://www.enisa.europa.eu/about-enisa>

¹⁴⁸EURÓPSKA KOMISIA. Cybersecurity Policies [online]. [cit. 2023-03-14]. Dostupné na: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/cybersecurity-policies>

rovnaké pravidlá pre prenosy údajov. Justičné orgány už nebudú musieť uplatňovať rôzne súbory týkajúce sa pravidiel na ochranu údajov podľa pôvodu údajov, ako tomu bolo pred rokom 2018. Nariadenie GDPR taktiež vytvorilo príležitosť pre EÚ, keďže zrovnoprávnilo podmienky pre podniky v rámci EÚ, nakoľko je pre nich nutné dodržiavať rovnaké pravidlá pre bez ohľadu na ich vek alebo sídlo. Na strane spotrebiteľov GDPR zvyšuje dôveru v oblasti využívania digitálnych technológií a zrovnoprávňuje prístup k ochrane údajov.¹⁴⁹

Dôležitosť nariadenia GDPR potvrdzuje aj graf 12, ktorý zobrazuje celkový počet prípadov porušenia ochrany osobných údajov od 25. mája 2018 do 27. januára 2022, pre top desať krajín v rámci EÚ, kde bolo nahlásených najviac prípadov v uvedenom období. Z grafu vyplýva, že Nemecko a Holandsko zaznamenali najviac prípadov porušenia GDPR, pričom v Nemecku ich bolo zaznamenaných až 106 tisíc. Počet prípadov narástol aj kvôli zavedeniu GDPR, nakoľko toto nariadenie zaväzuje jednotlivé subjekty v rámci členských krajín k reportovaniu týchto incidentov v rámci nimi ustanovených orgánov. Je však dôležité poznamenať, že vďaka tomuto korektnejšiemu zaznamenávaniu je možné jednoduchšie pristúpiť k náprave zraniteľnosti systémov.

Graf 12 Počet prípadov porušenia ochrany osobných údajov pre top desať krajín v rámci EÚ od 25. mája 2018 do 27. januára 2022

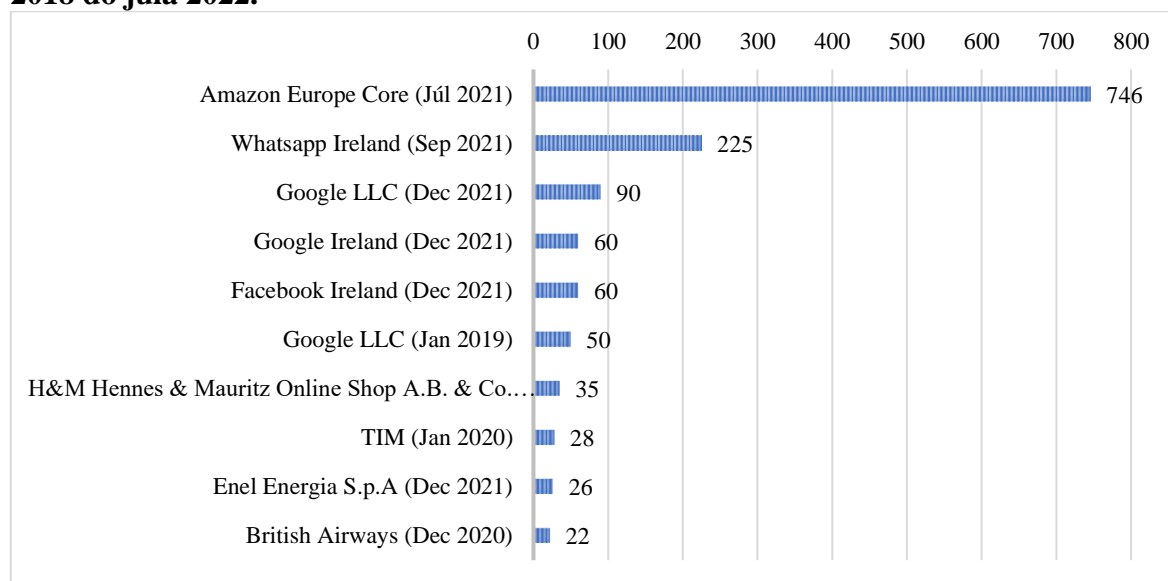
Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát zo STATISTA, Total number of personal data breaches in Europe from 25 May 2018 to 27 January 2022, by country [online]. [cit. 2023-03-15] Dostupné na: <https://www.statista.com/statistics/1203667/total-personal-data-breaches-europe/>

¹⁴⁹EURÓPSKA KOMISIA. How will the data protection reform help fight international crime? [online]. 2016 [cit. 2023-03-15]. Dostupné na: https://commission.europa.eu/law/law-topic/data-protection/data-protection-eu_en

GDPR na druhej strane predstavuje výzvu pre firmy v EÚ, aby sa zamerali na efektívnu implementáciu tohto nariadenia do praxe, nakoľko je nutné zabezpečiť jednotné zaobchádzanie s údajmi. Tento fakt potvrdzuje aj graf 13, ktorý zobrazuje 10 najväčších pokút pre firmy v EÚ udelených za porušenie nariadenia GDPR od mája 2018 do júla 2022.

Bude tak výzvou pre EÚ v najbližších rokoch zabezpečiť, aby firmy dodržiavali GDPR nariadenie, čím sa zabezpečí transparentný digitálny trh v rámci EÚ. Na základe grafu 13 môžeme skonštatovať, že od zavedenia GDPR dochádza k hrubému porušovaniu tohto nariadenia, pričom najväčšie pokuty zaplatili firmy Amazon Europe a Whatsapp Ireland, ktoré sa týkali práve porušovania práv spotrebiteľov, o zbere a ukladaní údajov o nich a ich aktivite a následné vymazávanie týchto údajov. Išlo taktiež o porušenie konkurenčného prostredia na trhu, nakoľko niektoré firmy prostredníctvom využitia dát zvyhodňovali vlastné výrobky na internetových stránkach.

Graf 13 10 najväčších pokút pre firmy v EÚ udelených za porušenie GDPR od mája 2018 do júla 2022.

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát zo STATISTA, Largest fines issued for General Data Protection Regulation (GDPR) violations as of July 2022 [online]. [cit. 2023-03-15] Dostupné na: <https://www.statista.com/statistics/1133337/largest-fines-issued-gdpr/>

Ďalšou príležitosťou pre EÚ môže byť využitie jej kompetencií v oblasti politiky hospodárskej súťaže na **získanie výhod v niektorých kľúčových technologických odvetviach**. V tomto smere môže EÚ využiť napr. nadchádzajúci vývoj v oblasti edge computing¹⁵⁰ na to, aby sa toky a ukládanie údajov dostali pod európsky regulačný dohľad.

¹⁵⁰Edge computing je distribuovaná architektúra informačných technológií (IT), v ktorej sa klientske údaje spracúvajú na okraji siete, čo najbližšie k zdroju, z ktorého pochádzajú.

Pre EÚ môže byť kľúčovou príležitosťou stať sa **sprostredkovateľom v americko-čínskych sporoch**.¹⁵¹ Tieto spory spočívajú najmä v zavedení obchodných sankcií, kontroly investícií a kontroly vývozu na čínske technologické spoločnosti zo strany USA administratívou prezidenta D. Trampa v roku 2018, nakoľko čínska priemyselná politika podľa USA negatívne ovplyvňuje americké hospodárstvo.¹⁵² Administratíva prezidenta J. Bidena v októbri 2022 predstavila rozsiahly súbor obmedzení vývozu polovodičových technológií do Číny, ktoré taktiež obmedzujú predaj pokročilých počítačových čipov určených na prevádzku umelej inteligencie a vojenských superpočítačov. Cieľom USA je spomaliť rozvoj čínskeho technologického priemyslu a jeho napredovanie, nakoľko tieto obmedzenia zakazujú predaj technológií potrebných na výrobu polovodičov. Zo strany USA je toto považované za rázny krok, keďže polovodiče sú dôležité pre výrobu najmodernejších technológií.¹⁵³

Vývoz služieb IKT môže pre EÚ predstavovať ďalšiu významnú príležitosť, pretože ide o odvetvie, ktoré v posledných rokoch zaznamenalo silný rast a má potenciál na ďalší rozvoj v budúcnosti. Túto skutočnosť potvrdzuje aj graf 14, ktorý porovnáva vývoz IKT služieb EÚ s vývozom IKT služieb z USA a ČĽR, a z ktorého je evidentné, že EÚ je počas celého sledovaného obdobia lídrom v expote IKT, v porovnaní s USA a ČĽR. V prípade vývozu IKT služieb EÚ sledujeme rastúci trend. Mierny prepád nastal len v roku 2015 (197 mil. USD), v porovnaní s predchádzajúcim rokom 2014 (205 mil. USD). Je taktiež evidentné, že najvyšší nárast vývozu IKT služieb bol v roku 2021 v porovnaní s rokom 2020, a to aj napriek pandémie Covid-19. USA aj ČĽR dosiahli najvyšší vývoz IKT služieb v roku 2021, konkrétne 59 mil. USD v prípade USA a 50 mil. USD v prípade ČĽR.

Skutočnosť, že EÚ má v porovnaní s USA a ČĽR vyšší vývoz IKT služieb ovplyvňuje viacero faktorov, a to predovšetkým opatrenia v oblasti IKT, v ktorom vzniká vysokokvalifikovaná pracovná sila, ktorá je následne schopná poskytovať kvalitné služby

---

¹⁵¹HOBBS, Carla a kol.. *Europe's digital sovereignty: From rulemaker to superpower in the age of US-China rivalry*. In *Essay Collection*. [online]. Londýn: the European Council on Foreign Relations (ECFR), 30 July 2020. [cit. 2022-10-15]. Dostupné na:

https://ecfr.eu/publication/europe_digital_sovereignty_rulemaker_superpower_age_us_china_rivalry/#european-challenges

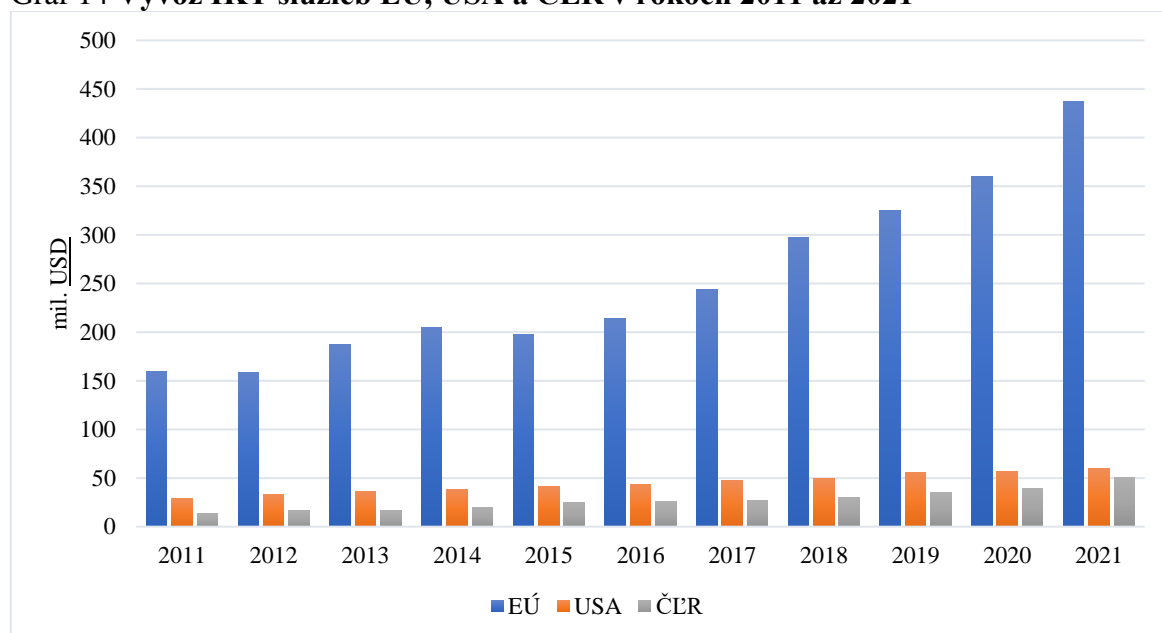
¹⁵²FEDERAL REGISTER. *Memorandum of August 14, 2017: Addressing China's Laws, Policies, Practices, and Actions Related to Intellectual Property, Innovation, and Technology*. Presidential Documents [online]. Washington D.C.: CPO, 2017, 158(82) [cit. 2023-02-09]. Dostupné na: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/FR-2017-08-17/pdf/2017-17528.pdf>

¹⁵³ALI, Ahmad. *Why Biden's chip war on China is straining US alliances* [online]. Aljazeera, 2023 [cit. 2023-02-09]. Dostupné na: <https://www.aljazeera.com/opinions/2023/1/20/bidens-chip-war-on-china-is-straining-us-alliances>

v rámci IKT v celosvetovom meradle. Okrem toho je výhodou EÚ regulované IKT prostredie vďaka Zákonom o digitálnych službách a GDPR, ktoré zvyšujú transparentnosť digitálneho prostredia, čím sa stávajú firmy konkurencieschopnejšími a zvyšuje sa vývoz IKT služieb.¹⁵⁴

Najvyšší vývoz IKT služieb v rámci EÚ má Írsko, ktoré tvorí najväčšiu časť exportu IKT služieb (204 mil.USD len za rok 2021). Ovplyvňuje to viacero faktorov, predovšetkým podpora rastu IKT odvetvia zo strany írskej vlády, prostredníctvom daňových stimulov, grantov. Írska vláda taktiež podporuje financovanie výskumu a vývoja, čím vytvára priaznivé podnikateľské prostredie.¹⁵⁵ Druhým najväčším vývozcom v rámci EÚ je Nemecko (40 mil. USD za rok 2021) a tretím je Holandsko (21 mil. USD za rok 2021).

Graf 14 Vývoz IKT služieb EÚ, USA a ČĽR v rokoch 2011 až 2021

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát z WorldBank, ICT service exports (BoP, current US\$) - European Union, United States, China [online]. [cit. 2023-03-16] Dostupné na: <https://data.worldbank.org/indicator/BX.GSR.CCIS.CD?locations=EU-US-CN>

Existuje aj niekoľko **nových trendov**, ktoré vytvárajú nové príležitosti pre EÚ v oblasti digitálnej transformácie, napr. rastúci dopyt po cloud computingu, umelej inteligencii a IoT. Využitím svojich silných stránok v týchto oblastiach sa EÚ môže stať popredným **poskytovateľom najmodernejších služieb IKT** pre podniky na celom svete,

¹⁵⁴EURÓPSKA KOMISIA. Digital Services Act: EU's landmark rules for online platforms enter into force [online]. November 2022 [cit. 2023-03-19]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_6906

¹⁵⁵OECD. Irish ICT cluster [online]. [cit. 2023-03-19]. Dostupné na: <https://www.oecd.org/ireland/2754426.pdf>

zlepšiť sa v oblasti výroby tovarov tejto oblasti, nakoľko produkty a služby spoločností v digitálnej sfére sú v súčasnosti všadeprítomné v každodennom živote. Ako sme už uviedli, v rámci EÚ týchto firiem s medzinárodnou pôsobnosťou nie je dostatok, a je preto potrebné zabezpečiť, aby EÚ profitovala v budúcnosti z ďalších vln digitalizácie. V EÚ je veľké množstvo malých podnikov, ktoré neinvestujú do rozvoja digitalizácie, keďže na to nemajú finančné prostriedky, dôsledkom čoho môže byť spomalené zavádzanie reforiem v oblasti digitálnej transformácie. Je preto potrebné, aby tvorcovia legislatívy a obchodnej politiky zabezpečili opatrenia na odstránenie prekážok rastu a znížili fragmentáciu trhu. Zároveň musia podporiť podniky v technologickom a digitálnom odvetví, pričom je rovnako dôležité urýchliť investície do digitalizácie a podporovať rýchlo sa rozvíjajúce malé a stredné podniky.¹⁵⁶

EÚ v oblasti digitalizácie čelí konkurencii zo strany USA a ČĽR, ktoré majú tiež silné odvetvia IKT. Aby si EÚ udržala svoju konkurencieschopnosť, bude musieť naďalej investovať do výskumu a vývoja, podporovať inovácie a rozvíjať digitálne zručnosti obyvateľov. EÚ by sa taktiež mala zmerať na vytvorenie regulačného prostredia, ktoré podporí rast sektora IKT. Zároveň je potrebné zabezpečiť rozvoj globálneho ekosystému prenosu údajov, podporiť rozvoj systémov v oblasti kybernetickej bezpečnosti a vyriešiť ich reguláciu. Uvedené skutočnosti boli ustanovené ako jedny z viacerých ambícií EÚ v oblasti digitalizácie v dokumente s názvom Digitálny kompas 2030, vydaný Európskou komisiou v roku 2021.¹⁵⁷

---

¹⁵⁶EUROPEAN INVESTMENT BANK. Who is prepared for the new digital age?: Evidence from the EIB Investment Survey [online]. 2020 [cit. 2023-03-19]. Dostupné na: <https://www.eib.org/en/publications/who-is-prepared-for-the-new-digital-age.htm>

¹⁵⁷EURÓPSKA KOMISIA. 2030 Digital Compass: the European way for the Digital Decade: Communication from the Commission to the European parliament, The Council, The European Economic and Social Committee and The Committee of the Regions [online]. Brusel: Európska komisia, 2021 [cit. 2023-02-09]. Dostupné na: https://commission.europa.eu/system/files/2023-01/cellar_12e835e2-81af-11eb-9ac9-01aa75ed71a1.0001.02_DOC_1.pdf

5 Diskusia

Pre EÚ je v ére digitálnej transformácie dôležité zabezpečiť, aby digitálny obchod ostal otvorený, spravodlivý a aby chránil práva obyvateľov jednotlivých členských krajín. EÚ sa snaží podporovať digitalizáciu v obchode s cieľom zvýšiť efektívnosť, konkurencieschopnosť a rast podnikov EÚ, čím sa digitalizácia zároveň stáva dôležitou súčasťou obchodnej politiky EÚ, a to predovšetkým vo vzťahoch k USA a ČĽR.

V kontexte digitálnej transformácie ako súčasti obchodnej politiky súhlasíme s vyjadrením OECD v článku Digital trade inventory, kde je vyjadrená nutnosť pre krajiny pochopiť podstatu vývoja a smerovania digitalizácie a jej hlavných trendov, aby tvorcovia politik umožnili vytvoriť prostredie, pre ktoré bude najdôležitejšou prioritou podpora inovácií a digitálneho obchodu s tovarom a službami.¹⁵⁸

Odporúčaním pre EÚ je zamerať sa na presadzovanie legislatívy v oblasti digitálnej transformácie v členských štátoch EÚ, nakoľko prostredníctvom právnych predpisov EÚ dosahuje stabilitu podnikateľského prostredia, a tým umožňuje prílev inovácií a zlepšovanie konkurencieschopnosti. EÚ by však mala taktiež využiť svoje postavenie v medzinárodnom obchode na ovplyvnenie diskusií o problematike legislatívnej regulácie v oblasti digitalizácie, čoho príkladom je aj nariadenie GDPR, ktoré ovplyvnilo všetky subjekty z tretích krajín podnikajúcich v EÚ. V tomto smere súhlasíme s názorom Michaela Petersa, ktorý uvádza, že je kľúčové, aby sa štáty zaoberali ekonomickými a obchodnými výzvami súvisiacimi s digitalizáciou, a predovšetkým opatreniami na ochranu dát. V tejto oblasti je kľúčové sa zamerať na presadzovanie nariadenia GDPR, nakoľko je jeho cieľom harmonizovať zákony o ochrane údajov v členských štátoch EÚ a posilniť práva jednotlivcov v súvislosti s ich osobnými údajmi, čo môže do budúcnosti predstavovať zvýšený prílev investícií do digitálneho prostredia, nakoľko európsky trh sa stane v celosvetovom meradle atraktívny pre investorov.¹⁵⁹

Pre EÚ taktiež uvádzame odporúčanie, týkajúce sa absencie veľkých firiem a jednorozcov v digitálnom prostredí. Z neho vyplýva, že EÚ sa má zamerať na podporu malých a stredných podnikov, predovšetkým v technologickom prostredí, nakoľko v tejto

---

¹⁵⁸OECD. Digital trade inventory: Rules, standards and principles. In Trade Policy Brief [online]. Júl 2021. 3 [cit. 2022-10-12]. Dostupné na: <https://www.oecd.org/trade/topics/digital-trade/>

¹⁵⁹PETERS, Michael. Digital trade, digital economy and the digital economy partnership agreement (DEPA) [online]. Taylor&Francis online, Január 2022 [cit. 2023-02-15]. Dostupné na: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/00131857.2022.2041413>

oblasti významne zaostáva za USA. V tomto smere je dôležitý cieľ Európskej komisie vyjadrený v dokumente Formovanie digitálnej budúcnosti EÚ, ktorý považuje za jednu z hlavných priorít inovácie a investície do výskumu a vývoja v EÚ, pričom je nutné dodržať spravodlivé podmienky pre všetky subjekty na trhu.¹⁶⁰

V rýchlo sa meniacom prostredí bude pre EÚ taktiež dôležité zachovať podstatu otvorenej strategickej autonómie. Dospeli sme k záveru, že považujeme za dôležité vyjadrenie EÚ v dokumente Preskúmanie obchodnej politiky: Otvorená, udržateľná a asertívna obchodná politika, kde sa uvádza digitálna suverenita ako kľúčový pojem pre vytvorenie vhodných podmienok pre rozvoj Európy. Je dôležité, aby sa zabezpečili investície zo strany vedenia EÚ do odolnosti infraštruktúry, aby sa znížila jej závislosť od iných častí sveta.¹⁶¹ Otvorenú strategickú autonómiu taktiež považujeme za dôležitú súčasť SOP, nakoľko sa stáva podstatou zachovania nezávislosti EÚ vo svetovom hospodárstve.

Na základe realizovaného výskumu môžeme taktiež zhodnotiť, že jedným z odporúčaní pre EÚ je zamerať sa na zlepšenie digitálnych zručností obyvateľov jednotlivých členských štátov a zmenšiť tak rozdiely, nakoľko v budúcnosti môžu vzniknúť veľké odlišnosti v úrovni digitalizácie hospodárstiev členských štátov a rozšírenie sociálnej nerovnosti v tejto oblasti. V tomto smere bude taktiež dôležité riešiť otázky spojené s kybernetickou bezpečnosťou, nakoľko s nárastom digitalizácie sa spájajú aj hrozby, napr. kybernetické útoky a únik dát. Ak chce EÚ zabezpečiť ochranu kritickej infraštruktúry a svojich občanov pred týmito hrozbami, je potrebné z jej strany zabezpečiť investície do pokročilých technológií, zabezpečenie dodržiavania vytvorených predpisov a noriem v oblasti kybernetickej bezpečnosti a podporu medzinárodnej spolupráce.

Čo sa týka vzťahov medzi ekonomikami EÚ a USA, ich dlhodobé hospodárske vzťahy sú založené na spoločných hodnotách a záujmoch, a to aj napriek tomu že medzi nimi nebola uzavretá dohoda TTIP. Je dôležité, aby sa EÚ zameriavala na vybudovanie odolnejšieho a udržateľnejšieho transatlantického partnerstva, z ktorého budú mať prospech obe strany. Môžeme taktiež zhodnotiť, že USA bolo v roku 2021 najdôležitejším obchodným partnerom EÚ v oblasti importu a exportu služieb a v expote tovarov, čo potvrdzuje

---

¹⁶⁰EURÓPSKA KOMISIA. Shaping Europe's digital future [online]. Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií EÚ, Február 2020 [cit. 2023-02-14]. ISSN 978-92-76-16363-3. Dostupné na: https://commission.europa.eu/system/files/2020-02/communication-shaping-europes-digital-future-feb2020_en_4.pdf

¹⁶¹EURÓPSKA ÚNIA. Preskúmanie obchodnej politiky: Otvorená, udržateľná a asertívna obchodná politika. Brusel: Európska komisia, 2021, ročník 2021, číslo 66. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0066&from=EN>

významnosť ich vzájomných vzťahov. Bude preto kľúčové, akým smerom sa budú vyvíjať vzájomné rokovania v oblastiach spojených s digitálnou transformáciou, napr. elektronický obchod, kybernetická bezpečnosť a pod.

V prípade, že USA a EÚ nebudú činiť správne rozhodnutia v ich spolupráci, je pravdepodobné že hlavným benefičantom bude ČĽR, nakoľko vzťahy medzi USA a ČĽR sú v posledných rokoch napäté predovšetkým pod tlakom obchodnej vojny začatej administratívou amerického prezidenta Donalda Trampa v roku 2018, keď boli zavedené tarifné prekážky v ich vzájomnom obchode. Ich spory pokračovali aj v roku 2022, keď sa USA snažilo spomaliť napredovanie čínskeho technologického priemyslu zavedením vývozných obmedzení na technológie potrebné na výrobu polovodičov a čipov. Tento krok zo strany USA predstavuje prekážku pre ambíciu ČĽR stať sa svetovým lídrom v oblasti technológií, a môžeme hovoriť o tzv. čipovej vojne. Je v tomto smere otázne, či tieto vývozné obmedzenia budú využité inými krajinami a tie sa rozhodnú nahradiť chýbajúci dovoz USA do ČĽR, alebo budú nasledovať príklad USA a zavedú podobné opatrenia v kontrole vývozu do ČĽR, ako učinil napr. Taiwan.

V spolupráci EÚ a ČĽR je evidentné, že ČĽR je najdôležitejším obchodným partnerom v oblasti importu tovaru pre EÚ a tretím najdôležitejším v oblasti exportu tovaru. Napriek tomu sú evidentné ich rozdielne názory na rôzne oblasti, napr. práva duševného vlastníctva a prístup na trh európskych firiem, nakoľko ČĽR nie je dostatočne transparentná. Úsilie o zachovanie rovnováhy v ich vzájomných vzťahoch a pokračovanie rokovaní o dohode CAI však stojí na dodržiavaní ľudských práv zo strany ČĽR, keďže v roku 2021 bola ČĽR za ich porušovanie sankcionovaná zo strany EÚ. Tá však naďalej považuje vzťahy s ČĽR za dôležité najmä v oblasti digitalizácie, nakoľko ČĽR v poslednom desaťročí napreduje v technologickom priemysle a je dôležitým obchodným partnerom pre EÚ v tejto oblasti. Je taktiež jednou z ambícií EÚ dosiahnuť vyváženejšie hospodárske vzťahy a podmienky prístupu na trh. Bude tak dôležité do budúcnosti nájsť konsenzus v ich vzájomných rokovaníach a prekonať ich vzájomné politické a hospodárske odlišnosti.

Môžeme skonštatovať, že digitalizácia sa považuje za hnaciu silu obchodnej politiky EÚ, keďže predstavuje nové príležitosti pre rast a inovácie. Dostáva sa taktiež do popredia v rokovaníach s USA a ČĽR, a je dôležitým aspektom v ich vzájomnom súperení o líderskú pozíciu vo svetovom hospodárstve v oblasti technológií a digitalizácie.

Záver

EÚ ako jeden z najväčších hospodárskych blokov na svete vznikla s cieľom podporiť mier, stabilitu a hospodársku prosperitu na európskom kontinente. Kľúčovým aspektom vývoja jej hospodárskych vzťahov je spoločná obchodná politika EÚ, ktorej cieľom je podporovať otvorený, spravodlivý a na pravidlách založený obchod s krajinami na celom svete. V prípade USA jej hospodárske záujmy zastrešuje obchodná politika USA, ktorá sa zameriava predovšetkým na presadzovanie obchodných pravidiel, rozširovanie prístupu na trh, ochranu duševného vlastníctva a podporu malých podnikov. V prípade ČĽR je cieľom jej obchodnej politiky presadzovať hospodárske záujmy krajiny a zvyšovať jej globálny hospodársky vplyv. Z obchodnej politiky, ktorá je účinne presadzovaná môžu mať prospech všetky zainteresované strany.

V 21. storočí je však svetový obchod pod tlakom zmien spojených s digitálnou transformáciou, ktorá predstavuje proces integrácie digitálnych technológií do všetkých aspektov hospodárstva a spoločnosti. USA, EÚ a Čína sú významnými hráčmi v technologickom sektore. USA a Čína súperia o technologickú dominanciu, najmä v oblastiach ako napr. umelá inteligencia. EÚ má vlastné ambície stať sa lídrom v oblasti digitálnych inovácií. EÚ však v konkurencii s USA a ČĽR čelí problémom, najmä v otázkach zachovania jej digitálnej suverenity v súvislosti s dominanciou veľkých amerických a čínskych technologických spoločností.

Aj z tohto dôvodu sa digitálna transformácia stala kľúčovou prioritou EÚ, pričom sa v nej uplatňuje viacero politík a iniciatív zameraných na podporu digitálnych inovácií, zlepšenie digitálnych zručností a zabezpečenie toho, aby občania a podniky mohli využívať príležitosti, ktoré nové technológie ponúkajú. EÚ uznala význam digitalizácie a považuje ju za kľúčovú hnaciu silu hospodárskeho rastu a konkurencieschopnosti vo svetovom hospodárstve. USA si taktiež uvedomujú dôležitosť digitalizácie a začleňujú ju rôznymi spôsobmi do hospodárstva a svojej obchodnej politiky. USA sa vo svojej obchodnej politike naďalej zameriavajú na digitálnu transformáciu s cieľom podporiť prosperujúcu a udržateľnú digitálnu budúcnosť. Pre ČĽR je digitálna transformácia prioritou a je evidentné že ČĽR má ambíciu stať sa lídrom v technologickom odvetví, pričom už v roku 2022 bola svetovým lídrom vo viacerých odvetviach, napr. elektronický obchod a platobné brány.

Ak sa chce EÚ stať taktiež významným aktérom v globálnej obchodnej politike, jej úzka spolupráca s USA a ČĽR bude dôležitým aspektom obchodného systému založeného

na pravidlách. Pre EÚ bude dôležité mať spojencov v oblasti digitálnej transformácie, nakoľko tá mení bežné spôsoby obchodovania a svet ako ho poznáme a je kľúčovým prvkom hospodárskeho rastu a konkurencieschopnosti. Vývoj EÚ v tomto smere bude závisieť od toho, ako sa budú vyvíjať rokovania o problematike digitalizácie s USA a ČĽR. Ich vzájomné rokovania však budú čeliť viacerým prekážkam, ktorými je predovšetkým rozdielnosť týchto hospodárstiev, rozdielnosť v politických názoroch ako aj ich vzájomné obchodné spory, či už ide o obchodnú vojnu medzi USA a ČĽR, alebo spory o dodržiavanie ľudských práv medzi EÚ a ČĽR a kontrola čínskych spoločností na európskom trhu zo strany EÚ.

Je preto otázne, či dokážu EÚ, USA a ČĽR nájsť konsenzus vo svojich rokovaniach. USA a EÚ majú podobné hodnoty a demokratické systémy, zatiaľ čo ČĽR má odlišný politický systém a svetonázor. Ich rozdielne geopolitické záujmy môžu byť významnou prekážkou nielen pre ich vzájomné vzťahy, ale aj pre rozvoj digitalizácie vo svetovom obchode ako celku. Celkovo sa vzťahy medzi USA, EÚ a ČĽR vyznačujú spoluprácou aj súťažou. Tieto tri mocnosti majú dôležité hospodárske, geopolitické a strategické záujmy, ktoré sa zložitým spôsobom prelínajú a prekrývajú. To, ako sa tieto vzťahy budú vyvíjať a formovať v nasledujúcich rokoch, bude mať významné dôsledky pre globálnu politiku a svetové hospodárstvo.

Zoznam použitej literatúry

Knížné zdroje

- [1] BALÁŽ, Peter a kol. *Medzinárodné podnikanie*. Bratislava: SPRINT 2, 2019. ISBN 978-80-89710-51-5
- [2] LIPKOVÁ, Ludmila a kol. *Európska Únia*. Bratislava: Sprint II., 2011. ISBN 978-80-89393-33-6.
- [3] VERČEK, Peter - KAŠŤÁKOVÁ, Elena - ČÍDEROVÁ, Denisa a kol. *Rastúca dominancia čínskej ekonomiky a jej dosah na rast konkurencieschopnosti EÚ*. Bratislava: Ekonóm, 2011. ISBN 978-80-225-3334-8.

Internetové stránky a elektronické zdroje

- [4] ALI, Ahmad. Why Biden's chip war on China is straining US alliances [online]. Aljazeera, 2023 [cit. 2023-02-09]. Dostupné na: <https://www.aljazeera.com/opinions/2023/1/20/bidens-chip-war-on-china-is-straining-us-alliances>
- [5] ALI, Rajab. Technological Neutrality. In Lex Electronica [online]. Copibec, 2009. [cit. 2022-10-16]. Dostupné na: https://papyrus.bib.umontreal.ca/xmlui/bitstream/handle/1866/9456/articles_236.pdf
- [6] BBC. China overtakes US as EU's biggest trading partner [online]. 2021 [cit. 2023-04-03]. Dostupné na: <https://www.bbc.com/news/business-56093378>
- [7] BIN, Sheng. China's trade development strategy and trade policy reforms: Overview and prospect [online]. International Institute for Sustainable Development, 2015 [cit. 2023-03-04]. Dostupné na: <https://www.iisd.org/system/files/publications/china-trade-strategy-policy-reform.pdf>
- [8] BORELL, Joseph. China, the United States and us. In The diplomatic service of the European Union [online]. Brusel: European Union. 31.7.2020. [cit. 2022-10-22]. Dostupné na: https://www.eeas.europa.eu/eeas/china-united-states-and-us_en
- [9] BURWELL, Frances – PROPP, Kenneth. Digital Sovereignty in Practice: The EU's Push to Shape the New Global Economy [online]. Washington D.C.: Atlantic Council [cit. 2023-02-09]. Dostupné na: https://www.atlanticcouncil.org/wp-content/uploads/2022/11/Digital-sovereignty-in-practice-The-EUs-push-to-shape-the-new-global-economy_.pdf
- [10] CHINA BRIEFING. 2023 Import-Export Tariffs in China [online]. [cit. 2023-03-08]. Dostupné na: <https://www.china-briefing.com/news/china-import-export-tariffs-in-2023/>
- [11] CHINA BRIEFING TEAM. US-China Relations in the Biden-Era: A Timeline. China Briefing [online]. 13.10.2022. [cit. 2022-11-05]. Dostupné na: <https://www.china-briefing.com/news/us-china-relations-in-the-biden-era-a-timeline/>
- [12] CIURIAK, Dan – PTASHKINA, Maria. The Digital Transformation and the Transformation of International Trade [online]. 2018 [cit. 2023-03-04]. Dostupné na: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3107811

- [13] CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. Digital Trade and U.S. Trade Policy. [online]. Washington D.C.: Focus, 9.12.2021, 54s. [cit. 2022-10-16]. Dostupné na: <https://sgp.fas.org/crs/misc/R44565.pdf>
- [14] CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. EU Digital Policy and International Trade [online]. Washington D.C.: Focus, Marec 2021 [cit. 2023-03-01]. Dostupné na: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/R/R46732>
- [15] CONGRESSIONAL RESEARCH SERVICE. U.S. Trade Policy: Background and Current Issues. [online]. Washington: Focus, Marec 2022, 3s. [cit. 2022-10-28]. Dostupné na: <https://crsreports.congress.gov/product/pdf/IF/IF10156>
- [16] DEPARTMENT OF COMMERCE. Digital attaché program [online]. Washington: International Trade Administration, 2016 [cit. 2022-10-31]. Dostupné na: <https://www.export.gov/digital-attache>
- [17] ERAN, Oden. Europe and China: Surprising Conclusion to a Year of Problematic Relations [online]. 2021 [cit. 2023-03-05]. Dostupné na: <https://www.jstor.org/stable/resrep27785>
- [18] EUROPEAN COMITTE OF THE REGIONS. Digital divide must be addressed to support regions and cities in ongoing transitions, local leaders say [online]. Február 2023 [cit. 2023-03-14]. Dostupné na: <https://cor.europa.eu/en/news/Pages/digital-divide-support.aspx>
- [19] EUROPEAN INVESTMENT BANK. Who is prepared for the new digital age?: Evidence from the EIB Investment Survey [online]. 2020 [cit. 2023-03-19]. Dostupné na: <https://www.eib.org/en/publications/who-is-prepared-for-the-new-digital-age.htm>
- [20] EUROSTAT. China-EU - international trade in goods statistics [online]. Február 2023 [cit. 2023-04-03]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=China-EU_-_international_trade_in_goods_statistics#EU_and_China_in_world_trade_in_goods
- [21] EUROSTAT. ICT sector - value added, employment and R&D [online]. [cit. 2023-04-09]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=ICT_sector_-_value_added,_employment_and_R%26D#The_size_of_the_ICT_sector_as_measured_by_value_added
- [22] EUROSTAT. International trade and production of high-tech products [online]. [cit. 2023-03-08]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=International_trade_and_production_of_high-tech_products
- [23] EUROSTAT. Significant increase in EU imports from China [online]. Apríl 2022 [cit. 2023-03-08]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/edn-20220401-1>
- [24] EUROSTAT. Quality report on European statistics on international trade in goods: 2018-2021 data [online]. [cit. 2023-03-09]. Dostupné na: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/7870049/15750721/KS-FT-22-010-EN-N.pdf/2629fd13-3e82-125f-b419-de851c50fc49?version=1.1&t=1671701464711>
- [25] EURÓPSKA KOMISIA. 2030 Digital Compass: the European way for the Digital Decade: Communication from the Commission to the European parliament, The

- Council, The European Economic and Social Committee and The Committee of the Regions [online]. Brusel: Európska komisia, 2021 [cit. 2023-02-09]. Dostupné na: https://commission.europa.eu/system/files/2023-01/cellar_12e835e2-81af-11eb-9ac9-01aa75ed71a1.0001.02_DOC_1.pdf
- [26] EURÓPSKA KOMISIA. Cybersecurity Policies [online]. [cit. 2023-03-14]. Dostupné na: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/cybersecurity-policies>
- [27] EURÓPSKA KOMISIA. Data protection: Commission starts process to adopt adequacy decision for safe data flows with the US [online]. December 2022 [cit. 2023-03-09]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7631
- [28] EURÓPSKA KOMISIA. Digital Services Act: EU's landmark rules for online platforms enter into force [online]. November 2022 [cit. 2023-03-19]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_6906
- [29] EURÓPSKA KOMISIA. Digital Trade [online]. Brusel: Európska Komisia, 2019 [cit. 2022-10-15]. Dostupné na: https://policy.trade.ec.europa.eu/help-exporters-and-importers/accessing-markets/goods-and-services/digital-trade_en
- [30] EURÓPSKA KOMISIA. Digital in the EU-US Trade and Technology Council [online]. Brusel: EK, 2021 [cit. 2022-11-01]. Dostupné na: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/trade-and-technology-council>
- [31] EURÓPSKA KOMISIA. EU-China – A strategic outlook [online]. Brusel: Európska komisia, 2019 [cit. 2023-02-10]. Dostupné na: https://commission.europa.eu/publications/eu-china-strategic-outlook-commission-and-hrvp-contribution-european-council-21-22-march-2019_en
- [32] EURÓPSKA KOMISIA. EU-China Relations factsheet [online]. 2022 [cit. 2023-02-10]. Dostupné na: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/EU-China_Factsheet_01Apr2022.pdf
- [33] EURÓPSKA KOMISIA. EU-US Joint Statement of the Trade and Technology Council [online]. Washington D.C.: EK, 2022 [cit. 2023-02-10]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_22_7516
- [34] EURÓPSKA KOMISIA. EU-US relations: EU-US Cooperation on reforming WTO [online]. [cit. 2023-02-10]. Dostupné na: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/june/tradoc_159643.pdf
- [35] EURÓPSKA KOMISIA. EU-US Trade and Technology Council [online]. [cit. 2023-04-09]. Dostupné na: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/stronger-europe-world/eu-us-trade-and-technology-council_en
- [36] EURÓPSKA KOMISIA. Horizon Europe [online]. [cit. 2023-02-16]. Dostupné na: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/horizon-europe_en
- [37] EURÓPSKA KOMISIA. How will the data protection reform help fight international crime? [online]. 2016 [cit. 2023-03-15]. Dostupné na: https://commission.europa.eu/law/law-topic/data-protection/data-protection-eu_en
- [38] EURÓPSKA KOMISIA. Initiative on substantiating green claims [online]. Brusel: EK [cit. 2023-02-07]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/environment/eussd/smgrp/initiative_on_green_claims.htm

- [39] EURÓPSKA KOMISIA. In search of EU unicorns - What do we know about them? [online]. Luxembursko: Publications Office of the European Union, 2022 [cit. 2023-02-08]. Dostupné na: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC127712>
- [40] EURÓPSKA KOMISIA. Joint statement of the 20th EU-China Summit [online]. [cit. 2023-04-03]. Dostupné na: <https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/196449/Final-eu-cn-joint-statement-consolidated-text-with-climate-change-clean-energy-annex.pdf>
- [41] EURÓPSKA ÚNIA. Making Trade Policy [online]. [cit. 2023-03-04]. Dostupné na: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/making-trade-policy_en
- [42] EURÓPSKA KOMISIA. Memorandum of Understanding on Circular Economy Cooperation [online]. [cit. 2023-03-07]. Dostupné na: https://ec.europa.eu/environment/circular-economy/pdf/circular_economy_MoU_EN.pdf
- [43] EURÓPSKA KOMISIA. Shaping Europe's digital future [online]. Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií EÚ, Február 2020 [cit. 2023-02-14]. ISSN 978-92-76-16363-3. Dostupné na: https://commission.europa.eu/system/files/2020-02/communication-shaping-europes-digital-future-feb2020_en_4.pdf
- [44] EURÓPSKA KOMISIA. Spoločné oznámenie Európskemu parlamentu, Európskej rade a rade: EÚ – Čína: strategická vízia [online]. Štrasburg: Eur-Lex, 12.3.2019, JOIN(2019)(5 final) [cit. 2023-04-06]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019JC0005&from=EN>
- [45] EURÓPSKA KOMISIA. The Cybersecurity Strategy [online]. [cit. 2023-02-16]. Dostupné na: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/cybersecurity-strategy>
- [46] EURÓPSKA KOMISIA. The Digital Europe Programme [online]. Brusel: EK [cit. 2023-02-06]. Dostupné na: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/activities/digital-programme>
- [47] EURÓPSKA KOMISIA. Trade Policy Review: An Open, Sustainable and Assertive Trade Policy [online]. Luxemburg: Publications Office of the European Union, 2021 [cit. 2023-03-01]. Dostupné na: https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2021/april/tradoc_159541.0270_EN_05.pdf
- [48] EURÓPSKA KOMISIA. What is the Common Customs Tariff? [online]. Brusel: EK [cit. 2023-02-06]. Dostupné na: https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs-4/calculation-customs-duties/customs-tariff_en
- [49] EURÓPSKY PARLAMENT. EU strategic autonomy 2013-2023: From concept to capacity [online]. Júl 2022 [cit. 2023-04-10]. Dostupné na: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/733589/EPRS_BRI\(2022\)733589_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/733589/EPRS_BRI(2022)733589_EN.pdf)
- [50] EURÓPSKA RADA. EU-US Summit 2021 - Statement: Towards a renewed Transatlantic partnership In Statements and remarks [online]. Brusel: Európska Rada, 2021, 7s. [cit. 2022-11-01]. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/media/50758/eu-us-summit-joint-statement-15-june-final-final.pdf>

- [51] EURÓPSKA ÚNIA. Agreement between the European Community and the United States of America on trade in wine - Declarations [online]. [cit. 2023-03-10]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX%3A22006A0324%2801%29>
- [52] EURÓPSKA ÚNIA. Commission sets course for an open, sustainable and assertive EU trade policy. Brusel: Európska komisia, 2021, číslo 644. Dostupné na: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_644
- [53] EURÓPSKA ÚNIA. Data Governance Act [online]. November 2020, (2020/0340) [cit. 2023-04-10]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A52020PC0767>
- [54] EURÓPSKA ÚNIA. Digital Markets Act [online]. September 2022, (2022/1925) [cit. 2023-04-10]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32022R1925>
- [55] EURÓPSKA ÚNIA. Digital Services Act [online]. December 2020 [cit. 2023-04-10]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=COM%3A2020%3A825%3AFIN>
- [56] EURÓPSKA ÚNIA. Dohoda o obchodnej a hospodárskej spolupráci medzi Európskym hospodárskym spoločenstvom a Čínskou ľudovou republikou [online]. 19.9.1985 [cit. 2023-04-03]. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:03263627-1e90-4c36-8c23-9b9b2306db6e.0001.01/DOC_40&format=PDF
- [57] EURÓPSKA ÚNIA. EU Digital Single Market [online]. [cit. 2023-02-16]. Dostupné na: <https://eufordigital.eu/discover-eu/eu-digital-single-market/>
- [58] EURÓPSKA ÚNIA. European Union–United States aviation agreements [online]. [cit. 2023-03-10]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/european-union-united-states-aviation-agreements.html>
- [59] EURÓPSKA ÚNIA. EU–United States of America mutual recognition agreement (MRA) [online]. [cit. 2023-03-10]. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:4350036>
- [60] EURÓPSKA ÚNIA. History of the European Union 1945-59 [online]. [cit. 2023-01-18]. Dostupné na: https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu/1945-59_en
- [61] EURÓPSKA ÚNIA. Legislative acts and other instruments: Council decision authorising the opening of negotiations with the United States of America for an agreement on the elimination of tariffs for industrial goods. Brusel: Rada EÚ, 2019, 6052/19. Dostupné na: <https://www.consilium.europa.eu/media/39180/st06052-en19.pdf>
- [62] EURÓPSKA ÚNIA. Preskúmanie obchodnej politiky: Otvorená, udržateľná a asertívna obchodná politika. Brusel: Európska komisia, 2021, ročník 2021, číslo 66. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/HTML/?uri=CELEX:52021DC0066&from=EN>
- [63] EURÓPSKA ÚNIA. The European Green Deal. Brusel: Európska komisia, 2019, ročník 2019, číslo 640. Dostupné na:

- https://www.efcc.eu/sites/default/files/documents/european-green-deal-communication_en.pdf
- [64] EURÓPSKA ÚNIA. Zmluva o fungovaní Európskej Únie: Konsolidované znenie. In: Úradný vestník Európskej únie, článok 206, ročník 2016, 202/139. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:9e8d52e1-2c70-11e6-b497-01aa75ed71a1.0021.01/DOC_3&format=PDF
- [65] EURÓPSKA ÚNIA. Zmluva o fungovaní Európskej Únie: Konsolidované znenie. In: Úradný vestník Európskej únie, článok 206, ročník 2016, 202/140. Dostupné na: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:9e8d52e1-2c70-11e6-b497-01aa75ed71a1.0021.01/DOC_3&format=PDF
- [66] FEDERAL REGISTER. Memorandum of August 14, 2017: Addressing China's Laws, Policies, Practices, and Actions Related to Intellectual Property, Innovation, and Technology. Presidential Documents [online]. Washington D.C.: CPO, 2017, 158(82) [cit. 2023-02-09]. Dostupné na: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/FR-2017-08-17/pdf/2017-17528.pdf>
- [67] FEDERAL TRADE COMMISSION. Digital Government Strategy [online]. Washington: Federal Trade Commission, 2012 [cit. 2022-10-30]. Dostupné na: <https://www.ftc.gov/policy-notices/digital-government-strategy>
- [68] GAN, Nectar - YEOUNG, Jessie. From the unwinding of zero-Covid to economic recovery: What to watch in China in 2023 [online]. CNN, Január 2023 [cit. 2023-03-04]. Dostupné na: <https://edition.cnn.com/2023/01/02/china/china-2023-lookahead-intl-hnk-mic/index.html>
- [69] GEERAERTS, Gustaaf. The EU and China: Modest signs of convergence? In Security policy brief [online]. Brusel: Egmont Institute, december 2018, 2018(101) [cit. 2022-10-22]. Dostupné na: <http://www.jstor.com/stable/resrep21383>
- [70] GONZÁLES, Anabele - VÉRON, Nicolas. EU trade policy amid the China - US clash: Caught in the cross-fire?. [online]. Brusel: Bruegel, 16.9.2019, 37s. [cit. 2022-11-05]. Dostupné na: <https://www.jstor.org/stable/resrep28515>
- [71] HAMILTON, Daniel – QUINLAN, Joseph. The Transatlantic economy 2020: Annual Survey of Jobs, Trade and Investment between the United States and Europe [online]. Washington D.C.: Foreign Policy Institute [cit. 2023-02-10]. Dostupné na: https://www.uschamber.com/assets/archived/images/te2020_report_final.pdf
- [72] HOBBS, Carla a kol.. Europe's digital sovereignty: From rulemaker to superpower in the age of US-China rivalry. In Essay Collection. [online]. Londýn: the European Council on Foreign Relations (ECFR), 30 July 2020. [cit. 2022-10-15]. Dostupné na: https://ecfr.eu/publication/europe_digital_sovereignty_rulemaker_superpower_age_us_china_rivalry/#european-challenges
- [73] IANENKO, Marina - IANENKO, Mikhail - HUHLAEV, Dmitry - MARTYNENKO, Oksana. Digital transformation of trade: problems and prospects of marketing activities. In IOP Conference Series: Materials Science and Engineering [online]. Russia: IOP Publishing, 2019, 2019, 2019(497), 6 [cit. 2022-10-12]. Dostupné na: <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1757-899X/497/1/012118/pdf>
- [74] INSTITUTE OF EUROPE DEMOCRATS. European Digital Sovereignty [online]. Brusel, Máj 2021 [cit. 2023-02-16]. Dostupné na:

- https://cadmus.eui.eu/bitstream/handle/1814/73437/Innerarity_2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- [75] IRWIN, Douglas. U.S. Trade Policy in Historical Perspective [online]. Cambridge: National Bureau of Economic Research, September 2019 [cit. 2023-04-11]. Dostupné na: https://www.nber.org/system/files/working_papers/w26256/w26256.pdf
- [76] ITAKURA, Ken. Evaluating the Impact of the US–China Trade War. In Asian Economic Policy Review [online]. Nagoya City University: JCER, 30.8.2019, 2020(15), 17s. [cit. 2022-10-22]. Dostupné na: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/aepr.12286>
- [77] K. PRATT, Mary - SPARAPANI, Jason. What is digital transformation? In TechTarget: Ultimate guide to digital transformation for enterprise leaders. [online]. August 2021 [cit. 2022-10-12]. Dostupné na: <https://www.techtarget.com/searchcio/definition/digital-transformation>
- [78] LABERGE, Laura. How COVID-19 has pushed companies over the technology tipping point—and transformed business forever [online]. Mc Kinsey & Company [cit. 2023-03-03]. Dostupné na: <https://www.mckinsey.com/capabilities/strategy-and-corporate-finance/our-insights/how-covid-19-has-pushed-companies-over-the-technology-tipping-point-and-transformed-business-forever#/>
- [79] LAIRO, Jeanene. What's next for the United States? Part 3: Trade Policy. In Country Report [online]. Washington: Konrad Adenauer Stiftung, 2021, 7s. [cit. 2022-10-28]. Dostupné na: <https://www.jstor.org/stable/resrep30823>
- [80] LEXCHIN, Joel. Generics Competition in the EU, US and Canada [online]. [cit. 2023-03-09]. Dostupné na: <https://haiweb.org/encyclopaedia/generic-competition/>
- [81] LI, Kunwang - JIANG, Wei. China's 40 years of reform and development 1978–2018: China's foreign trade: Reform, performance and contribution to economic growth. Australia: ANU press, 2018. ISBN 9781760462253. Dostupné na: https://www.jstor.org/stable/pdf/j.ctv5cgbnk.36.pdf?refreqid=excelsior%3A7f28bff1f416722c4d36821b8c55da8e&ab_segments=0%2Fbasic_search_gsv%2Fcontrol&origin=
- [82] LIU, Minquan. Zooming out on China's trade policy. In East Asia Forum [online]. Peking: Peking University, 21.7.2022. [cit. 2022-10-20]. Dostupné na: <https://www.eastasiaforum.org/2022/07/21/zooming-out-on-chinas-trade-policy/>
- [83] LOPÉZ GONZÁLEZ, Javier – JOUAJEAN, Marie. Digital Trade: Developing a Framework for Analysis. In OECD Trade Policy Papers [online]. Paríž: OECD Publishing, 2017, 2017-07-27, 2017(205), 25 [cit. 2022-10-12]. Dostupné na: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/524c8c83-en.pdf?expires=1665595508&id=id&accname=guest&checksum=B84373067A19C24345C8AC8558BAA48C>
- [84] MCELWEE, Lily. Despite Beijing's Charm Offensive, the EU-China Investment Agreement Is Not Coming Back [online]. Center for Strategic and International Studies, Febuár 2023 [cit. 2023-04-06]. Dostupné na: <https://www.csis.org/analysis/despite-beijings-charm-offensive-eu-china-investment-agreement-not-coming-back>

- [85] MINISTERSTVO ZAHRANIČNÝCH VECÍ A EURÓPSKYCH ZÁLEŽITOSTÍ SR. Ekonomická informácia o teritóriu: Čínska ľudová republika. [online]. Bratislava: MZVaEU, 2019. [cit. 2022-10-22]. Dostupné na: <https://www.mzv.sk/documents/10182/620840/%C4%8C%C3%ADna+-+ekonomick%C3%A9+inform%C3%A1cie+o+terit%C3%B3riu+2020>
- [86] MINISTERSTVO ZAHRANIČNÝCH VECÍ A EURÓPSKYCH ZÁLEŽITOSTÍ SR. Ekonomická informácia o teritóriu: Spojené štáty americké. [online]. Bratislava: MZVaEZ, 2019, 26 s. [cit. 2022-10-28]. Dostupné na: <https://www.mzv.sk/documents/10182/620840/Spojen%C3%A9+%C5%A1t%C3%A1ty+americk%C3%A9+-+ekonomick%C3%A9+inform%C3%A1cie+o+terit%C3%B3riu+2019/8c300e47-07f4-4958-adb3-922160e157d3?version=1.6&previewFileIndex=>
- [87] MOFCOM. Foreign Trade Law of The People's Republic of China [online]. MOFCOM, 2004 [cit. 2023-03-04]. Dostupné na: <http://english.mofcom.gov.cn/article/policyrelease/Businessregulations/201303/20130300045871.shtml>
- [88] OECD. Digital trade inventory: Rules, standards and principles. In Trade Policy Brief [online]. Júl 2021. 3 [cit. 2022-10-12]. Dostupné na: <https://www.oecd.org/trade/topics/digital-trade/>
- [89] OECD. FDI in Figures July 2022 update: FDI flows reach highest level in five years. In Foreign Direct Investment Statistics: Data, Analysis and Forecasts [online]. Paríž, 20.7.2022. [cit. 2022-10-20]. Dostupné na: <https://www.oecd.org/daf/inv/investment-policy/statistics.htm>
- [90] OECD. Irish ICT cluster [online]. [cit. 2023-03-19]. Dostupné na: <https://www.oecd.org/ireland/2754426.pdf>
- [91] OECD. OECD Digital Economy Outlook 2017. In Digital Economy Outlook [online]. Paríž: OECD Publishing, 2017, 325s. [cit. 2022-10-30]. Dostupné na: <https://espas.secure.europarl.europa.eu/orbis/sites/default/files/generated/document/en/9317011e.pdf>
- [92] OECD. Toolkit for Measuring the Digital Economy [online]. Paríž: OECD, 2019 [cit. 2023-02-15]. Dostupné z: <https://www.oecd.org/g20/summits/buenos-aires/G20-Toolkit-for-measuring-digital-economy.pdf>
- [93] OFFICE OF THE UNITED STATES TRADE REPRESENTATIVE. Fact Sheet: 2021 President's Trade Agenda And 2020 Annual Report. 2021. Dostupné na: <https://ustr.gov/sites/default/files/files/reports/2021/2021%20Trade%20Agenda/2021%20Trade%20Report%20Fact%20Sheet.pdf>
- [94] PETERS, Michael. Digital trade, digital economy and the digital economy partnership agreement (DEPA) [online]. Taylor&Francis online, Január 2022 [cit. 2023-02-15]. Dostupné na: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/00131857.2022.2041413>
- [95] REINSCH, William - CAPORAL, Jack. The Makeup of the U.S. Economy. In Key Trends in the Global Economy through 2030 [online]. Washington: Center for Strategic and International Studies, 2020, 5s. [cit. 2022-10-28]. Dostupné na: <https://www.jstor.org/stable/resrep26050.4>

- [96] SLOAN, Stanley. US Foreign Policy in 2021. In *Atlantisch Perspectief* [online]. Holandsko: Stichting Atlantische Commissie, 2020(44), 7s. [cit. 2022-10-28]. Dostupné na: <https://www.jstor.org/stable/10.2307/48600597>
- [97] STATISTA. Leading unicorns in China as of 1st half 2022, by market valuation [online]. [cit. 2023-02-09]. Dostupné na: <https://www.statista.com/statistics/893437/china-leading-unicorn-companies-based-on-valuation/>
- [98] STATISTA. Largest economies worldwide in 2022, by gross domestic product [online]. 2022 [cit. 2023-02-10]. Dostupné na: <https://www.statista.com/statistics/1356755/share-global-economy-country/>
- [99] THE ECONOMIST INTELLIGENCE UNIT. Economic Power Play: Assessing China Trade Policies [online]. *The Economist* [cit. 2023-03-01]. Dostupné na: https://impact.economist.com/perspectives/sites/default/files/economic_power_play_assessing_chinas_trade_policies_0608.pdf
- [100] UNCTAD. Supporting countries to measure the digital economy for development [online]. Ženeva, December 2022 [cit. 2023-02-15]. Dostupné na: <https://unctad.org/news/supporting-countries-measure-digital-economy-development>
- [101] USTR. Mission of the USTR [online]. [cit. 2023-03-04]. Dostupné na: <https://ustr.gov/about-us/about-ustr>
- [102] ÚRAD PRE VYDÁVANIE PUBLIKÁCIÍ EÚ. Colníctvo [online]. Brusel: Úrad pre vydávanie publikácií EÚ, 2018 [cit. 2023-02-06]. Dostupné na: <https://op.europa.eu/sk/publication-detail/-/publication/63ea68e1-18d1-11eb-b57e-01aa75ed71a1>
- [103] ÚRAD PRE VYDÁVANIE PUBLIKÁCIÍ EÚ. The EU customs union: protecting people and facilitating trade. Customs [online]. Brusel: Úrad pre vydávanie publikácií EÚ, 2020 [cit. 2023-02-06]. Dostupné na: https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/98af8cf1-93fa-11ea-aac4-01aa75ed71a1/language-en?WT.mc_id=Publicationdetail&WT.ria_c=51677&WT.ria_f=6844&WT.ria_ev=permalink&WT.URL=https%3A%2F%2Ftaxation-customs.ec.europa.eu%2F
- [104] WANG, Jufang. European policies towards Chinese tech companies: European interests, risk analysis and policy recommendations [online]. [cit. 2023-03-09]. Dostupné na: <https://oxgs.org/wp-content/uploads/2022/01/OXGS-POLICY-REPORT-European-policy-towards-Chinese-tech-companies.pdf>
- [105] WOETZEL, Jonathan a kol. China's digital economy: A leading global force. In *McKinsey Global Institute* [online]. New York: McKinsey & Company, 2017, August 2017, 24s. [cit. 2022-10-23]. Dostupné na: <https://www.mckinsey.com/~media/mckinsey/featured%20insights/China/Chinas%20digital%20economy%20A%20leading%20global%20force/MGI-Chinas-digital-economy-A-leading-global-force.ashx>
- [106] WORLD ECONOMIC FORUM. Special Edition 2020: How Countries are Performing on the Road to Recovery. In *Global Competitiveness Report* [online]. Švajčiarsko: WEF, 16.12.2020, 95s. [cit. 2022-10-30]. Dostupné na: <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2020/in->

- full/?DAG=3&gclid=Cj0KCQjwwfiaBhC7ARIsAGvcPe7Lu5ItDhM69xIFMUQZZf
UIdKiyRvV-qXT74fNGiX97m7xPFXMJ1ZwaApPvEALw_wcB
- [107] WORLD TRADE ORGANIZATION - WORLD ECONOMIC FORUM. Policy approaches to harness trade digitalization. [online]. Switzerland: World Trade Organization, 2022. ISBN 978-92-870-7102-6. Dostupné na: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/tradtechpolicyharddigit0422_e.pdf
- [108] WTO. World Trade Statistical Review 2021 [online]. WTO, 2021 [cit. 2023-03-04]. Dostupné na: https://www.wto.org/english/res_e/statis_e/wts2021_e/wts2021_e.pdf
- [109] ZHANG, Logmei - CHEN, Sally. China's Digital Economy: Opportunities and Risks. In IMF Working Paper [online]. Washington: IMF, Január 2019, 24s. [cit. 2022-10-22]. Dostupné na: <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2019/01/17/Chinas-Digital-Economy-Opportunities-and-Risks-46459>
- [110] ZHANG, Wei - ZHAO, Siqi. Study on the effect of digital economy on high-quality economic development in China. In Plos One [online]. China: Chongqing University of Posts and Telecommunications, 21.9.2021. 27s. [cit. 2022-10-22]. Dostupné na: <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0257365>

Zoznam príloh

Príloha A Úroveň digitálnych zručností obyvateľov štátov EÚ za rok 2021 (v %)